

Programmaplan

Digitaal Stelsel Gebouwde Omgeving (DSGO)

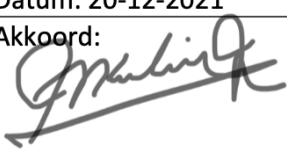
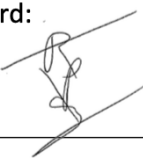

*** VAN PAPIER NAAR REALISATIE NAAR PRAKTIJK ***

Geschreven door het kwartiermakersteam Programma DSGO.

Frans Menting, Jorrit Penninga, Ron Saraber, Lex Franken, Vincent Jansen, Dennis Mollet, Jaco Zonneveld, Remco van der Linden, Roger Tan, Harry Louwenaar, Willem Pel, Eric van Capelleveen, Agnes Smit-Wobbes, Eric Braat, Matthijs Ros, Hans Aalbers en Ries Bode.

Werkperiode: augustus-november 2021

Opdrachtgever Bouw Digitaliseringsraad	Voorzitter Programma Board DSGO	Programmadirecteur
Joseph Kuling (vz)	Roger Tan	Ries Bode
Datum: 20-12-2021	Datum: 20-12-2021	Datum: 20-12-2021
Akkoord: 	Akkoord: 	Akkoord:

Leeswijzer:

- Het document is zo bedoeld dat twee pagina's tegelijk worden getoond
- Slides staan op de linker pagina. De bijbehorende tekst staat op de rechter pagina

Versiebeheer

Versie	Datum	Omschrijving	Auteur(s)
0.1	30 juli '21	Initiële versie	Frans Menting
0.2	11 aug. '21 16-17 aug. '21	Bijgewerkt, hoofdstuk 6, redactie H1 en H2 Aanpassingen verwerkt H1, H2 bijlagen toegevoegd	Ries Bode Frans Menting
0.3	26 aug. '21 3 sept. '21	Toevoeging/aanvulling: H2.5 Besluitvormingsproces H2.6 Taken en verantwoordelijkheden H2.7 Overlegstructuren H8.x Programma management ondersteuning H8.x tekst ingekort en op onderdelen aangepast	Jaco Zonneveld Frans Menting
0.4	6 sept. '21	Bijgewerkt op basis van opmerkingen sessie 31 aug. en onderdelen Project Charters	Frans Menting Jorrit Penninga
0.5	9 sept. '21	Diverse bijdragen actielijnen en projecten toegevoegd	Allen
0.6	10 sept. '21	Versie voor review 16 september	Frans Menting Jorrit Penninga
0.66	11 oktober	Aanpassingen n.a.v. overleg 16 september verwerkt	Allen
0.7	12 oktober	Versie 0.7 voor review 13 oktober	Jorrit Penninga en Ries Bode
0.75	19 oktober	Aanpassingen n.a.v. overleg 14 oktober verwerkt. Verspreiding: Programma Board, kwartiermakersteam, Digiteam	Allen
0.76	4 november	Aanpassingen n.a.v. bespreking in programmaboard en BDR, issuelist en begrotingen	Jorrit Penninga en Ries Bode
0.8	12 november	Bewerkingen door het hele document n.a.v. commentaar. Verder uitwerken van programma.	Kwartiermakers team
0.9	24 november	Versie 0.9 voor besluitvorming in DSGO Kwartiermakersteam, Programma Board & BDR	Kwartiermakers team
0.91	26 november	Commentaar kwartiermakersteam en Digiteam verwerkt	Jorrit Penninga en Ries Bode
1.0	20 december	Laatste opmerkingen en aanpassingen verwerkt, eindredactie en versie 1.0 vastgesteld	Jorrit Penninga, Harry Louwenaar, Ries Bode

Managementsamenvatting

Context & doelstelling	De komende jaren staat Nederland voor een aantal grote maatschappelijke opgaven. Denk daarbij aan de klimaatopgave (verduurzamen woningvoorraad, circulaire economie, hoogwaterbescherming, hittestress), het oplossen van de woningnood (verdichten, nieuwbouw), de grote onderhouds- en vervangingsoperatie van onze infrastructuur en zeker niet op de laatste plaats de stikstofproblematiek. Het realiseren van de genoemde opgaven vereist betere samenwerking, nieuwe toepassingen en het geavanceerd uitwisselen van data tussen ketenpartners. Om te werken aan de toegankelijkheid van data in de gehele keten is het initiatief Digitaal Stelsel Gebouwde Omgeving (DSGO) gestart. De doelstelling van het DSGO-programma is: <i>Het ontwerpen, realiseren en in beheer doen nemen van het DSGO waarmee ketenpartners zoals opdrachtgever, architect, ontwerper, aannemer, gebouw- en infrabeheerder eenvoudig op een veilige, betrouwbare en toegankelijke manier data aan elkaar beschikbaar kunnen stellen.</i>
Start- en einddatum	2 december 2021 – 31 december 2023
Omvang programma (incl. BTW)	EUR 10 mln en 5 mln in-kind bijdrage sector
Programma baten	Het programmaplan focust de komende twee jaar op drie baten: 1. Realisatie van het afsprakenstelsel DSGO medio 2023 2. Adoptie en in gebruik name van het DSGO afsprakenstelsel 3. Data uitwisseling voor Bouw- & installatielogistiek processen verbeteren
Structurele kosten	Het in kaart brengen van de structurele kosten voor de exploitatie vormt een deliverable van het project Blueprint Beheerorganisatie. Een voorstel voor financiering is onderdeel van het design.
Samenhang met andere programma's en projecten <i>[niet uitputtend, dit punt is onderdeel van plateau 1]</i>	Programma digiGO – Leren en Veranderen Versnellingsproject digiGO – Vervolg Roadmap Standaarden Programma Topsector Logistiek (NN) Programma Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB) / BTIC programma Programma BouwWijzer / Wet Kwaliteitsborging Bouw (Wkb) Programma Zorgeloos Vastgoed BTIC Programma Digitalisering – Digital Twins Projecten en standaarden Ketenstandaard Bouw en Techniek Ontwikkelingen BuildingSMART international en Digital Twin consortium

Inhoudsopgave

1.	Programma DSGO	7
1.1.	Aanleiding.....	7
1.2.	Visie en doelstelling DSGO-programma	7
1.3.	Directe en Indirecte Programmabaten.....	11
1.4.	Opdracht DSGO Programmteam	15
2.	Uitgangspunten & randvoorwaarden	17
2.1.	Werking van het DSGO	17
2.2.	Definitie van het object	19
2.3.	Thema's en use cases	21
2.4.	Samenhang met andere trajecten, projecten of programma's.....	23
3.	Organisatie en Governance	25
3.1.	Programmaorganisatie	25
3.2.	Rolbeschrijving (incl. mandaten)	25
3.3.	Taken en verantwoordelijkheden	31
4.	Plateauplaning - structurering en fasering.....	33
5.	Programmabegroting	35
6.	Programma Management Ondersteuning	37
6.1.	Informatiebeheersing.....	37
6.2.	Financiële beheersing.....	37
6.3.	Planning.....	39
6.4.	Quality Assurance, Risicobeheersing & issuemanagement.....	39
6.5.	Voortgangsrapportages.....	39
6.6.	Human Resourcing	41
7.	Projecten Portfolio	45
7.1.	Stakeholdermanagement vanuit de projecten.....	45
7.2.	Onderlinge afhankelijkheden tussen projecten/actielijnen	45
7.3.	Project Ketenlandschap.....	49
7.4.	Project Afsprakenstelsel datadelen.....	55
7.5.	Actielijn Regie op Adoptieprojecten.....	59
7.6.	Project bouw- & installatielogistiek.....	61
7.7.	Actielijn Stakeholdermanagement en Communicatie.....	65
7.8.	Project Blueprint Beheerorganisatie	69

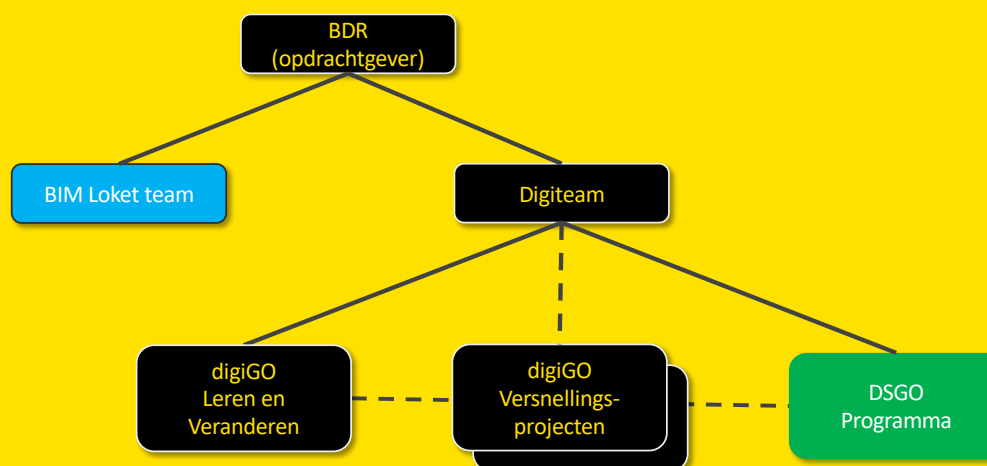
Aanleiding DSGO is gezamenlijk ambitie van versnelling in digitalisering gebouwde omgeving

Programmaplan DSGO

2

Digitaal Stelsel Gebouwde Omgeving is belangrijke randvoorwaarde voor realisatie digitaliseringsambities

Programmaplan DSGO

3

1. Programma DSGO

1.1. Aanleiding

De komende jaren staat Nederland voor een aantal grote maatschappelijke opgaven. Denk daarbij aan de klimaatopgave (verduurzamen woningvoorraad, circulaire economie, hoogwaterbescherming, hittestress), het oplossen van de woningnood (verdichten, nieuwbouw), de grote onderhouds- en vervangingsoperatie van onze infrastructuur en zeker niet op de laatste plaats de stikstofproblematiek. De taskforce Bouwagenda heeft hiervoor in de periode 2017 t/m 2021 een actieagenda opgesteld en in uitvoering gebracht. Digitalisering is een belangrijk fundament en noodzakelijke voorwaarde om de grote opgaven te kunnen realiseren. Daarom hebben 37 partijen in de gebouwde omgeving in 2019 de DigiDealGO (in 2020 doorontwikkeld als digiGO) ondertekend. Met de ondertekening van dit convenant hebben overheid, de brancheverenigingen van de bouwsector, de technieksector en de toeleverende industrie afgesproken dat zij zich samen inzetten voor: deelbare, herbruikbare en toegankelijke informatie, nieuwe businessfuncties die hierdoor mogelijk worden en geavanceerde werkwijzen en innovatie. Om waardevolle toepassingen van data, en daarmee informatie, te realiseren, moet data beter beschikbaar en toegankelijker worden gemaakt. Dit vergt bouwketen brede afspraken over uitwisseling, eigenaarschap en organisatie van data. Vanuit deze ambities heeft digiGO het programma Digitaal Stelsel Gebouwde Omgeving (DSGO) geformuleerd om hiermee het DSBI initiatief van de Technieksector en Bouwend Nederland verder te verbreden. DSGO is een set van uniforme afspraken die zorgt voor veilige, betrouwbare en gecontroleerde toegang voor ketenpartners tot data in de gebouwde omgeving. Met deze uniforme afspraken maken alle ketenpartners die actief zijn in de verschillende fases van de levenscyclus van een bouwwerk makkelijk en veilig gebruik van al beschikbare data. Ook de assetmanagement en gebruikaspecten krijgen hierbij nadrukkelijk aandacht. Met DSGO kunnen ketenpartners hun onderlinge – digitale – samenwerking verbeteren, efficiënter en duurzamer werken. In 2020 is het Digiteam in opdracht van de Bouw Digitaliseringsraad (BDR) gestart met het uitwerken van het actieplan DSGO voor de ontwerp-, bouw,- en technieksector.

Ketenbrede afspraken over uitwisseling, eigenaarschap en organisatie van data essentieel

Het voorliggend programmaplan DSGO omvat de visie en doelstelling, uitgangspunten en randvoorwaarden, de verwachte directe en indirecte baten en geeft inzicht in de aanpak, het projectenportfolio, de begroting, de programmaorganisatie en de governance.

1.2. Visie en doelstelling DSGO-programma

Het realiseren van de genoemde opgaven vereist betere samenwerking, nieuwe toepassingen en het geavanceerd uitwisselen van data tussen ketenpartners. Om te werken aan de toegankelijkheid van data in de gehele keten is het initiatief Digitaal Stelsel Gebouwde Omgeving (DSGO) gestart.

Voor het delen van data in de gebouwde omgeving bestaan op dit moment twee belangrijke barrières. Allereerst moeten organisaties steeds opnieuw bilaterale afspraken maken voordat ze kunnen starten met een data-integratie. Dat is tijdrovend en kost geld.

Het ontwikkelen van een digitaal stelsel dat een diversiteit aan zogenaamde *use cases* ondersteunen, is een bewezen succesvolle aanpak. Voorbeelden van digitale stelsels, zijn iDEAL, Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO), OV-Chipkaart, eHerkenning, Medmij, Zorgeloos Vastgoed, iSHARE. Stelsel van basisregistraties en NGII.

Om data beter toegankelijk te maken en te kunnen delen is en wordt al veel geïnvesteerd. De digitaliseringsopgave is echter zo urgent dat deze investeringen meer in samenhang gebracht moeten

Visie en doelstelling DSGO programma

Het programma ontwerpt en realiseert een set uniforme afspraken en een eerste versie van het DSGO, waarin digitaal data delen tussen ketenpartners, en daarmee beter, efficiënter en duurzamer samenwerken, mogelijk wordt.

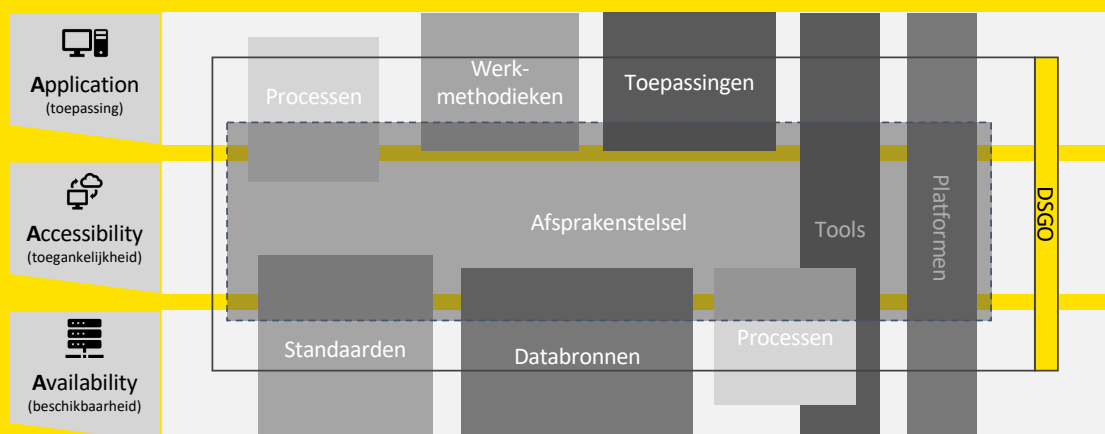
Voor digitale data uitwisseling en samenwerking tussen ketenpartners is veilige, betrouwbare en gecontroleerde toegang tot data, gebaseerd op de principes van 'federatief data delen' en het gebruik van open standaarden noodzakelijk.

In aanvang wordt gewerkt aan het in kaart brengen van het gehele ketenlandschap en met extra focus op Bouw- en Installatie logistiek. In dit deel van de ontwerp-, bouw- en techniekketen liggen belangrijke emissie reductie kansen door data in te zetten voor efficiëntere logistieke processen. Hierin wordt samengewerkt met de Topsector Logistiek.

Programmaplan DSGO

4

DSGO maakt veilig uitwisselen van data tussen databronnen en toepassingen mogelijk

Programmaplan DSGO

5

worden. En dat het tempo omhoog moet. Succesvolle pilots hebben moeite om op te schalen of leiden tot fragmentatie. Alle partijen, publiek en privaat, willen deze problemen opgelost hebben en beseffen dat daarvoor samenwerking is vereist.

Investerings moeten in samenhang worden gedaan, meer samenwerking is vereist (ook publiek-privaat) en het tempo van de vernieuwingen moet omhoog om de maatschappelijke opgaven te realiseren.

Organisaties in de sector geven aan dat er samenhang en regie vereist is om grotere stappen te maken. “Echte schaalvergroting gaan we pas realiseren, als we tot overkoepelende afspraken komen, die gelden voor de gehele branche”, aldus een van de belanghebbenden. Het realiseren van het DSGO faciliteert daarmee opschaling van digitaliseringsinitiatieven. Daarnaast zal het DSGO fungeren als vliegwiel voor innovatie in de ontwerp-, bouw- en technieksector: innovaties die zonder digitalisering en toegang tot data niet mogelijk zouden zijn. Onderdeel van de aanpak zal ook zijn om bestaande initiatieven bij elkaar te brengen, om zodoende met bestaande middelen meer te bereiken.

“Echte schaalvergroting gaan we pas realiseren, als we tot overkoepelende afspraken komen, die gelden voor de gehele branche”

Dankzij het DSGO hoeven organisaties niet steeds opnieuw zelf afspraken te maken over de toegang tot data. Dat bespaart alle partijen tijd en geld. Bovendien waarborgt DSGO het veilig gebruik van data. Uitgangspunt bij de afspraken is dat data-eigenaren altijd volledig controle houden over hun eigen data en kunnen bepalen welke ketenpartner over (delen van) hun data kunnen beschikken. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de principes van ‘federatief data delen’ en open standaarden.

Het realiseren van de maatschappelijke en/of sector-overstijgende opgaven, zoals bijv. stikstofreductie, wordt belemmerd door twee problemen met betrekking tot de uitwisseling van data:

1. Data die nodig is om slimmer te kunnen samenwerken bevindt zich op een andere plek dan waar deze nodig is. In de periode 2010-2015 heeft de sector een flinke digitale inhaalslag gemaakt. Eén van de toekomstige uitdagingen is het koppelen van systemen en ontsluiten van datasilo's (bron: ING, Digitalisatie in de bouw, 2021).
2. In de sector zijn veel organisaties actief met veel verschillende soorten data en behoeftes. Het aanbod van en de vraag naar data sluit niet op elkaar aan.

DSGO adresseert beide problemen: aan de ene kant het toegankelijk krijgen van de juiste data voor verschillende *use cases* en aan de andere kant biedt het mogelijkheden voor doorontwikkeling, nieuwe werkwijzen en innovatie (bron: digiGO two-pager). DSGO schept daarmee de voorwaarden om indirecte baten te realiseren.

De doelstelling van het DSGO-programma wordt:

Het ontwerpen, realiseren en in beheer doen nemen van het DSGO waarmee ketenpartners zoals opdrachtgever, architect, ontwerper, aannemer, gebouw- en infrabeheerder eenvoudig op een veilige, betrouwbare en toegankelijke manier data aan elkaar beschikbaar kunnen stellen.

In de eerste twee jaar wordt een eerste operationele versie van het DSGO ontworpen en geïmplementeerd. Dit zal slechts een begin vormen van het ontwerpen en implementeren van het gehele DSGO. Maar wel een cruciale eerste stap! In deze twee jaar stapt de bouwketen van denken in concepten en werken op papier naar daadwerkelijke realisatie en werken met het DSGO in de praktijk.

Doelstelling DSGO programma

samen slimmer sneller

Het ontwerpen, realiseren en in beheer (doen) nemen van het DSGO, waarmee ketenpartners zoals assetmanager, opdrachtgever, architect, ontwerper, aannemer, toeleverancier, vervoerder en gebouw- & infrabeheerder eenvoudig op een veilige, betrouwbare en toegankelijke manier gericht data aan elkaar beschikbaar kunnen stellen.

Van Papier naar Realisatie naar Praktijk

DSGO programma baten

samen slimmer sneller

1. Realisatie van de eerste versie van het afsprakenstelsel DSGO medio 2023
 - Hiervoor wordt in 2021 – 2023 in 4 programma plateau's van 6 maanden gewerkt
 - In het programma zijn 4 projecten en 2 actielijnen gedefinieerd
2. Adoptie en in gebruik name van het DSGO afsprakenstelsel
 - Binnen het programma wordt regie gevoerd op de feitelijke adoptie en in gebruik name van het afsprakenstelsel door partners in de ontwerp-, bouw- en technieksector
3. Data uitwisseling voor Bouw- en Installatielogistiek processen verbeteren
 - Gerichte aandacht op het verbeteren van data uitwisseling tussen ketenpartners met als doel het aantal logistieke bewegingen te reduceren.

*Samen met de
Topsector Logistiek*

1.3. Directe en Indirecte Programmabaten

Het DSGO-programma leidt per eind 2023 tot een aantal directe en indirecte baten:

1. **Realisatie van het afsprakenstelsel DSGO:** een uniforme set van afspraken om vertrouwd en veilig data binnen de gebouwde omgeving te kunnen delen met andere ketenpartijen.
 - Afsprakenstelsel DSGO is in beheer genomen bij een nog nader te bepalen beheerorganisatie. De beheerorganisatie is ingericht en operationeel.
 - Eerste versie van afsprakenstelsel DSGO is operationeel en eerste gebruikers zijn actief.
2. **Adoptie van het afsprakenstelsel DSGO:** bestaande en nieuwe projecten in de sector dragen bij aan de prioriteit, richting en ontwikkeling van het afsprakenstelsel. Gemaakte afspraken in DSGO kunnen zo in de praktijk geïmplementeerd en getoetst worden tijdens het ontwikkelproces. In andere woorden: DSGO wordt ontwikkeld aan de hand van concrete behoeftes en wensen uit de sector.
 - Bestaande standaarden, componenten en best practices zijn, zover mogelijk, benut in het afsprakenstelsel.
 - Proof of Concepts voor DSGO uitgevoerd, bijvoorbeeld demo's, schets eindresultaat en voorbeeld datatransacties.
 - Gemaakte afspraken in het DSGO zijn geadopteerd en in gebruik genomen door projecten en/of organisaties.
 - Opgelost probleem of thematiek uit de sector door DSGO.
3. **Data uitwisseling voor bouw- & installatielogistiek:** Met DSGO kunnen innovatieve oplossingen worden gerealiseerd waarmee de stikstofemissie kan worden gereduceerd.
 - Toepasbaarheid van DSGO in bouw- & installatielogistiek getoetst.
 - Aanjagen van het beschikbaar komen van applicaties, implementaties en dienstverlening m.b.t. B&I Logistiek én emissiereductie.

De realisatie van het DSGO zal op verschillende thema's een aantal indirecte baten opleveren.

1. Reductie van stikstofuitstoot

De stikstofuitstoot in de ontwerp-, bouw- en technieksector ontstaat door bouwlogistiek, werkzaamheden op de bouwplaats en de productie van bouwmaterialen. DSGO levert een indirecte bijdrage aan de stikstofreductie door de potentiële vermindering van verkeersbewegingen, potentiële vermindering van de doorlooptijd op de bouwplaats/werklocatie en potentiële vermindering van de totale productie van bouwmaterialen door hergebruik van materialen.

Door gebruik van DSGO ontstaat betere data-uitwisseling, wat leidt tot minder verkeerde leveringen en beter inzicht in lokaal beschikbare materialen en producten voor hergebruik waardoor het aantal verkeersbewegingen van materialen kan worden gereduceerd. Betere data-uitwisseling leidt daarnaast ook tot minder noodzaak voor bezoek van de bouwplaats/werklocatie voor toegang tot informatie. De efficiency neemt toe, het voorkomt fouten en draagt zorg voor de realisatie van een zogenaamde *Single Source of Truth*. Daarnaast is betere data-uitwisseling een randvoorwaarde voor de realisatie van bouw hubs en op schaal prefab bouwen. Beide hebben een positief effect op het verminderen van het aantal verkeersbewegingen, zowel voor materiaal, materieel als voor personen. Daarnaast hebben beide een positief effect op de doorlooptijd op de bouwplaats/werklocatie. Productiesimulaties op basis van beschikbare data kunnen de doorlooptijd verder verkorten. Betere data uitwisseling kan (lokaal) beschikbare materialen en producten beter inzichtelijk maken, waardoor hoogwaardig hergebruik mogelijk is.

Indirecte programmabaten (1/2)

Indirecte programmabaten

	Bouwlogistiek (55% uitstoot stikstof sector)
	Werzaamheden bouwplaats (27% uitstoot stikstof sector)
	Hergebruik bouw materiaal (18% uitstoot stikstof sector)

Impact DSGO

	Vermindering verkeersbewegingen materialen naar bouwplaats/werklocatie	Vermindering verkeerde bestellingen/leveringen bouwplaats Vermindering verkeersbewegingen door realisatie bouw hubs Vermindering verkeersbewegingen door lokaal hergebruik van bouw materiaal
	Vermindering verkeersbewegingen personeel naar bouwplaats/werklocatie	Vermindering doorlooptijd werkzaamheden bouwplaats door prefab bouwen Vermindering doorlooptijd werkzaamheden bouwplaats door bouw hubs Vermindering noodzaak bezoek werklocatie door toegang tot digitale informatie
	Vermindering doorlooptijd bouwplaats/werklocatie	Vermindering doorlooptijd werkzaamheden bouwplaats door prefab bouwen Vermindering doorlooptijd werkzaamheden bouwplaats door bouw hubs Vermindering doorlooptijd werkzaamheden bouwplaats door productiesimulaties
	Vermindering totale productie bouwmaterialen door hergebruik bouwmaterialen	Vermindering emissie door hergebruik bouwmaterialen Vermindering emissie door hoogwaardiger hergebruik bouwmaterialen

Bron: Analyse programme team DSGO, 2021

Programmaplan DSGO

8

Indirecte programmabaten (2/2)

Indirecte programmabaten

	Inzicht in gebruikte materialen van bestaande bouwwerken
	Brengt voorspelbaar onderhoud dichterbij
	Verhoging productiviteit in samenwerking bevoegd gezag, opdrachtgevers en opdrachtnemers

Impact DSGO

	Lagere kosten door hergebruik materialen
	Minder uitstoot door vermindering productie materialen
	Minder afval door hergebruik materialen
	Minder aansprakelijkheidsproblemen en reputatieschade door verkeerd (her-)gebruik van materialen
	Snellere realisatie van duurzaamheidsdoelen op gebied van reductie energieverbruik
	Verbeteren veiligheid
	Minder storingen
	Langere levensduur gebouwen en installaties (verbeteren asset management)
	Minder onderhoudskosten (minder onnodig onderhoud en vervanging)
	Minder kosten voor opslag onderdelen
	Meer efficiëntie in beheer en onderhoud bouwwerken en installaties
	Minder faalkosten
	*** Hogere bouwkwiteit
	Meer veiligheid beheer & onderhoud bouwwerken en installaties
	Minder kosten voor opdrachtnemers om te voldoen aan de WKB
	Minder kosten voor opleveren bewijs voor compliance wettelijke regels en prestatie-eisen

Bron: Analyse programme team DSGO, 2021

Programmaplan DSGO

9

2. Inzicht in gebruikte materialen van bestaande bouwwerken

Om efficiënter, duurzamer en meer circulair te bouwen, is inzicht in gebruikte materialen van bestaande bouwwerken een vereiste. Op dit moment ligt data over de in producten gebruikte materialen bij groothandels en fabrikanten en de in bouwwerken gebruikte producten bij de asset manager of onderhoudspartij. Daarmee is het verkrijgen van data over materialen die in een bouwwerk zijn verwerkt op dit moment niet mogelijk of heel tijdrovend en kostbaar. DSGO maakt het verkrijgen van deze data in de toekomst eenvoudiger.

Door gebruik te maken van DSGO kunnen toeleveranciers en aannemers data over materialen die in bouwwerken gebruikt zijn verwerkt, efficiënter en goedkoper beschikbaar stellen en managen. Hierdoor kunnen asset managers en onderhoudspartijen de informatie over producten en materialen eenvoudiger opnemen in de bouwwerk-dossiers. En uiteindelijk kan materiaal uit bouwwerken eenvoudiger worden hergebruikt. Dit kan naast lagere kosten leiden tot minder afval door hoogwaardiger hergebruik van materialen.

3. Brengt voorspelbaar onderhoud dichterbij

Het tijdig inwinnen, verzamelen en combineren van data is essentieel voor het voorspellen wanneer onderhoud van bouwwerken en installaties nodig is. Daarmee kan het beheer en gebruik worden verbeterd en ook de duurzaamheidsdoelen worden behaald. Bij voorspelbaar onderhoud wordt tijdig ingegrepen om mankementen en storingen te voorkomen. Voor voorspelbaar onderhoud is data nodig, zoals data over de bezetting/gebruik van het bouwwerk en de prestaties van de installaties, aangevuld met data uit de onderhoudshistorie, de bestaande onderhoudsplanung en klanttevredenheid van de gebruiker. DSGO maakt het gemakkelijker om toegang te krijgen tot de benodigde data.

Voorspelbaar onderhoud verhoogt de *uptime*, de betrouwbaarheid en veiligheid van de assets. Tegelijkertijd maakt het een efficiënte planning mogelijk zonder onnodige kosten te maken voor vroegtijdige vervanging. Daarnaast kan onderhoud beter worden gepland en is er daardoor minder opslag van onderdelen nodig. Bovendien zorgt voorspelbaar onderhoud voor betere benutting van het bouwwerk of installatie, waardoor deze langer meegaan en energieverbruik kan worden gereduceerd.

4. Verhoging productiviteit in samenwerking bevoegd gezag, opdrachtgevers en opdrachtnemers

DSGO maakt het in de toekomst een stuk gemakkelijker voor bevoegd gezag, handhaving, opdrachtgevers en -nemers in de B&U en GWW om informatie voor de benodigde dossiers te verzamelen, te beoordelen en te hergebruiken. DSGO voorkomt dat opdrachtnemers voor elke opdracht steeds opnieuw individuele afspraken met opdrachtgevers, onderaannemers en toeleveranciers moeten maken over de wijze waarop de data beschikbaar gesteld wordt.

DSGO biedt daarmee een kans voor opdrachtnemers om zo efficiënt en kostenvriendelijk als mogelijk te voldoen aan de Wkb. Daarnaast vergemakkelijkt DSGO het voldoen aan het opleveren van bewijs voor wettelijke regels en prestatie-eisen. Dat draagt weer bij aan de kwaliteit en het verlagen van de kosten van handhaving. Een digitaal en gestandaardiseerd dossier met data maakt het beheer, gebruik en onderhoud van een bouwwerk efficiënter, goedkoper en veiliger. Daarnaast biedt zo'n dossier de kans om faalkosten te voorkomen.

Opdracht DSGO programmteam

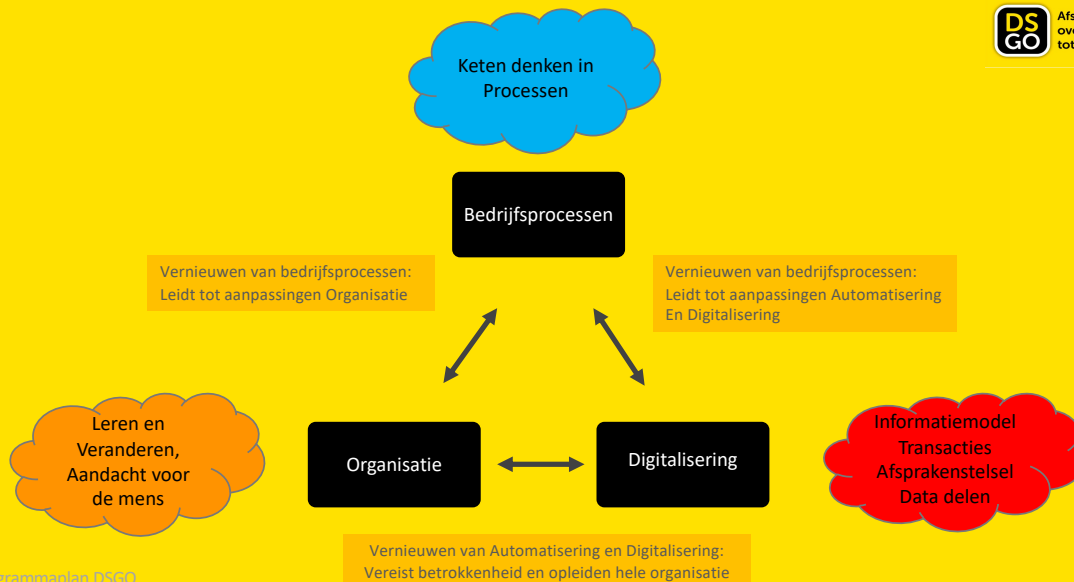
Ontwerp en implementeer het DSGO in samenwerking met de achterban van de BDR. Organiseer hiervoor ook tijdig een beheerorganisatie.

Richt een programmteam in, bestaande uit een goede mix van expertise uit de sector en externe expertise, om optimaal gebruik te maken van 'best-practices'.

Organiseer co-financiering vanuit de sector, in de vorm van in-kind bijdragen door personen en/of bedrijven.

Organiseer en stimuleer het daadwerkelijk gebruik van het DSGO.

In samenhang vernieuwen is belangrijk voor succes!

1.4. Opdracht DSGO Programmteam

De programmadirecteur krijgt de opdracht om in samenspraak en in samenwerking met de Bouw Digitaliseringsraad dit programmaplan uit te voeren. Het DSGO moet daarbij uitvoering geven aan de visie zoals voor het DSGO geformuleerd en invulling geven aan de doelstellingen zoals hierboven beschreven.

De belangrijkste onderdelen van de opdracht zijn:

1. Zet een programmaorganisatie op en richt deze in als ontwikkelaar van het DSGO, tijdelijk beheerder van het DSGO in ontwikkeling en kwartiermaker voor de vorm te geven exploitatie organisatie van het DSGO.
2. Stem een programma-governance af met betrokken en gecommitteerde partijen om effectieve besluitvorming mogelijk te maken en de programma- en projectorganisatie op zakelijke wijze te mandateren en te controleren. Het commitment uit zich in het mede financieren van het programma -en het in-kind bijdragen- naast de subsidie van BZK.
3. Creëer en borg draagvlak door alle relevante stakeholders actief te informeren en/of te betrekken.
4. Regel cofinanciering vanuit de sector voor de ontwikkeling van het DSGO en toezeggingen voor de financiering van het beheer na afloop van het programma en voor de doorontwikkeling van het DSGO.
5. Werk het mechanisme voor vraagsturing uit om prioriteit in de ontwikkeling te kunnen bepalen.
6. Lever een afsprakenstelsel (inclusief generieke en specifieke afspraken) op en werk daarin het rollenmodel verder uit, het informatiemodel (inclusief de regels voor open en selectief gedeelde informatie) en de eisen aan het beheer van het afsprakenstelsel.
7. Stimuleer hergebruik van het bestaande aanbod van (ontwikkelingen van) standaarden, platforms en tools door middel van het afsprakenstelsel, waar wenselijk en mogelijk.
8. Definieer, selecteer en organiseer de toekomstige beheer- en exploitatie organisatie en richt de beheer- & doorontwikkelingsfase in onder aansturing van de toekomstige stelselbeheerder.
9. Stimuleer de adoptie en feitelijke ingebruikname van DSGO bij toepassingen van data, zoals applicaties en diensten.

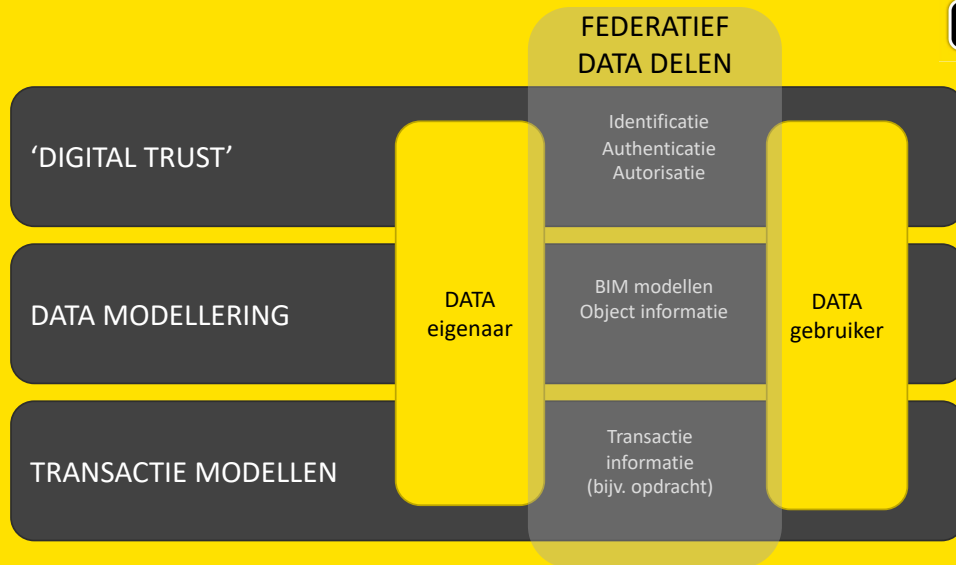
In samenhang vernieuwen is belangrijk voor succes

Naast het ontwerp en de realisatie van het DSGO wordt binnen digiGO tegelijkertijd ook gewerkt aan het programma Leren en Veranderen. Met dit programma zal nauw worden samengewerkt, omdat de mensen en organisaties uiteindelijk de verandering in de ketenprocessen moeten inzetten en doorvoeren. Hierbij natuurlijk geholpen door de technologie en digitalisering.

De benodigde kennis, scholing en daaruit voortkomende, mogelijke, certificering van personeel in het programma leren en veranderen zal worden voorzien van kennismodules om het gebruik van de nieuwe technologie en functionaliteiten te faciliteren.

Het is belangrijk voor succes om op alle drie deze aspecten congruent veranderingen in te zetten en door te voeren. Deze samenhang moet goed worden geborgd in de aanpak.

Hoe werkt het DSGO?

Programmaplan DSGO

12

Programmamangement principes DSGO

1. Ambities uit de Bouwagenda faciliteren door veilig en federatief data delen mogelijk te maken.
2. DSGO wordt (zo veel mogelijk) ontwikkeld op basis van bestaande afspraken in de sector en (open) informatie uitwisselingsformaten. Dit kunnen bestaande standaarden, processen, toepassingen, tools of platformen zijn.
3. De ketens en daarbij behorende processen voor B&U en GWW/Infra zullen apart worden beschouwd.
4. Think People – Process – Technology.
5. 80/20 regel, uitzonderingen worden in een later stadium uitgewerkt.
6. Creëer context voor DSGO in brede zin in de keten en focus tegelijkertijd op Bouw- en Installatie logistiek t.b.v. emissie reductie.
7. DSGO is een Service Introductie, dit vereist het invullen van de Service Propositie, Promotie, Plaats/Distributie, Personeel en Partners (5P's) om tot een succesvolle introductie te komen.
8. Benoemen van best practices in de sector en deze samen met het Digiteam uitdragen.

Programmaplan DSGO

13

2. Uitgangspunten & randvoorwaarden

Voor het DSGO programma is een aantal uitgangspunten en randvoorwaarden geformuleerd. Vanuit digiGO zijn de volgende waarden bij de start van de ontwikkeling van het DSGO meegegeven (*bron: Onderbouwend Document Expertgroep DSGO, 2018*):

- **Openheid:** Het DSGO is open voor alle partijen die aan de eisen voor een bepaalde rol voldoen.
- **Algemeen belang:** Het DSGO is non-concurrentieel en wordt vanuit het maatschappelijk belang van de sector als geheel bestuurd.
- **Professionaliteit:** Het DSGO wordt professioneel, met een beperkte scope en zonder winstoogmerk georganiseerd, met voldoende stuurmiddelen om de waarden te borgen en te versterken.
- **Kwaliteit:** Het DSGO staat voor kwaliteit van de opgeleverde producten.
- **Verantwoordelijk:** Het toezicht op het beheer en doorontwikkeling van DSGO is vastgelegd in een governance-document en bijbehorende structuur waarbij er werkbare afspraken zijn om tot besluitvorming te komen.
- **Toepassen (Open) standaarden:** Waar mogelijk worden bestaande afspraken en (open) standaarden toegepast voor het ontwerp van het DSGO.
- **Privacy by Design & Security by Design:** Het DSGO implementeert de best practices voor zowel privacy als security thema's.
- **Controle over data:** Data-eigenaren houden te allen tijde de controle over hun eigen data.

Vanuit het Ministerie van BZK wordt gewerkt aan het opstellen van richtinggevende principes voor DSGO. Deze zijn bij het publiceren van dit programmaplan nog niet beschikbaar. Tijdens de uitvoering van dit programma komen deze principes beschikbaar en zullen worden meegenomen. Verder zijn in de subsidie beschikking door BZK een aantal randvoorwaarden geformuleerd die in de uitvoering worden gerespecteerd. Deze betreffen met name (grote) afwijkingen van het plan en vormen van rapportage en verantwoording.

2.1. Werking van het DSGO

Voor een goede werking van het DSGO zijn drie thema's belangrijk:

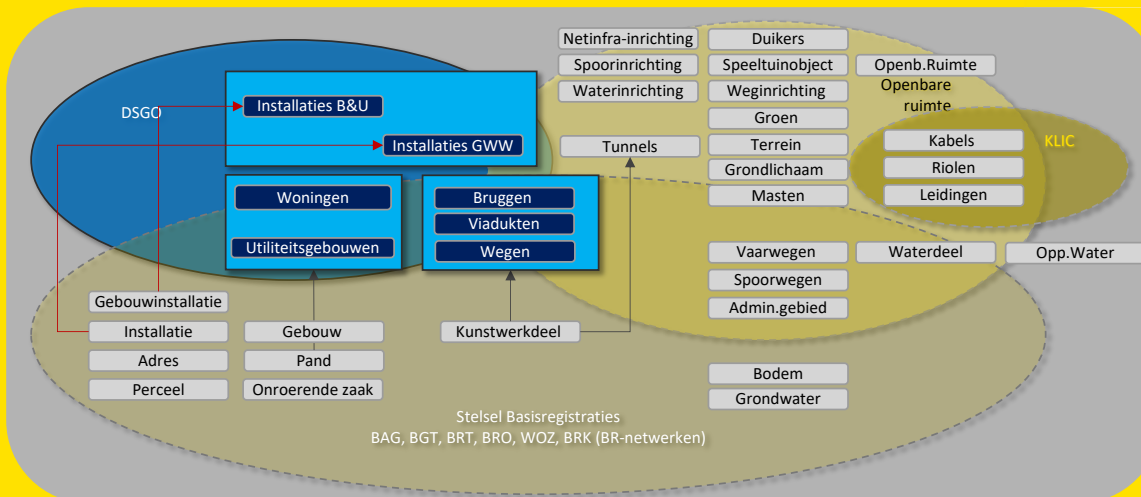
1. Digital trust
2. Data modellering
3. Transactiemodellen

Voor het vertrouwd delen van data wordt Digital Trust ontworpen en gerealiseerd. Daarbij maken we zo veel mogelijk gebruik van de iSHARE principes, die in de afgelopen jaren door de Topsector Logistiek zijn ontwikkeld. Een groot deel van deze principes is generiek toepasbaar en voldoet aan de Europese ontwikkelingen in het kader van IDSA (International Data Space Association) voor wat betreft de principes en architectuur. Zie hiervoor <https://internationaldataspaces.org>.

Voor het thema data modellering worden de ontwikkelingen en het gebruik van BIM-standaarden (zoals ISO 19650 en ISO 55000) gevolgd en gestimuleerd. Op dit vlak gebeurt uiteraard al veel.

Voor transactiemodellering kunnen bijv. de DICO-standaard uit de toeleveringsketen en de VISI-standaard model staan. Voor dit thema moet nog het nodige worden ontworpen. Het is uiterst relevant om ook hierbij te sturen op (internationale) standaardisatie, zodat de softwareleveranciers deze eisen ook kunnen implementeren in hun toekomstige functionele roadmaps.

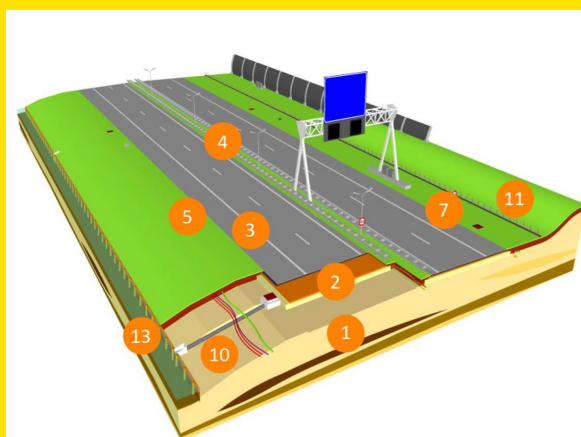
DSGO maakt initieel federatief data delen mogelijk betreffende de blauw gemarkeerde objecten

Programmaplan DSGO

14

Als voorbeeld het object weg nader belicht

OBJECTEN

1 Onderbouw	9 Verkeerskundige draagconstructie
2 Bovenbouw	10 Hemelwater- en droogweerafvoersysteem
3 Markering	11 Ecologische voorzieningen
4 Voertuigkering	12 Natuurlijke ondergrond
5 Berm	13 Watersysteem
6 Openbare verlichting	14 Weggebonden DVM systeem
7 Bebakening, Bebording en Bewegwijzering	15 Geluidbeperkende constructie
8 Bewegwijzeringsconstructie	

Nb. **Oranje** gemarkeerde objecten zijn onderdeel van de scope van GWW-ontwerp.

Bron: KWS

Programmaplan DSGO

15

2.2. Definitie van het object

In de ontwikkeling van het DSGO wordt in de eerste versie gewerkt aan een beperkte set objecten. Vanuit de scope van deze objecten worden knelpunten in digitaal samenwerken in kaart gebracht in het project ketenlandschap. Het beperken van de scope in de eerste twee jaar is belangrijk, omdat de complexiteit van de gebouwde omgeving groot is. Voor deze scope is gekozen omdat hiermee de data van ca. 10 mln objecten in de gebouwde omgeving kan worden ontsloten, terwijl objecten met een grote onderlinge afhankelijkheid met de openbare ruimte hiermee in een latere fase aan de orde zullen komen. Complexiteitsreductie is hier op zijn plaats om uit de startblokken te komen en gegeven de ambitie om in de eerste twee jaar van DSGO een eerste werkende versie te realiseren.

In de eerste twee jaar wordt gewerkt aan het federatief data delen betreffende de volgende objecten. De definities van deze objecten zijn gebaseerd op de NEN2660-1/NEN2660-2.

1. Woning (ook wel woongebouw): “Gebouw of gedeelte daarvan met uitsluitend woonfuncties of nevenfuncties daarvan”.
2. Utiliteitsgebouw: “Gebouw zonder woonfunctie (zijnde bijeenkomstfunctie, celfunctie, gezondheidszorgfunctie, industrie functie, kantoorfunctie, logiesfunctie, onderwijsfunctie, sportfunctie, winkelfunctie of overige gebruiksfunctie)”.
3. Weg: “Alle voor het openbaar verkeer openstaande wegen of paden met inbegrip van de daarin liggende bruggen en duikers en de tot die wegen behorende paden en bermen of zijkanalen”.
4. Brug: “Kunstwerk waarmee een (spoor)weg of leiding over een waterweg wordt geleid”
5. Viaduct: “Kunstwerk waarmee een (spoor)weg of leiding over een andere (spoor)weg wordt geleid”.
6. Installaties weg, brug & viaduct: “Voor het functioneren van een bouwwerk of een gedeelte daarvan noodzakelijke voorziening van niet-bouwkundige aard”.
7. Technische bouwsystemen woning & utiliteitsgebouw: “Gebouwgebonden samenstelling van alle bestanddelen van een installatie, waaronder de isolatiekenmerken daarvan, die is bedoeld voor ruimteverwarming, ruimtekoeling, ventilatie, het voorzien van warmtapwater, ingebouwde verlichting, gebouw-automatisering- en controle, elektriciteitsopwekking ter plaatse, of een combinatie daarvan, met inbegrip van systemen die gebruikmaken van energie uit hernieuwbare bronnen, van een gebouw of een gedeelte daarvan”.

Zie de slide hiernaast voor een nadere positionering van alle objecten in de gebouwde omgeving en de demarcatie hierbinnen voor het DSGO.

Als voorbeeld is het object wegvak uitgewerkt. Het object wegvak kent vele gedaanten in de ontwerp, realisatie en de beheer fase (100 meter vakken, inspectie vakken, reparatievakken, uitvoeringseenheden etc.). Een wegvak bevat meerdere disciplines zoals verharding, bewegwijzering, openbare verlichting e.d. Vanuit verschillende perspectieven wordt er data in systemen aan deze wegvakken gekoppeld, zoals ontwerpdata in CAD of BIM, productie-data in PIM / ERP en meet- en analyse-data in GIS. Ook is er een beweging gaande om grote hoeveelheden sensor meetdata (afkomstig van de asfaltset, transport, wals, en b.v. stroefheidsmetingen) te koppelen.

Datakwaliteit

Bij het ontsluiten van de data van de objecten binnen scope zullen we ook het onderwerp datakwaliteit raken. Hoe hiermee om te gaan en wat er binnen de scope van het DSGO programma op kan worden ondernomen (denk hierbij aan bijv. afspraken maken als onderdeel van het afsprakenstelsel) moet nog nader worden onderzocht.

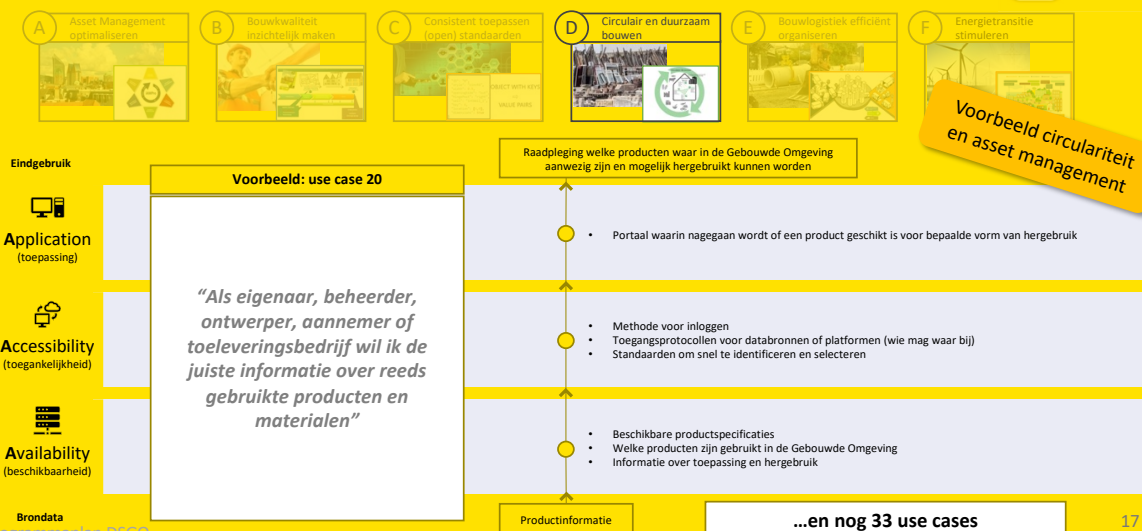
DSGO wordt ontwikkeld a.d.h.v. zes thema's met use cases die relevant zijn voor sector

Programmaplan DSGO

16

DSGO wordt beschreven en ontwikkeld aan de hand van thema's en use cases

Voorbeeld circulariteit en asset management

Programmaplan DSGO

17

2.3. Thema's en use cases

In een eerdere fase van het programma zijn thema's die belangrijk zijn voor het DSGO gedefinieerd. Deze zijn:

- A. Asset management optimaliseren
- B. Bouwkwiteit inzichtelijk maken
- C. Consistent toepassen van (open) standaarden
- D. Circulair en duurzaam bouwen
- E. Bouwlogistiek efficiënt organiseren
- F. Energietransitie stimuleren.

Vanuit de toegekende subsidie door het Programma Schoon en Emissieloos Bouwen, wordt 'Bouwlogistiek efficiënt organiseren' met prioriteit aangepakt. Het is evident dat de generieke stelselfuncties van het DSGO ook ingezet kunnen worden om te werken aan de andere thema's. Daar waar mogelijk zal dit ook gebeuren.

Binnen de zes thema's zijn 34 initiële *use cases* voor DSGO benoemd. Voorbeelden van deze *use cases* per thema zijn te vinden in onderstaande tabel.

#	Selectie van een aantal use cases
Asset management optimaliseren	- Als beheerder wil ik actuele en betrouwbare informatie over assetgebruik en klanttevredenheid zodat ik betere/extra diensten kan aanbieden en assets voor gebruikers kan optimaliseren - Als eigenaar of beheerder wil ik sensor data kunnen benaderen zonder de Privacy wetgeving te overtreden zodat ik deze kan toepassen voor optimalisatie van assets en de gebruiksmogelijkheden
Bouwkwiteit inzichtelijk maken	- Als bevoegd gezag wil ik het Dossier bevoegd gezag efficiënt kunnen ontvangen en controleren zodat ik mijn rol als bevoegd gezag op de juiste manier kan uitoefenen - Als kwaliteitsborger wil ik efficiënt bouwplannen kunnen beoordelen en verklaringen kunnen opstellen en verstrekken zodat de bouwkwiteit geborgd en ik mijn rol als kwaliteitsborger kan uitoefenen
Consistent toepassen (open) standaarden	- Als betrokken organisatie wil ik sector brede afspraken over informatieverstrekking en het detailniveau zodat relevante informatie actueel, betrouwbaar en beschikbaar is tijdens de bouwwerk levenscyclus en leveringsketen - Als architect of ontwerper wil ik doorlopend toegang tot objectinformatie van producenten zodat ik ontwerpen en BIM modellen actueel kan maken en houden
Circulair en duurzaam bouwen	- Als bevoegd gezag wil ik onderliggende databronnen kunnen gebruiken zodat de beleidscyclus en besluitvorming kan worden voorzien van relevante informatie bij het behalen van duurzaamheidsdoelstellingen - Als eigenaar, beheerder, ontwerper, aannemer of toeleveringsbedrijf wil ik de juiste informatie over reeds gebruikte producten en materialen zodat ik inzicht heb in mogelijkheden tot hergebruik
Bouwlogistiek efficiënt organiseren	- Als partij in de leveringsketen wil ik actuele en betrouwbare informatie over de herkomst, locatie en levering van relevante materialen en producten zodat dit aansluit bij het proces en de planning van bouw of onderhoud - Als aannemer wil ik de (wettelijke) kwaliteit na productie, tijdens het transport en binnen de tussentijdse opslag/overslag locaties actueel kunnen inzien zodat ik eventueel op het juiste moment ingrijpen indien nodig.
Energietransitie stimuleren	- Als bevoegd gezag wil ik betrouwbare informatie zodat ik de juiste input gebruik voor de besluitvorming en aanpak om wijken en woningen uiterlijk 2050 van het gas af te hebben - Als toezichthouder wil ik certificaten uit verschillende registers kunnen controleren zodat duidelijk is wie gekwalificeerd is om (gas-)installaties te installeren en onderhoud te plegen aan (gas-)installaties

Samenhang met andere trajecten, projecten en programma's

Eerste inventarisatie

samen slimmer sneller

Afspraken over toegang tot data

Programma Industriële prefabbouw

In kader van het BTIC kennis- en innovatieprogramma Emissieloos bouwen is het programma Industriële prefabbouw gestart (2021-2023).

Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen (Wkb)

De wet 'Kwaliteitsborging voor het Bouwen' regelt de invoering van een nieuw stelsel van kwaliteitsborging voor het bouwen.

Klimaatakkoord 2030

Volgens het Klimaatakkoord moet de sector Gebouwde omgeving de uitstoot van CO₂ in 2030 met 3,4 miljard kilogram verminderen, en in 2050 helemaal geen CO₂ meer uitstoten.

Programma BouwWijzer

Het programma BouwWijzer borgt de samenhang voor zes domeinen van het Ministerie van BZK die raken aan het uitwisselen van data in de ontwerp-, bouw- en technieksector.

Overige ontwikkelingen in Nederland:

- Vanaf 2023 vraagt overheid alle opdrachten circulair uit
- Invoering materialenpaspoort
- Kennisinstituut circulaire bouw
- Diverse subsidies en regelingen
- Data Sharing Coalition en GAIA-X
- Samenhang Regie op (bouw)gegevens van BZK

Overige ontwikkelingen in de Europese Unie:

- Afspraken CO₂-emissies, energie-efficiëntie, hernieuwbare energie. De EU wil de vermindering van CO₂-uitstoot in 2030 aanscherpen van 40% naar 55% ten opzichte van 1995. Dit betekent aanscherping van de Energy Performance of Building Directive (EPBD), de basis van de BENG-wetgeving.
- Waste Framework Dir. 2008/98/EC: in 2020 moet 70% sloop- en bouwafval gerecycled worden
- Actieplan voor circulaire economie (kopgroep NL, BE, DLD en evt. VK)
- 'Renovation Wave', het programma om de Europese gebouwde omgeving te renoveren en te verduurzamen
- Data governance act / EU Data act
- Federatief data delen i.r.t. ISO 19650 en Common Data Environment (CDE)

2.4. Samenhang met andere trajecten, projecten of programma's

In de ontwikkeling van het DSGO wordt rekening gehouden met andere ontwikkelingen in de ontwerp-, bouw- en technieksector. De belangrijkste ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op het programma zijn opgenomen in het programmaplan, naast de bestaande wet- en regelgeving:

Programma Industriële prefabbouw

In kader van het BTIC kennis- en innovatieprogramma Emissieloos bouwen is, met TNO als penvoerder, het programma Industriële prefabbouw gestart (2021-2023). In publiek-private samenwerking wordt hierbij aan lage emissie bouwmaterialen, geïndustrialiseerde productie, optimalisatie van processen en de toepassing van digital twins gewerkt. Uitvoering van praktijkgerichte experimenten in de living labs is voorzien in afstemming met DSGO en de Topsector logistiek.

Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen (Wkb)

De Wet Kwaliteitsborging verplicht opdrachtnemers bij gereedmelding van een bouwproject een dossier met relevante informatie over het bouwwerk te verstrekken aan het bevoegd gezag. Daarmee toont de opdrachtnemer aan dat het bouwwerk voldoet aan de eisen van het Bouwbesluit. Daarnaast moeten opdrachtnemers aan opdrachtgevers een dossier overhandigen waaruit onder andere blijkt dat het bouwwerk aan de contractuele eisen voldoet.

Klimaatakkoord 2030

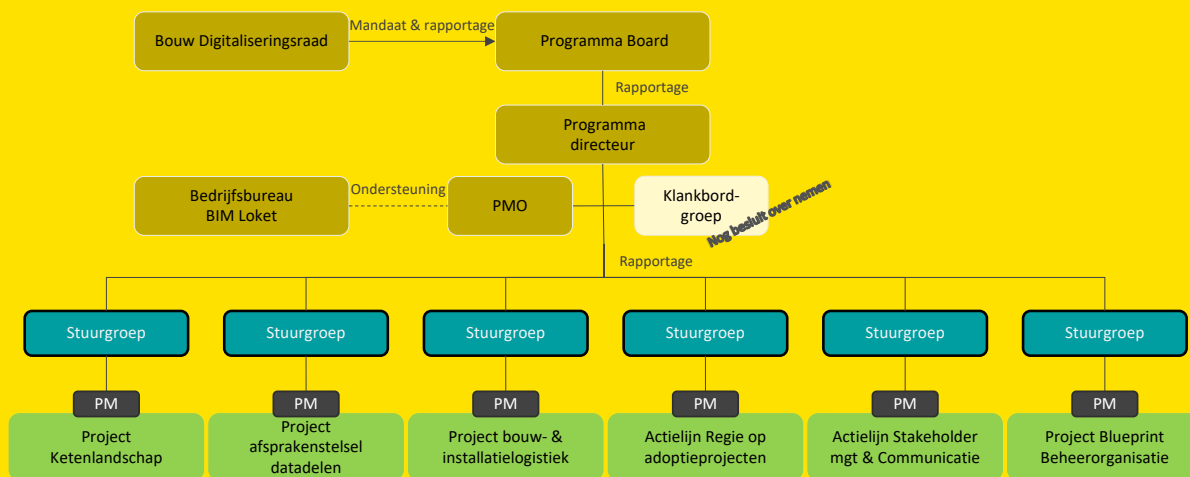
De doelstellingen van het klimaatakkoord leiden ertoe dat in 2021 ongeveer 50.000 bestaande woningen per jaar moeten worden verduurzaamd, om ruim voor 2030 200.000 per jaar aan te passen. Hiervoor moet o.a. ook de energie infrastructuur worden aangepast. Het Uitvoeringsoverleg Gebouwde Omgeving, pleit voor een meerjarige missie gedreven innovatieprogramma 'Innovaties in het renovatienetwerk'. Dit moet leiden tot kwalitatief goede, gebruikersvriendelijke en goedkopere renovaties voor alle belangrijke gebouwtypen. Het meerjarige missie gedreven innovatieprogramma 'Elektrificatie en systeemintegratie' richt zich daarnaast op de versnelde toepassing kansen van gebruik van data, inpassing en integratie van elektrificatie-ontwikkelingen (zowel rond opwekking, opslag, verwarming als mobiliteit).

Programma BouwWijzer

Het programma BouwWijzer borgt de samenhang voor zes domeinen van het Ministerie van BZK die raken aan het uitwisselen van data in de ontwerp-, bouw- en technieksector. Dit zijn de domeinen consumentendossier, dossier bevoegd gezag, vernieuwd energielabel, platform Verbeterjehuis.nl, Benchmark Werkelijk Energieverbruik Utiliteitsbouw en Materialenpaspoort. Het concept BouwWijzer heeft als ambitie veilige uitwisseling van betrouwbare gegevens over de bebouwde omgeving te faciliteren middels een samenhangend perspectief op de informatievoorziening.

Als onderdeel van de uitvoering van het DSGO programma worden in het project Ketenlandschap de voor DSGO relevante programma's en ontwikkelingen in kaart gebracht en meegewogen in de verdere aanpak.

Organisatie programma DSGO

Programmaplan DSGO

19

Programma DSGO voorziet zes projecten voor realisatie en adoptie DSGO

Projectenportfolio	Doel project	Verwachte looptijd
Ketenlandschap	Creëren van integraal overzicht in het ketenlandschap waar standaardisatie en versnelling voor data delen mogelijk is en bepaling van de prioriteit van ontwikkeling	Plateau 1 en 2
Afsprakenstelsel datadelen	Maken van generieke afspraken benodigd voor datadelen en domein of use-case specifieke afspraken voor datadelen in een specifieke context	Plateau 1 t/m 4
Bouw- & installatielogistiek	Mogelijk maken dat stelselfuncties DSGO leiden tot innovatieve oplossingen en slimme werkmethode in de bouw- & installatielogistiek waarmee o.a. reductie van stikstofemissie mogelijk wordt	Plateau 1 t/m 4
Regie op Adoptieprojecten	Borgen dat initiatieven uit de sector bijdragen aan ontwikkeling en implementatie DSGO en het aanjagen van adoptie van gemaakte afspraken in DSGO in de sector	Plateau 1 t/m 4
Stakeholdermanagement en Communicatie	Behouden en vergroten betrokkenheid van de sector en het verbreden van draagvlak, begrip en adoptie van DSGO	Plateau 1 t/m 4
Blueprint Beheerorganisatie	Uitwerken van de structuur van de toekomstige beheerorganisatie, zorgen dat DSGO in beheer kan worden genomen en zorgen dat doorontwikkeling wordt gegarandeerd	Plateau 1 t/m 4

Programmaplan DSGO

20

3. Organisatie en Governance

3.1. Programmaorganisatie

De programmaorganisatie is een tijdelijke organisatie ten behoeve van de besturing en uitvoering van het programma DSGO. De programmaorganisatie is gericht op de realisatie van de genoemde doelen en om op termijn de baten te kunnen incasseren. Als basis voor het programma wordt de ‘best practice’ aanpak Managing Successful Programmes (MSP) gehanteerd.

De programmaorganisatie staat onder leiding van de programmadirecteur. De programmadirecteur is de *linking pin* tussen de uitvoerende organisatie van het programma en de Programma Board. De Programma Board staat onder voorzitterschap van de daarvoor aangewezen en gemandateerde vertegenwoordiger uit de Bouw Digitaliseringsraad (BDR). De voorzitter van de BDR is in formele zin opdrachtgever van het programma.

De programmadirecteur, met ondersteuning van het Hoofd van het Programma Management Ondersteuning (PMO), is verantwoordelijk voor het managen van de samenhang tussen de projecten, de afhankelijkheden met de “buitenwereld” en het bewaken van de integrale voortgang van het programma. Zodra projectmanagers voor de onderliggende projecten zijn aangewezen, maken zij onderdeel uit van het programmateam en dragen zij bij aan de afstemming over samenhang tussen de projecten.

Het PMO is een multidisciplinair samengesteld team dat ook beschikbaar is voor ondersteuning van de individuele projectteams van het programma. Voor zover mogelijk wordt door het programma PMO samengewerkt met het BIM Loket en gebruik gemaakt van de expertise bij het BIM Loket.

Binnen dit programma worden verschillende actielijnen en/of projecten georganiseerd. De prioriteiten worden bepaald binnen de programmaorganisatie en vastgesteld door de Programma Board. Elk project staat onder leiding van een projectmanager. De besturing van de projecten is binnen de kaders van het programma in handen van een stuurgroep. Voor de projectstuuergroepen komt de voorzitter zoveel als mogelijk is uit het ontwerp-, bouw- of techniekwerkveld.

3.2. Rolbeschrijving (incl. mandaten)

De verschillende rollen, taken en verantwoordelijkheden van de onderdelen van de programmaorganisatie en bemensing worden hier nader toegelicht.

BDR – Sponsoring Group

De BDR bestaat uit senior niveau vertegenwoordigers van de 36 ondertekenende partijen van digiGO en vervult daarmee de rol van “Sponsoring Group” voor het DSGO-programma. Een belangrijke rol van de BDR is om de binnen DSGO gemaakte afspraken zo breed mogelijk bekrachtigd te krijgen bij de bedrijven in haar achterban. Hiervoor wordt een beroep gedaan op de autoriteit en overtuigingskracht van de leden van de BDR. De BDR vaardigt uit haar midden één persoon af als gedelegeerd eigenaar/opdrachtgever voor het programma (in MSP termen “Senior Responsible Owner”). De gedelegeerd opdrachtgever zit de Programma Board DSGO voor. De voorzitter van de Programma Board rapporteert samen met de programmadirecteur regulier de voortgang van het programma aan de (Voorzitter van de) BDR. Verder wordt de BDR gevraagd om actief bij te dragen aan de werving van experts uit de sector.

Samenvatting rolbeschrijving gremia programmaorganisatie

Programmaorganisatie	Rol in programma
BDR	• Vertegenwoordiging 37 ondertekende partijen digiGO en is daarmee 'sponsoring group' • Borgen dat binnen DSGO gemaakt afspraken zo breed mogelijk bekrachtigd worden
Programma Board	• Uitvoerende verantwoordelijkheid voor strategische besluiten over het programma • Benoemen Programma Directeur en leden Stuurgroepen. Accorderen programmaorganisatie, projectenportfolio en (mede)verantwoordelijk voor realiseren programma baten
Programmadirecteur	• Verantwoordelijk voor de vormgeving en bewaking van de integrale voortgang van het programma • Bewaakt inhoudelijke samenhang en afhankelijkheden tussen projecten en met de "buitenwereld"
Programma management ondersteuning (PMO)	• Bewaken samenhang en afhankelijkheden, bewaken voortgang en kwaliteit van projectactiviteiten • Ondersteuning van control-processen
Projectmanager/actielijnhouder	• Dagelijkse leiding over de uitvoering van het project
Stuurgroepen	• Verzorgen sturing op een project binnen het programma (BUS principe, Business, User, Supplier)
Business change manager - lid stuurgroep	• Verantwoordelijk voor de acceptatie, implementatie en realisatie van het DSGO en de nieuwe dienstverlening in de sector op basis van de resultaten uit de projecten
Stichting BIM Loket	• Verantwoordelijk voor aangelegenheden betreffende inkoop en subsidieverstrekking en verantwoording, conform vigerend beleid

Programmaplan DSGO

21

Samenstelling Programmaboard DSGO

Rol	Verantwoordelijkheid	Naam
Voorzitter & BDR lid	• Programma eigenaar gedelegeerd door BDR • Vertegenwoordiging opdrachtnemers in ontwerpsector	NN
Lid	• Vertegenwoordiging opdrachtgevers en gebruikers	NN
Lid	• Vertegenwoordiging technieksector & toeleverende keten techniek	NN
Lid	• Vertegenwoordiging bouwsector & toeleverende keten bouw	NN
Lid	• Vertegenwoordiging kennisinstellingen & standaarden	NN
Programma Directeur (secr)	• Eindverantwoordelijk het realiseren van het doel en het leveren van de beoogde resultaten van het programma	NN
Op uitnodiging: Ministerie van BZK en domeinkennis		

Programmaplan DSGO

22

Programma Board

De Programma Board, onder leiding van de voorzitter, heeft executieve verantwoordelijkheid voor strategische besluiten over het programma. Deze besluiten worden voorbereid door de Programmadirecteur en voorgelegd aan de Programma Board. Daarmee accordeert en formaliseert de Programma Board de inrichting van de programmaorganisatie, stelt ook het projectportfolio vast en stelt in samenspraak met de opdrachtgevers, de brancheorganisaties en het werkveld specialisten en overige medewerkers beschikbaar aan de programma- en projectenorganisatie. De Programma Board is, samen met de Senior Responsible Owner en programmadirecteur, verantwoordelijk voor het bereiken van het programmadoel en steunt de realisatie van de baten en resultaten. Het gaat dan met name om de adoptie van de nieuwe werkprocessen en procedures en tools in operationele organisaties van de bedrijven. De voorzitter bepaalt de samenstelling van de Programma Board in afstemming met de BDR, zodat de Programma Board slagkracht heeft en de bezetting breed gedragen wordt in de bouwketen. Alles wat binnen de programmacontext valt en besluitvorming behoeft, wordt zoveel mogelijk besloten in de Programma Board.

De leden van de Programma Board representeren alle groepen die een belang hebben bij het programma en wiens activiteiten geraakt worden door de resultaten van het programma. Hiervoor worden senior vertegenwoordigers vanuit de bouwketen aangezocht. De benodigde algemene competenties voor Programma Board leden zijn:

- Begrijpen van programmaplan en projectplannen, goedkeuren projectvoorstellen en projectinitiatiedocumenten en monitoren van voortgang;
- Eigenaarschap tonen en uitdragen van de programmavisie;
- Acteren op risico's op aangeven van de programmadirecteur;
- Oplossen van mogelijke conflicten tussen programma- en projectteams, leveranciers en overige stakeholders;
- Begrijpen van en acteren op factoren die succesvolle voltooiing van het programma en onderliggende projecten beïnvloeden;
- Ontwikkelen en onderhouden van relaties met stakeholders in en buiten het programma; Leveren van gedelegeerde autoriteit om zeker te stellen dat het programma zijn doelstellingen behaalt en voorziene baten worden geïncasseerd;
- Bewust zijn van het bredere perspectief en hoe dit het programma beïnvloedt

Programmadirecteur

De programmadirecteur rapporteert aan de Programma Board en is verantwoordelijk voor de vormgeving en bewaking van de integrale voortgang van het programma. Hij voert het programma uit, o.a. door het opstellen van het programmaplan en updates daarvan, reguliere rapportages en bepaalt samen met de VZ PB de agenda van de Programma Board. Hij geeft sturing aan de control-processen van het programma, zoals risico- en issuemanagement. Hij bewaakt de inhoudelijke samenhang en afhankelijkheden tussen de projecten onderling en met de "buitenwereld". Hij wordt hierin bijgestaan door het hoofd van het Programma Management Ondersteuning (PMO). Hij heeft regelmatig overleg met de projectmanagers en de leden van de Programma Board om de voortgang van het programma te waarborgen. Sturing vindt plaats binnen de afgesproken toleranties. Hij overlegt regulier ook met de voorzitters van de Stuurgroepen van de projecten over de voortgang van de projecten. De Programma Board in samenspraak met de Bouw Digitaliseringsraad benoemt de programmadirecteur.

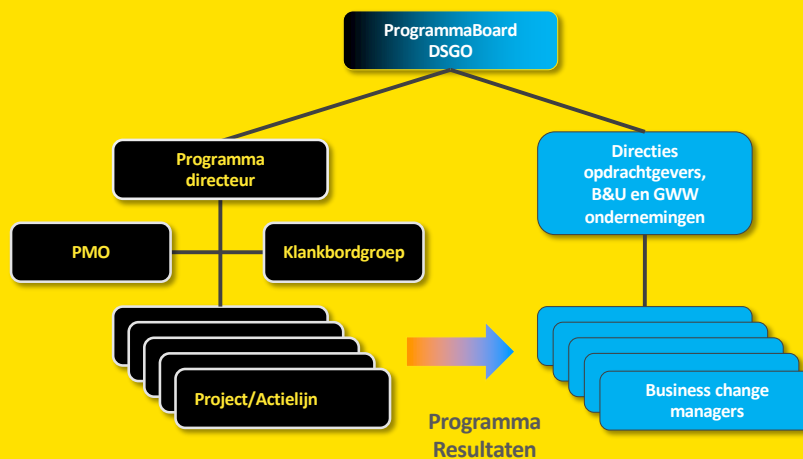
Profielen stuurgroepen voor de projecten

Project	Profielschets
Ketenlandschap	• Representatie stakeholdergroepen (opdrachtgevers en opdrachtnemers) • Inzicht in ketenlandschap en interactie tussen ketenpartners • Kennis van use cases voor datadelen en bestaande knelpunten • Kennis van standaardisatie, wetgeving (oa. WKB) en belang hiervan voor DSGO
Afsprakenstelsel	• Representatie stakeholdergroepen (opdrachtgevers en opdrachtnemers) • Ervaring met datagedreven werken en federatief datadelen • Overzicht over ontwikkelingen over sectoren heen (bouw, logistiek, energie)
Adoptieprojecten	• Representatie stakeholdergroepen (opdrachtgevers en opdrachtnemers) • Inzicht in ketenlandschap en interactie tussen ketenpartners • Ervaring als business change manager met daadwerkelijke implementatie
Bouw- en Installatie logistiek	• Inzicht in logistieke bouw- en installatieprocessen • Ervaring met planning van logistiek en nieuwe concepten zoals bouwhub en 4C • Gericht op samenwerking over partijen en sectoren heen
Stakeholdermgmt en Communicatie	• Representatie stakeholdergroepen (opdrachtgevers en opdrachtnemers) • Bekend met multi-stakeholdermanagement in complexe omgevingen • Communicatief sterk en gevoel voor omni-channel communicatie
Beheerorganisatie	• Representatie stakeholdergroepen (opdrachtgevers en opdrachtnemers) • Ervaring met het inrichten van exploitatie organisaties
Algemeen	• Ervaring met de aansturing van projecten in een complexe omgeving • Voldoende tijd beschikbaar om te voldoen aan de invulling van de rol

Programmaplan DSGO

23

Programma Resultaten in gebruik nemen vraagt om Business Change Managers met een opdracht

Programmaplan DSGO

24

Programmamanagement ondersteuning (PMO)

De professionals van PMO bewaken de inhoudelijke samenhang en afhankelijkheden tussen de projecten van het programma onderling en met de “buitenwereld” op hun specialisatie. Zij bewaken eveneens de voortgang en de kwaliteit van projectactiviteiten op het gebied van hun specialisatie. Ze ondersteunen de uitvoering van de control-processen. Het hoofd PMO geeft operationele ondersteuning aan de control-processen en is verantwoordelijk voor dossiermanagement, organisatie van en verslaglegging over de verschillende overlegvormen.

Projectmanager/actielijnhouder

De projectmanager of actielijnhouder heeft de dagelijkse leiding over de uitvoering van het project. Hij is binnen het project het eerste aanspreekpunt voor de programmadirecteur en voor de leden van het PMO. Hij moet overzicht hebben over alle (brede) aspecten van het project en daar in operationele zin over kunnen communiceren. Bijvoorbeeld, wat zijn de risico's en issues, welke invloed hebben ze op het project en op het programma als totaal, welke oplossingen zijn mogelijk, wie gaat dat binnen het project oppakken. Voor details kan hij terugvallen op specialisten binnen zijn projectteam. De projectmanager is ook de meest voor de hand liggende persoon als het gaat om het opstellen van de voortgang- en afwijking rapportage van het project, zoals die wordt toegevoegd aan de reguliere programmarapportage. Met een nog vast te stellen frequentie komen alle projectmanagers en actielijnhouders bijeen samen met het programmamanagement (programmادirecteur en hoofd PMO) om de integrale voortgang van het programma te bespreken, gezamenlijke risico's en issues en oplossingen vast te stellen. De projectmanager wordt aangesteld door de programmادirecteur met instemming van de voorzitter Programma Board.

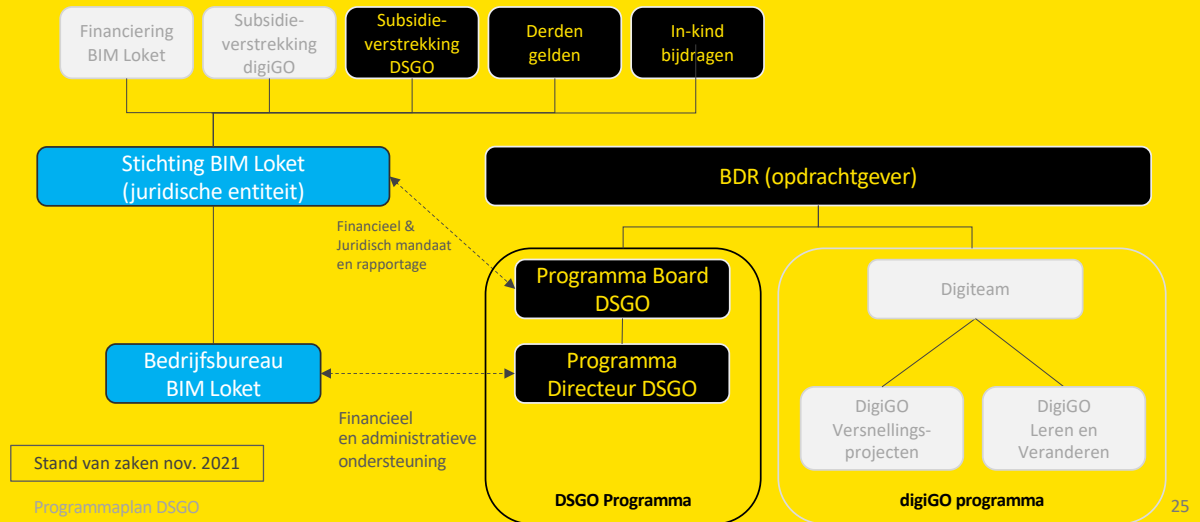
Stuurgroep per project

De stuurgroep draagt zorg voor de sturing op een project binnen het programma. In feite is de projectmanager de opdrachtnemer voor een project binnen het programma. Het projectvoorstel, indien nodig geacht, van een project vormt na goedkeuring door de stuurgroep de opdracht. Het legt vast wat, wanneer en hoe bereikt moet worden, onder welke criteria en de daarbij geldende uitgangspunten. Ieder projectvoorstel wordt vóór de definitieve besluitvorming door het PMO getoetst. Is het congruent d.w.z. geen overlap en niet strijdig met inhoud of aansturing van andere projecten binnen of buiten het programma DSGO. De leden van de stuurgroep sturen en steunen de uitvoering en de output van het project. De voorzitter leidt de vergaderingen. De voorzitter van de stuurgroep is onderdeel van het programma besturingsteam, samen met de vz. Programma Board, Programmادirecteur en voorzitters van de andere stuurgroepen). Een of meerdere leden van de stuurgroep kunnen worden aangemerkt als Business Change Manager. Indien de groep Business Change Managers te groot is, kan ervoor worden gekozen om een aparte adviesgroep/klankbordgroep in te richten waarbij een deel van de leden (minimaal 1) lid is van de stuurgroep. Uiteraard is het dagelijks management van het project in handen van de projectmanager. Het mag dus duidelijk zijn dat participatie in een van de stuurgroepen geen vrijblijvende activiteit is. De samenstelling van de stuurgroep kan in de loop van de tijd en alleen op significante punten in het project wijzigen, bijvoorbeeld bij faseovergangen.

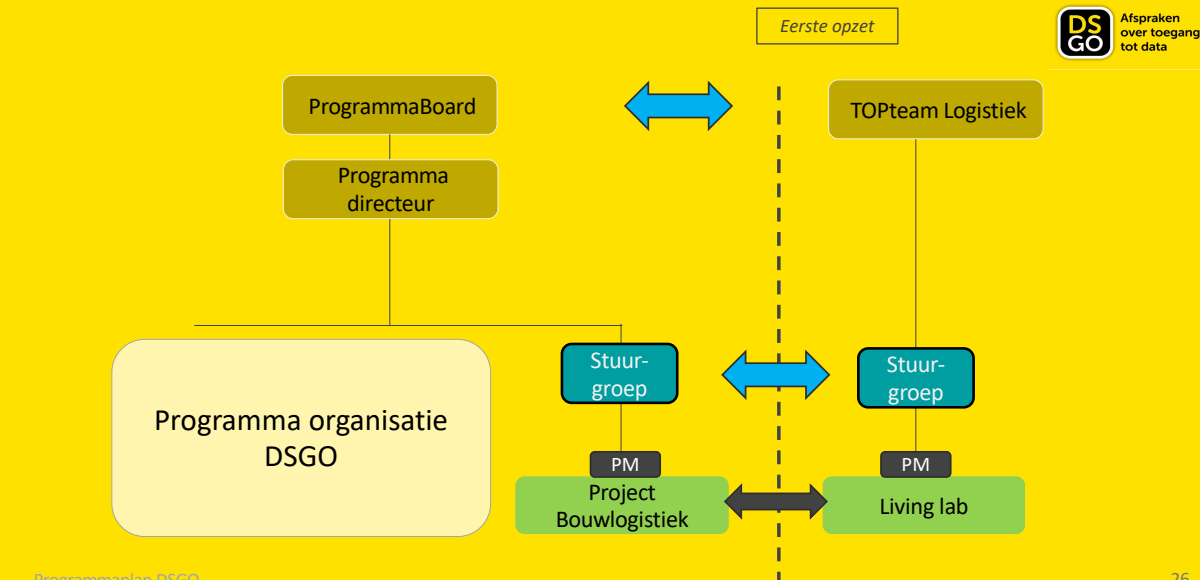
Business Change Manager – lid stuurgroep

De Business Change Manager is verantwoordelijk voor de acceptatie, implementatie en realisatie van het DSGO en de nieuwe dienstverlening in de sector op basis van de resultaten uit de projecten. De Business Change Managers hebben een belangrijke rol in het motiveren en communiceren over de komende veranderingen en realisatie daarvan naar collega's in de sector. Minimaal één Business Change Manager van het project heeft zitting in de stuurgroep en is, aan het eind van het project medeverantwoordelijk voor het behalen van de beoogde resultaten en baten. In iedere stuurgroep is minimaal een Business Change Manager uit de sector vertegenwoordigd.

Juridische verankering programma DSGO

Organisatie samenwerking Topsector Logistiek

Klankbordgroep DSGO

De leden van de klankbordgroep denken actief mee met de Vz PB en/of programmadirecteur. De leden van de klankbordgroep ondersteunen met de communicatie over het programma, de ontwikkeling in de breedte en zijn kritisch op de geluiden vanuit de organisatie en de omgeving op het programma. De samenstelling van de klankbordgroep bestaat uit een mix van directeurs BIM, Innovatie, ICT, et cetera. De samenstelling van de klankbordgroep kan gedurende de looptijd van het programma variëren. De Vz PB en programmadirecteur bepalen in samenspraak de samenstelling van de Klankbordgroep, waarbij de keuze ook kan zijn een klankbordgroep per project in te richten.

De Stichting BIM Loket

De stichting BIM Loket is de juridische entiteit, die wordt gebruikt voor het aangaan van contracten met andere organisaties. Aangelegenheden betreffende inkoop en subsidieverstrekking en verantwoording zullen door het bedrijfsbureau BIM Loket en in overeenstemming met vigerend beleid worden uitgevoerd.

Samenwerking Topsector Logistiek

De invulling van de samenwerking met de Topsector Logistiek is nog onderwerp van gesprek. De eerste besprekingen hierover hebben plaatsgevonden in de kwartiermakersfase.

Aan de zijde van de Topsector Logistiek is een stuurgroep gevormd onder voorzitterschap van de heer Rob van Wingerden (ex vz RvB BAM). Programma manager TKI Dinalog is de heer Bas van Bree.

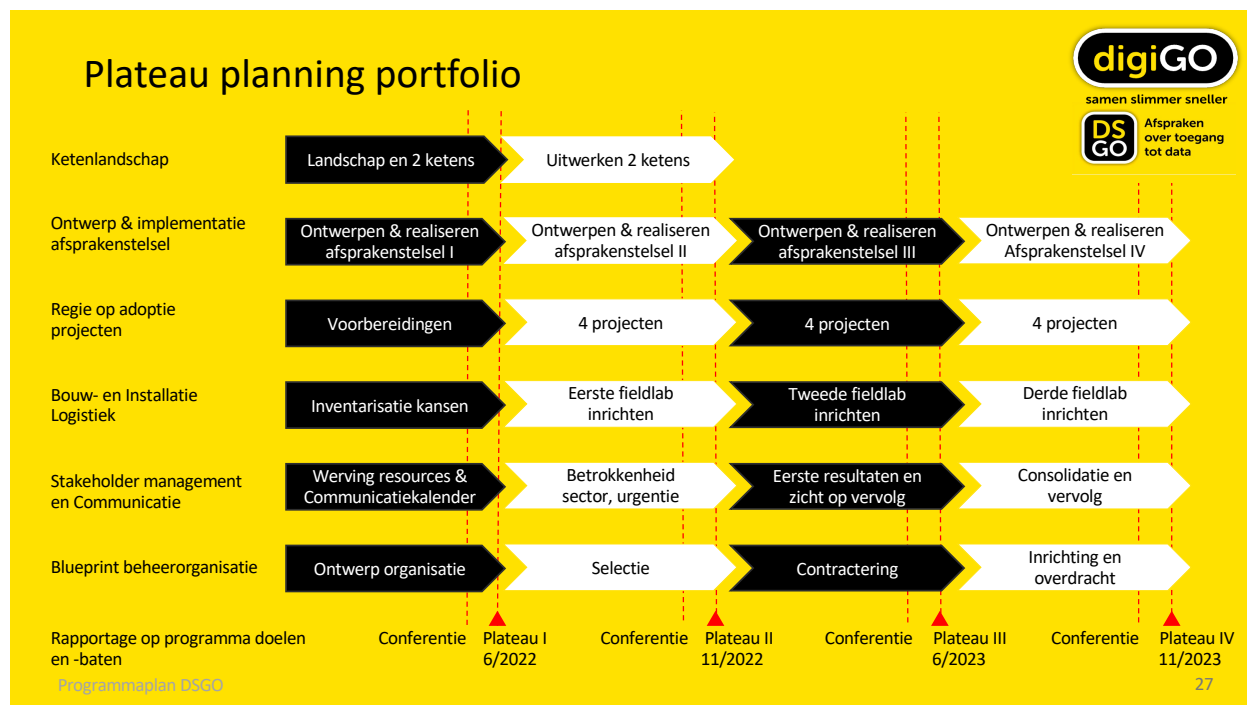
In het kader van het Programma Schoon en Emissieloos Bouwen is aan de Topsector Logistiek 20 miljoen euro toegekend. Hiervoor worden vijftien innovatie projecten en een aantal fieldlabs uitgevoerd. Vier projecten uit dit portfolio zijn direct relevant voor de werkzaamheden van het programma DSGO. De aansluiting op beide programma's wordt binnen DSGO uitgevoerd vanuit het project Bouw- en Installatie logistiek. Immers het reduceren van het aantal logistieke bewegingen levert een belangrijke bijdrage aan de emissiereductie van de bouwketen. Langs deze as wordt samengewerkt met de topsector logistiek.

3.3. Taken en verantwoordelijkheden

Om de besluitvorming binnen DSGO goed te organiseren is het belangrijk dat programmarollen de juiste verantwoordelijkheden toebedeeld krijgen. Voor het programma wordt gebruik gemaakt van een RASCI-matrix om taken en verantwoordelijkheden inzichtelijk te maken.

Vergaderschema (eerste opzet)

- De Programma Board DSGO vergadert in plateau 1 elke vier weken, daarna elke zes weken.
- Elke Stuurgroep vergadert elke drie weken.
- Het programma besturingsteam (Vz Programma Board, Programma Directeur en vz. Stuurgroepen) vergadert elke zes weken.
- Het programma team (programmadirecteur en projectmanagers) vergadert elke twee weken.
- All hands voor het hele programmateam vindt elke zes weken plaats, mix fysiek, webinar, film.

4. Plateauplanning - structurering en fasering

In het programma zijn voor de komende periode tot eind 2023 vier plateaus van circa zes maanden voorzien. In het eerste plateau wordt een start met het programma gemaakt, de bemensing en de opstart van de verschillende projecten. Op basis van goedgekeurde projectvoorstellen gaan deze vervolgens van start.

Tijdens de uitvoering van de verschillende projecten verzorgt de programma organisatie de integrale samenwerking, op punten waar dat noodzakelijk is. Het is zaak om de projecten zo autonoom mogelijk te laten opereren, om de voortgang te bespoedigen. Het programmateam coördineert de noodzakelijke gegevensuitwisseling tussen de projecten en bespreekt eventuele issues.

In de uitvoering van een plateau organiseren we een maand voor het einde van dat plateau een werkconferentie (zie slide). De bedoeling van deze werkconferentie is om een groter bereik te creëren in de achterban en het brede stakeholderveld van het DSGO-programma. Er wordt ruim tijd genomen om de vorderingen en resultaten op dat moment van het programma door te spreken. Immers het einde van het programma plateau is in zicht.

De plateau planning kan op basis van de projectvoorstellen nog worden aangepast.

#	Deliverables/milestones	Project
<i>Plateau 1</i>		
1	Metamodel stelselarchitectuur en stelselcatalogus inclusief beheerproces	Ketenlandschap
2	Stelselrepository • Globale waardeketen & 2 specifieke ketens uitgediept • Globale transacties & transacties 2 specifieke ketens • Bestaande oplossingen en standaarden geplott	Ketenlandschap
3	Prioritering & scoping van stelselcomponenten	Ketenlandschap
4	Reference Trust Framework (generieke stelselfuncties)	Afsprakenstelsel
5	Toetsingskader beoordeling projecten	Adoptieprojecten
6	Samenwerkingsmodel verbinders & afbakening	Adoptieprojecten
7	Eisen & wensen afspraken en ketenlandschap (inclusief uitwerken en plotten <i>use cases</i>)	Bouw- & installatielogistiek
8	Heldere afspraken over het projectenportfolio wat i.s.m. de Topsector Logistiek gaat worden uitgevoerd en eerste projectteams samen aan de slag	Bouw- & Installatielogistiek
9	Stakeholderanalyse gereed	Stakeholdermanagement & communicatie

Voor de plateau's 2 t/m 4 worden de deliverables beschreven in de uitwerking van de resp. programma plateau plannen. Op de slide wordt een indicatie gegeven op hoofdlijnen.

Voor plateau 2 is van belang om te benoemen dat midden 2022 het eerste fieldlab i.s.m. de topsector logistiek operationeel moet worden. Verder gaan de eerste vier adoptieprojecten in dit plateau van start.

Programma begroting

Alle bedragen inclusief BTW	Opstartfase	Plateau 1		Plateau 2		Plateau 3		Plateau 4		Totaal budget	Totaal in-kind
		Budget	In-kind	Budget	In-kind	Budget	In-kind	Budget	In-kind		
Progr. Management & PMO		€ 345.000	€ 40.000	€ 365.000	€ 40.000	€ 325.000	€ 40.000	€ 325.000	€ 40.000	€ 1.360.000	€ 160.000
Ketenlandschap		€ 900.000	€ 150.000	€ 550.000	€ 400.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 1.450.000	€ 550.000
Afsprakenstelsel		€ 700.000	€ 100.000	€ 700.000	€ 350.000	€ 700.000	€ 350.000	€ 500.000	€ 200.000	€ 2.600.000	€ 1.000.000
Adoptieprojecten		€ 130.000	€ 30.000	€ 435.000	€ 310.000	€ 560.000	€ 500.000	€ 560.000	€ 900.000	€ 1.685.000	€ 1.740.000
Bouw- & installatielogistiek		€ 275.000	€ 125.000	€ 380.000	€ 125.000	€ 350.000	€ 250.000	€ 350.000	€ 250.000	€ 1.355.000	€ 750.000
Stakeholder mngmt. & communicatie		€ 150.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 750.000	€ 800.000
Beheerorganisatie		€ 50.000	€ -	€ 150.000	€ -	€ 150.000	€ -	€ 150.000	€ -	€ 500.000	€ -
Totaal	€ 300.000	€ 2.550.000	€ 645.000	€ 2.780.000	€ 1.425.000	€ 2.285.000	€ 1.340.000	€ 2.085.000	€ 1.590.000	€ 10.000.000	€ 5.000.000

Programmaplan DSGO

29

Uitgangspunten begroting

1. Facilitaire zaken zijn opgenomen in de begroting bij Progr. Management & PMO
2. OPEX zijn opgenomen in de begroting
3. Aanneme is dat inzet in programma wordt gedaan voor tarief tussen €800 – €1200 per dag (excl. btw)
4. Alle getallen in de begroting zijn incl. btw
5. Begroting voor plateau 1 is meer in detail beschikbaar in de projectplannen. Begroting wordt per plateau herijkt.
6. Verwachting is dat voor opstartfase (juli t/m december 2021) ca. €400k wordt gebruikt
7. In-kind bijdrage sector over gehele looptijd programma ingeschat op basis van verwachting €5 mln. en is -in eerste termijn- toebedeeld aan de verschillende projecten

Programmaplan DSGO

30

5. Programmabegroting

Bij de start van het programma wordt uitgegaan van een begroting van € 15 miljoen, waarvan € 10 miljoen aan subsidie uit het BZK-programma Schoon en Emissieloos Bouwen en € 5 miljoen aan bijdragen vanuit de sector. Voor wat betreft de bijdrage vanuit de sector kan dat ook via 'In-kind' inzet van experts uit de ontwerp-, bouw- en technieksector.

Bij de start van het DSGO-programma vindt een verrekening plaats tussen digiGO en het DSGO-programmabudget. Het gaat om de kosten van de kwartiermakersfase tot december (ca 400 K).

De programmabegroting is gebaseerd op de inmiddels beschikbare (concept) projectplannen voor de projecten uit het programma portfolio, aangevuld met de begroting voor het programma management en PMO. De projectbegrotingen dienen goedgekeurd te worden door de resp. Stuurgroepen en worden daarmee definitief voor het eerste programma plateau. Voor de verdere programma plateau's zal een integrale programma herijking plaatsvinden aan het einde van het eerste plateau.

Alle bedragen in de begroting zijn incl. BTW. De verdere uitgangspunten staan vermeld op de slide. Na de start van het programma wordt uitgezocht of het programma ook BTW mag verrekenen. In dat geval wordt de programmabegroting hierop aangepast.

PMO

samen slimmer sneller

De Programma management organisatie levert de volgende diensten aan het programma:

- **Informatiebeheersing**
- **Financiële beheersing**
- **Planning**
- **Quality Assurance, risicobeheersing & issuemanagement**
- **Voortgangsrapportages**
- **Human resourcing**
- **Stelsel architect**

6. Programma Management Ondersteuning

Om het programma goed te kunnen beheersen wordt gebruikt gemaakt van programmamanagement ondersteuning (PMO). Dit team onder leiding van een hoofd PMO draagt zorg voor een aantal processen en instrumenten, zodat de beheersing van kosten, planning, scope, kwaliteit en samenwerking binnen het programma optimaal kan plaatsvinden. Het gaat daarbij onder andere om:

- Het eenduidig beheer van documenten;
- Het rechtmatig en aantoonbaar uitgeven van geld;
- Het planmatig plannen van activiteiten met inzicht in resourcegebruik;
- Het traceren en mitigeren van risico's;
- Het bepalen van de impact en het vastleggen van programma en projectwijzigingen;
- Het inrichten van een proces voor voortgangsrapportages;
- Het ondersteunen van de programmaorganisatie op het gebied van HRM, werkruimten, etc.

Hieronder worden de onderdelen kort toegelicht. Een nadere uitwerking daarvan vindt plaats na goedkeuring van het programmaplan door de aan te stellen hoofd PMO. Daar waar mogelijk wordt bij het inregelen van de PMO functies en tooling aangesloten bij de voorzieningen die onder andere het BIM Loket Bedrijfsbureau kan bieden.

6.1. Informatiebeheersing

Alle programma en projectinformatie wordt digitaal verzameld in de nog nader te kiezen softwareoplossing. Deze functioneert als centraal collaboratie platform en archief voor alle programma- en projectdocumenten. Alle betrokken programma- en projectmedewerkers krijgen toegang.

De online omgeving wordt gebruikt voor:

- Aanmaken, opslaan en wijzigingen van documenten;
- Online versiebeheer;
- Raadplegen (zoeken) van documenten;
- Koppelen en linken van documenten middels hyperlinks (link naar document online delen);
- Communiceren van korte chatberichten aan programma en projectstakeholders;
- Bijhouden van kleine acties via planners.

Het PMO is verantwoordelijk voor het inrichten en bewaken van een adequate mappenstructuur.

6.2. Financiële beheersing

De financiële beheersing richt zich op de beheersing van besteding van geld. De verantwoordelijkheid voor de controle van rechtmatigheid en doelmatigheid van de besteding van de subsidiegelden ligt bij het BIM Loket, hierbij ondersteund door juiste, tijdige en volledige rapportages van het PMO. Voor het programma en haar projecten dient voor de vastlegging en beheersen van de financiën gebruik gemaakt te worden van software-oplossingen die ondersteuning bieden bij boekhouding, urenregistratie en BI-rapportages.

Deze informatiesystemen dienen ter ondersteuning van de volgende financiële activiteiten:

- Aanmaken en toekennen van projectbudget;
- Invoeren en goedkeuren van urenadministratie;
- Invoeren en goedkeuren van facturenadministratie;
- Vastleggen financiële prognose van projecten;
- Vastleggen financiële bandbreedte van projecten.

Risicolijs (eerste opzet)

#	Onderwerp	Risico	Kans	Impact	Mitigerende maatregelen
1	Geld	Benodigde in-kind bijdrage wordt niet gerealiseerd, waardoor programma niet aan subsidievoorwaarden kan voldoen.	Midden	Hoog	- Bijhouden in-kind bijdragen in het programma door PMO
2	Kwaliteit	IT-dienstverleners (markt) ervaren DSGO als dreiging voor eigen business waardoor adoptie van DSGO tegenvalt.	Midden	Midden	- IT-dienstverleners worden betrokken in de verschillende projecten en tijdens de werkconferenties
3	Kwaliteit	BTW-vraagstuk pakt negatief uit voor besteding budget DSGO, waardoor scope van het programma moet worden verkleind	Laag	Hoog	- Vroegtijdige analyse BTW-vraagstuk in samenwerking met bedrijfsbureau BIM Loket
4	Kwaliteit	Benodigde in-kind bijdrage wordt niet gerealiseerd, waardoor vertegenwoordiging van de sector achter blijft en adoptie van resultaten beperkt is.	Midden	Midden	- Bijhouden in-kind bijdragen in het programma door PMO
5	Tijd	Benodigde in-kind bijdrage wordt niet gerealiseerd, waardoor opstart van het programma vertraagd wordt	Midden	Laag	- Bijhouden in-kind bijdragen in het programma door PMO
6	Geld	Programma DSGO loopt vertraging op, waardoor de resultaten niet worden behaald voor het einde van de subsidiebeschikking	Laag	Midden	- PMO houdt planning bij. - Er wordt vroegtijdig met BZK besproken of uitstel van de subsidiebeschikking mogelijk is indien nodig
7	Organisatie	Onduidelijke governance of discussie over governance blijft gaande, waardoor BDR en programmaboord te weinig mandaat voelen/hebben om DSGO-programma te kunnen sturen. Hierdoor mist de benodigde leiderschap voor het programma en blijft het programma zoekende m.b.t. scope en inhoud	Hoog	Midden	- DSGO wordt besproken in het bouwberaad wat richting moet geven aan de ontwikkeling
8	Organisatie	Andere ontwikkelingen in de sector die niet binnen het programma worden ontwikkeld beïnvloeden de nut/noodzaak van het ontwikkelen van DSGO, waardoor aanpassingen in het programma noodzakelijk zijn	Midden	Laag	- PMO blijft op de hoogte van overige ontwikkelingen en monitort de impact hiervan op het programma
9	Kwaliteit	Relatie en afhankelijkheden tussen projecten zijn niet duidelijk in kaart gebracht wat resultaat van afzonderlijke projecten binnen het programma beperkt en maakt dat programmabaten niet worden gerealiseerd	Hoog	Midden	-
10	Organisatie	Relatie en afhankelijkheden tussen projecten verandert gedurende het programma, waardoor projecten vertragen en programmabaten niet op tijd kunnen worden gerealiseerd	Midden	Midden	- Projectleiders monitoren afhankelijkheden en bespreken dit tijdens periodieke overleggen
11	Informatie	Er ontstaat negatieve aandacht in de sector (of media) over het programma DSGO, waardoor bijvoorbeeld adoptie achterblijft	Laag	Midden	- Aandacht en zicht op uitingen over DSGO wordt belegd bij de actielyn stakeholder mgmt & communicatie

- Vastleggen en bewaken contracten met leveranciers

Het PMO stemt met het BIM Lokaal Bedrijfsbureau af welke ondersteuning zij op voornoemde onderdelen kunnen leveren. Mocht de ondersteuning door het Bedrijfsbureau niet beschikbaar zijn, dan wordt een eigen proces en tooling voor het programma ingericht. De PMO heeft als opdracht de processen te beschrijven en verantwoordelijkheden vast te leggen.

Het PMO draagt de zorg voor het organiseren van werklocaties en -ruimten voor het programmateam en projectteams en het regelen van vergaderruimten voor Programma Board en Stuurgroep meetings en dergelijke.

6.3. Planning

Het doel van planning is creëren van overzicht m.b.t. de uitvoering van activiteiten en de oplevering van deliverables van het programma en de projecten. Hierin worden bijvoorbeeld mijlpalen, activiteiten, doorlooptijden en benodigde resources per plateau verwerkt. Op programmaniveau worden met name planning van de afhankelijkheden tussen projecten inzichtelijk gemaakt. Daarnaast dient elke project haar eigen planning op te stellen en periodiek aan te passen. Voor het programma en haar projecten worden planningen opgesteld en beheert met een softwareoplossing zoals bijv. Microsoft Project Online.

6.4. Quality Assurance, Risicobeheersing & issuemanagement

Quality Assurance binnen het PMO zorgt voor kwaliteitsbeheersing van het programma. Binnen deze activiteit wordt gecontroleerd of procedures en resultaten van het programma worden uitgevoerd binnen de gestelde kaders van het programma, zoals de opdracht aan het programma, de programmaprincipes, de vastgestelde programmabaten en kaders meegegeven door BDR en Programma Board. Hierin staan twee principes centraal: 1) de resultaten passen bij de intentie/doelstellingen van het programma en 2) fouten worden zoveel mogelijk voorkomen.

Het succes van het programma en haar projecten wordt mede bepaald door het minimaliseren van projectrisico's. Een risico is een kans op het optreden van een ongewenste gebeurtenis met een negatief gevolg voor het programma. Voor het programma en haar projecten worden risico's beheerd en bewaakt met een software-oplossing zoals Microsoft Excel. Deze oplossing dient ter ondersteuning van de volgende activiteiten:

1. De vastlegging van programma- en projectrisico's;
2. De vastlegging van de beheersmaatregelen;
3. De actuele status van de programma- en projectrisico's.

Issues dienen over het algemeen direct opgepakt. Het PMO zorgt voor een adequaat proces van vastlegging en logging van de issues. Tijdens de opmaak van het programmaplan wordt een relatief eenvoudige issuelijst gehanteerd.

6.5. Voortgangsrapportages

De voortgangsrapportages worden maandelijks, of nader vast te stellen periode, door de projecten binnen het programma opgeleverd aan de eigen stuurgroep en aan de Programma Management Ondersteuning. PMO stelt mede op basis van deze voortgangsrapportages, de programma voortgangsrapportage op. Deze voortgangsrapportage wordt besproken in de Programma Board. De samenvatting van de programmavoortgangsrapportage dient als maandelijkse voortgangsrapportage

Arbeidsmarktoppositie en -communicatie

Wat

In kaart brengen van het stakeholderlandschap om tot heldere gedefinieerde doelgroepen te komen (van longlist naar shortlist). Wat is de waarde c.q. win/win voor deze doelgroepen (alle betrokken stakeholders). Wat is de missie, visie en strategie van de nieuw in te richten programma organisatie? Waarom zouden de participerende bouworganisaties en de toekomstige functionarissen van deze organisatie hier een bijdrage aan willen leveren.?

Hoe

- Door het ontwikkelen (samen met de competentie Communicatie) van een compelling storyline en content (copy en design) voor de arbeidsmarktcommunicatie;
- Door het ontwikkelen van een wervingsstrategie (doelgroepanalyse en middelen- en kanalen keuze) en inrichten vacatureproces.

Infrastructuur

Wat

Organisatie design; hoe ziet de inrichting van de gewenste programma organisatie eruit?

Hoe

- Design gewenste organisatie: organogram en governance-structuur;
- Opstellen functieprofielen (functie-eisen, taken & verantwoordelijkheden en competenties) en formatieplanning (hoeveel fte);
- Inrichten basic HR-processen (on boarding, werkplek, gedragscode, compliance, AVG, etc.) en ontwikkelen contract templates voor verschillende arbeidsrelaties (vb. vacatie overeenkomst voor in-kind).

richting de Bouw Digitaliseringsraad. In het kader van de subsidieverstrekking door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is naar alle waarschijnlijkheid een periodieke voortgangsrapportage noodzakelijk. In samenspraak met het BIM Loket Bedrijfsbureau wordt vastgesteld aan welke verplichting het programma in deze moet voldoen en wordt het proces daarvoor ingericht. Vooralsnog is uitgegaan van een kwartaalrapportage.

De volgende managementrapportages worden gebruikt binnen het programma:

Voorgangsrapportage	Opsteller	Frequentie	Input voor overleg
PxQ/periode rapportage (Financieel en opgeleverde producten overzicht)	Programmadirecteur/BIM Loket Bedrijfsbureau	Per kwartaal	BZK
Programmarapportage (samenvatting)	Vz Programma Board	Per maand	BDR
Programmarapportage	Programmadirecteur	Per maand	xx
Projectrapportage	Projectmanager	Per maand	xx

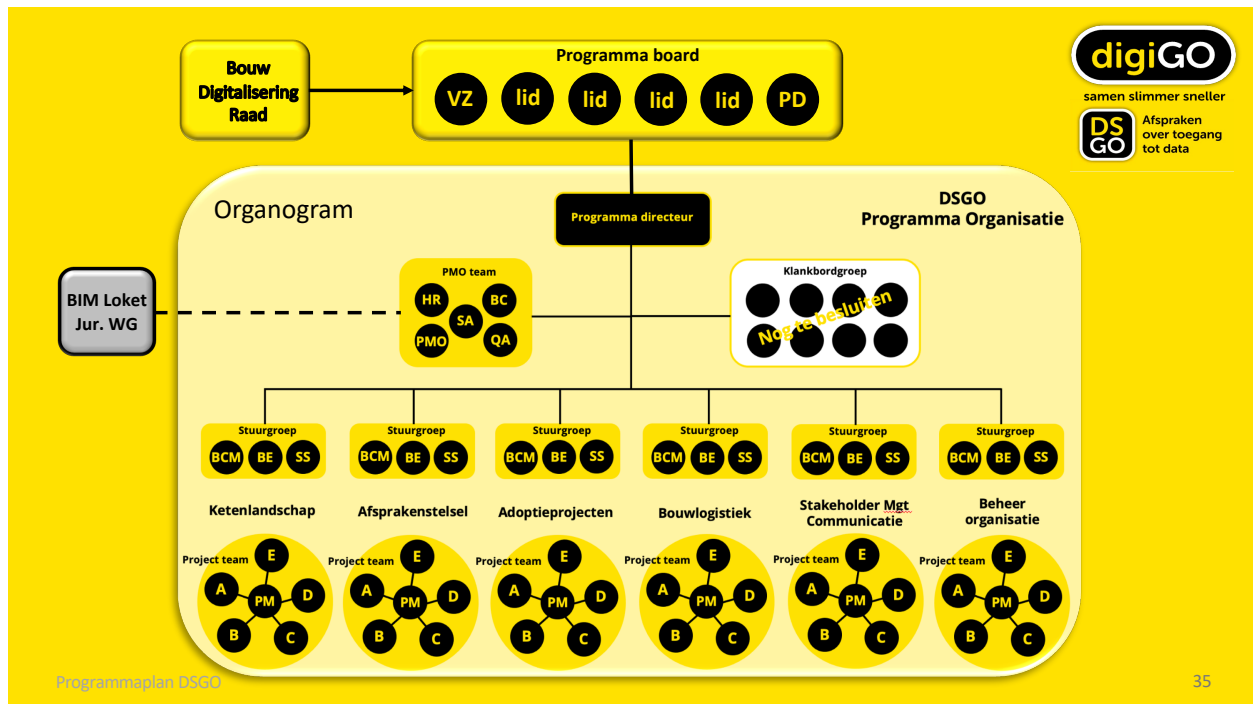
De rapportage formats worden bij aanvang van het programma door de PMO uitgewerkt en indien mogelijk wordt aangesloten op de processen en tooling van het BIM Loket.

Voor het programma en haar projecten wordt wijzigingsbeheer uitgevoerd met een software-oplossing zoals Microsoft Excel. Deze oplossing dient ter ondersteuning van de volgende activiteiten:

- Het identificeren van wijzigingen;
- Het bepalen van de impact van een wijziging;

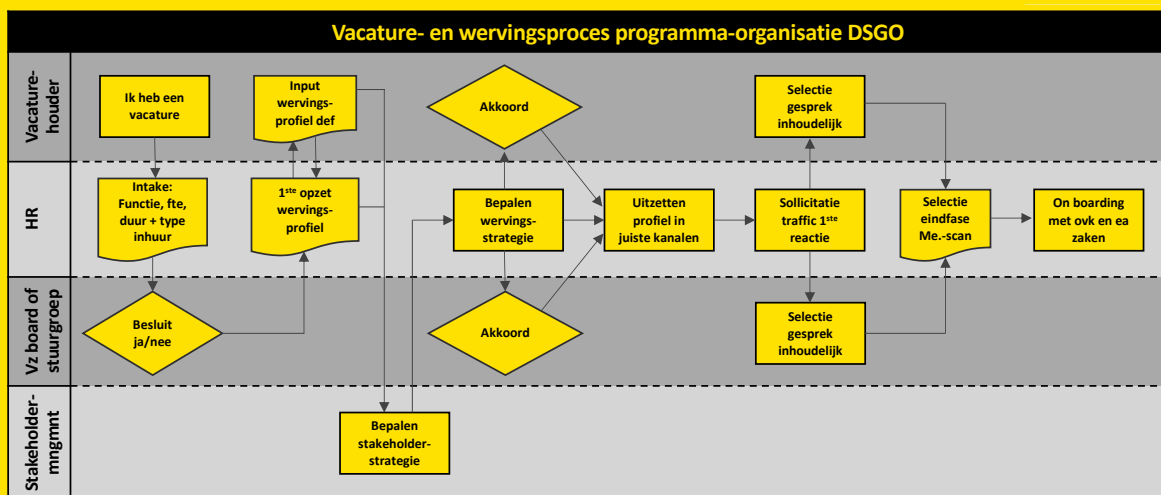
6.6. Human Resourcing

De bemensing van de programma organisatie is een uitdaging in deze tijd van schaarste. Door het innovatieve karakter van de ontwikkeling van het DSGO is menskracht met generieke en specifieke kennis en competenties nodig en noodzakelijk. Vanwege de complexiteit in het stakeholderlandschap en dat er ook in-kind resources uit de sector geworven moeten worden, is het noodzakelijk om in een vroeg stadium de HRM-competentie toe te voegen aan het PMO. Deze competentie is in samenspraak met de Programma Board en het programmamanagement verantwoordelijk voor het tijdig inrichten en bemensen van de programma-organisatie. Ook ziet de HR-functionaris erop toe dat dit proces in overeenstemming met wet- en regelgeving, subsidievereisten en overige van toepassing zijnde regelingen wordt gerealiseerd en bewaakt een transparante procesgang en besluitvorming.

35

Wervingsstrategie & vacatureproces

36

Om snel tot een effectief (met de juiste governance-structuur, werkprocessen en mensen) ingerichte programmaorganisatie te komen is een gefaseerde aanpak op een aantal basic HR-topics wenselijk. Deze aanpak is als volgt:

1. Arbeidsmarktoppositie
 - i. Ontwikkelen (samen met de competentie Communicatie) van een compelling storyline en content (copy en design) voor de arbeidsmarktcommunicatie;
 - ii. Ontwikkelen van een wervingsstrategie (doelgroepanalyse en middelen- en kanalen keuze) en inrichten vacature- en selectieproces.
2. HR-infrastructuur
 - i. Design gewenste organisatie: organogram en governance-structuur;
 - ii. Opstellen functieprofielen (functie-eisen, taken & verantwoordelijkheden en competenties) en formatieplanning (hoeveel fte);
 - iii. Inrichten basic HR-processen (onboarding, werkplek, gedragscode, compliance, AVG, etc.) en ontwikkelen contract templates voor verschillende arbeidsrelaties.
3. Werving en (pré)selectie
 - i. Opstellen wervingsstrategie voor het aantrekken van personeel uit de ontwerp-, bouw- en technieksector, dan wel van de markt. Hierbij wordt ook gekeken in hoeverre een netwerkstrategie hieraan kan bijdragen.
 - ii. Opstellen wervingsprofielen en in samenspraak met vacaturehouder uitzetten vacatures via geselecteerde kanalen en ontwikkelde sector-CRM;
 - iii. Managen sollicitatieproces (1ste screening inkomende sollicitaties)
4. Selectie en formatie
 - i. Managen selectieproces (gespreksrondes en ontwikkelen interviewformat);
 - ii. Eindfase selectie inzetten talentscan voor optimale teamformatie en -samenstelling;
 - iii. Onboarden volgens ingericht proces.
5. Performance
 - i. Inrichten digitaal samenwerkingsplatform (bijv. Teams) voor performance management en talentontwikkeling;
 - ii. Ondersteunen management en teamleads in het bouwen van high performing teams.

Het HRM team neemt gedurende het gehele proces de rol van business partner in en ondersteunt vanuit dit expertisegebied de Programma Board, -management en de verschillende teams met praktische tools, templates, advies en coaching.

Programma DSGO voorziet zes projecten voor realisatie en adoptie DSGO

Projectenportfolio	Doel project	Verwachte looptijd
Ketenlandschap	Creëren van integraal overzicht in het ketenlandschap waar standaardisatie en versnelling voor data delen mogelijk is en bepaling van de prioriteit van ontwikkeling	Plateau 1 en 2
Afsprakenstelsel datadelen	Maken van generieke afspraken benodigd voor datadelen en domein of use-case specifieke afspraken voor datadelen in een specifieke context	Plateau 1 t/m 4
Bouw- & installatielogistiek	Mogelijk maken dat stelselfuncties DSGO leiden tot innovatieve oplossingen en slimme werkmethode in de bouw- & installatielogistiek waarmee o.a. reductie van stikstofemissie mogelijk wordt	Plateau 1 t/m 4
Regie op Adoptieprojecten	Borgen dat initiatieven uit de sector bijdragen aan ontwikkeling en implementatie DSGO en het aanjagen van adoptie van gemaakte afspraken in DSGO in de sector	Plateau 1 t/m 4
Stakeholdermanagement en Communicatie	Behouden en vergroten betrokkenheid van de sector en het verbreden van draagvlak, begrip en adoptie van DSGO	Plateau 1 t/m 4
Blueprint Beheerorganisatie	Uitwerken van de structuur van de toekomstige beheerorganisatie, zorgen dat DSGO in beheer kan worden genomen en zorgen dat doorontwikkeling wordt gegarandeerd	Plateau 1 t/m 4

Programmaplan DSGO

37

Overzicht van kerntaken projecten en relatie met de stakeholdersgroepen

- Stakeholders:**
- Vertegenwoordiging opdrachtgevers (publiek & privaat)
 - Vertegenwoordiging opdrachtnemers
 - Vertegenwoordiging instellingen/overig
 - Vertegenwoordiging wetgevende instanties
- Stakeholders:**
- Topsector logistiek
 - BTIC
 - Living labs
- Stakeholders:**
- Initiatieven
 - Branche projecten
 - Versnellingsprojecten
- Verwachtingen tussen projecten en het project stakeholdermngt & communicatie:**
- De projecten zijn zelf verantwoordelijk voor inhoudelijke betrekking/afstemming met benoemde stakeholdergroepen.
 - Het project stakeholdermanagement is verantwoordelijk voor:
 - Het opzetten van CRM zodat projecten relevante gegevens van klanten/relaties kunnen vastleggen.
 - Stakeholdersgroepen identificeren en erkennen, bepalen van invloed en interesse;
 - Een communicatiestrategie/beheerplan waarin ondersteuning, middelen en doelgroepen inzichtelijk t.b.v. effectieve ondersteuning van de projecten

Programmaplan DSGO

38

7. Projecten Portfolio

Het DSGO-programma wordt uitgevoerd d.m.v. 4 projecten en 2 actielijnen, in dit hoofdstuk wordt het projectenportfolio nader beschreven. Er wordt hierbij onderscheid gemaakt tussen projecten en actielijnen. Een project levert planbare projectresultaten op via de realisatie van mijlpalen en kent een duidelijk begin en einde. Een actielijn daarentegen is een coherente set van activiteiten met een aantal duidelijke en samenhangende doelstellingen. Hierin zijn activiteiten duidelijk te voorzien en te plannen, maar ook een behoorlijk aantal activiteiten slechts globaal of niet aan het begin van het programma. Ook hiervoor dienen mensen en middelen te worden gereserveerd in de programma begroting.

7.1. Stakeholdermanagement vanuit de projecten

Het programma DSGO kent programmabaten die redelijk abstract van aard zijn. Dat maakt het extra van belang om het omvangrijke stakeholderlandschap goed te managen. De actielijn stakeholdermanagement en communicatie houdt overzicht en bewaakt de kwaliteit van het betrekken en informeren van de relevante partijen in de sector. Om de kennis en capaciteit in het programma in de volle breedte te benutten bij het managen van stakeholders is er een aanzet gemaakt voor segmentatie van de stakeholdergroepen per project.

- Project Ketenlandschap: Vertegenwoordiging opdrachtgevers (publiek & privaat), opdrachtnemers, instellingen/overig, wetgevende instanties
- Project Bouw- en Installatielogistiek: Topsector Logistiek, BTIC en de bijbehorende Living Labs
- Actielijn adoptieprojecten: initiatief eigenaren en besturen, branche project eigenaren en versnellingsprojecten
- Project afsprakenstelsel: werkgroep deelnemers met passende expertise, adviesgroep deelnemers met (informeel) mandaat
- Project blueprint beheerorganisatie: mogelijk toekomstige beheerorganisaties
- Actielijn Stakeholdermanagement en communicatie: communicatieafdelingen van organisaties en branches, schrijvende pers.

7.2. Onderlinge afhankelijkheden tussen projecten/actielijnen

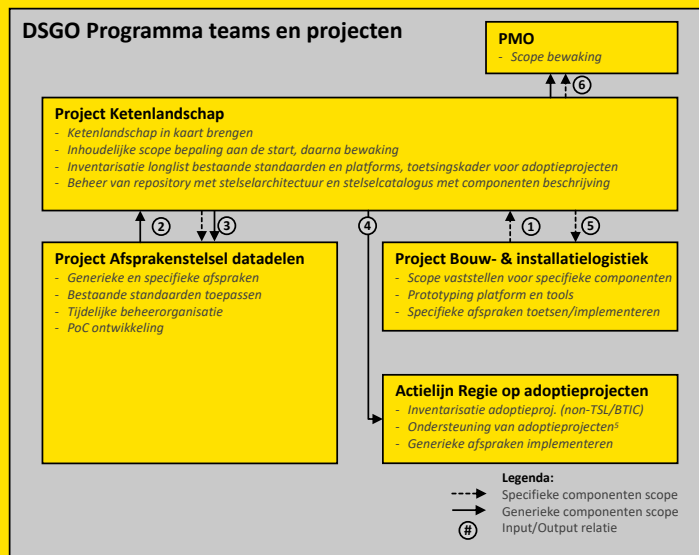
De duur van het programma is zodanig dat er sprake gaat zijn van voortschrijdend inzicht gedurende realisatie. Voor de structuur van de projecten zijn in elk geval deze twee zaken van belang:

1. Gezamenlijk wordt de inhoudelijke scope bepaald. Deze scope bakent de te ontwikkelen afspraken af en bepaald van welke bestaande standaarden, tools en platformen de herbruikbaarheid wordt onderzocht. Alle projecten in het programma hebben hetzelfde vertrekpunt nodig;
2. Gedurende de ontwikkeling door de verschillende projecten is er inhoudelijke scope bewaking wenselijk om te voorkomen dat (al dan niet per ongeluk) afgeweken wordt van het gezamenlijke doel. In de basis bewaakt de Programmadirecteur de scope met hulp van het PMO. Bij afwijkingen wordt dit voorgelegd bij de Programma Board ter besluitvorming.

Punt 1 wordt geadresseerd door het project ketenlandschap. Daar wordt voorwerk verzameld dat in project Bouw- en Installatielogistiek gedaan is voor hun specifieke doelgroep en vanuit Project Afsprakenstelsel voor generieke elementen van afsprakenstelsel. Op basis van dat voorwerk en eigen onderzoek met de sector wordt de scope vastgesteld dat als startpunt gebruikt wordt door projecten Afsprakenstelsel, bouw- & installatielogistiek en Adoptie Portfolio Management. Zie figuur.

Overzicht van kerntaken projecten

Werkwijze voor scope bepaling

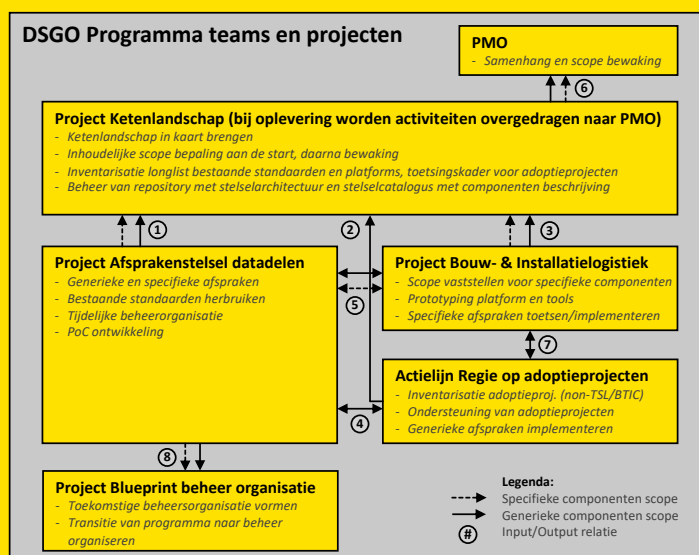
Werkwijze scope bepaling en bewaking:

1. Aandragen behoeften (use cases/issues). Kennis van bouwlogistiek (focus op TSL/BTIC) wordt in samenwerking met Ketenlandschap vastgelegd in repository¹.
2. Aandragen "Reference Trust Framework", in samenwerking met Ketenlandschap vastgelegd in repository.
3. Oplevering (per release) scope en prioritering van te ontwikkelen generieke en specifieke componenten².
4. Informeren (per release) over vastgestelde scope van generieke componenten, welke overgedragen is via 3 naar Project afsprakenstelsel datadelen.
5. Informeren (per release) over vastgestelde scope van specifieke componenten (focus op TSL/BTIC), welke overgedragen is via 3 naar Project afsprakenstelsel datadelen.
6. Geïnformeerd (per release) houden over vastgestelde scope van generieke en specifieke componenten ten behoeve van scope bewaking* door PMO

*: Proces van scope bewaking door PMO moet nog uitgewerkt worden

Overzicht van kerntaken projecten

Werkwijze tijdens realisatie, uitrol en implementatie

Werkwijze scope bepaling en bewaking:

1. Status updates m.b.t. generieke en specifieke afspraken tijdens realisatie en bij oplevering, wordt in samenwerking met Ketenlandschap vastgelegd in repository.
2. Status updates m.b.t. uitrol en implementatie van generieke componenten, wordt in samenwerking met Ketenlandschap vastgelegd in repository.
3. Status updates m.b.t. uitrol en implementatie van specifieke en generieke componenten ten aanzien van Bouw- en installatielogistiek, wordt in samenwerking met Ketenlandschap vastgelegd in repository.
4. Wederzijds informeren over resultaten en voortgang van generieke componenten. Terugkoppeling van ervaringen bij het implementeren van generieke afspraken binnen het adoptieportfolio.
5. Wederzijds informeren over resultaten en voortgang van specifieke componenten. Terugkoppeling van ervaringen bij het implementeren van specifieke en generieke afspraken binnen living labs, TSL en BTIC.
6. Borgen van beheer architectuur en repository in PMO. Plan voor doorontwikkeling en sector draagvlak van de stelselcatalogus.
7. Delen van kennis en ervaring bij het uitrollen en implementeren, overdracht naar adoptie zodra project Bouw- en installatielogistiek eindigt
8. Transitie van tijdelijke beheersorganisatie naar nieuwe organisatie

Ten behoeve van punt 2 zal het project ketenlandschap ook een repository opleveren waarin de uitgangspunten voor het DSGO-ontwerp onder architectuur beschreven staan. Denk hierbij aan *use cases*, beschrijving van de relevante waardeketens en de gewenste generieke en specifieke stelselfuncties.

Met de input vanuit project ketenlandschap ontwerp kunnen de andere projecten aan de slag om:

- Afspraken te ontwikkelen in lijn met de gewenste stelselfuncties
- Voorbeeldcases te realiseren in het domein bouw- & installatielogistiek om tastbaar te maken wat afspraken kunnen en gaan opleveren, in nauwe afstemming met gerelateerde programma's
- Adoptie te borgen met andere sector activiteiten (versnellingsprojecten, bestaande standaarden, tools en platforms)

Ook tijdens uitrol en implementatie van het afsprakenstelsel is er samenhang en samenwerking tussen projecten gewenst. Het project afsprakenstelsel zal zich toeleggen op het ontwikkelen van de benodigde afspraken voor zowel specifieke als generieke componenten. Project Bouw- en Installatielogistiek richt zich op de voor hun doelgroep relevante componenten. De actielijn adoptie richt zich op uitrol en implementatie van de (sectorbrede) generieke componenten.

Tenslotte is er nog de feedback-loop gewenst naar Programmadirecteur en Programma Board om te rapporteren op inhoudelijke samenhang en excepties. Projectmanagers rapporteren aan de Programmadirecteur. Deze rapporteert vervolgens naar Programma Board, eventueel met ondersteuning van het PMO.

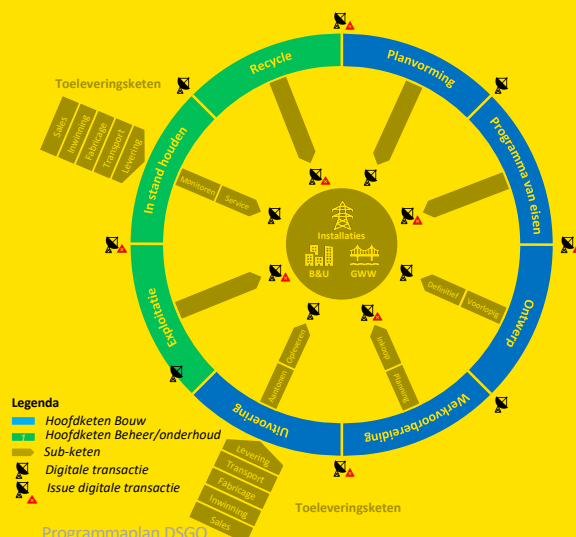
Charter: project Ketenlandschap

Achtergrond: In de sector zijn veel standaarden, platformen en initiatieven die eenvoudiger datadelen nastreven. Momenteel is er onvoldoende samenhang en overzicht tussen deze zaken waardoor het voor organisaties onduidelijk is welke oplossing welk probleem oplost. Om vanuit DSGO federatief datadelen aan te laten jagen is het noodzakelijk om integraal overzicht te hebben van het ketenlandschap. Daarnaast is een ketenlandschap noodzakelijk om inzichtelijk te krijgen waar DSGO samenwerking en versnelling van datadelen moet bevorderen en oplossen. Naast overzicht is er binnen DSGO behoefte aan doorlopende prioriteitstelling, welke logische verband legt tussen de sectorproblematiek en de prioritering van de DSGO activiteiten.	Scope & afbakening: - Voor de waardeketens wordt de focus gelegd op GWW, B&U, logistiek- en Asset Managementketens - Aanvangelijk toegespitst op specifieke stelselcomponenten die gerelateerd zijn aan (bouw)logistiek t.b.v. stikstof reductie. - Aanvullen met generieke stelselcomponenten die overlap hebben met de specifieke (bouw)logistiek componenten.	
Doelstellingen: - Het creëren van een landschap van waardeketens van ontwerp-, bouw- en installatieketens. - Het inzichtelijk maken welke digitale transacties binnen en tussen de waardeketens bestaan. - Het inzichtelijk maken hoe en of waardeketens ondersteund worden met bestaande oplossingen (platformen, standaarden, initiatieven) en vaststellen waar ondersteuning ontbreekt m.b.t. data uitwisseling en toegankelijkheid. - De verkenning van juridische relaties, kaders en randvoorwaarden voor federatief datadelen binnen de waardeketens i.r.t. wetgeving, bijvoorbeeld Wkb en dossier bevoegd gezag. - Prioriteitstelling en afbakening van scope van ontbrekende ondersteuning waarmee een backlog van benodigde stelselcomponenten gecreëerd wordt voor het project afsprakenstelsel datadelen. - Creëren van een Stelselcatalogus welke op een aantrekkelijke wijze inzicht geeft in alle gegevens die het DSGO bevat. - Wijze van vastlegging en kennisopbouw moet geschikt zijn voor structureel continueren van werkwijze in PMO (en later beheerorganisatie).	Aanpak: Opzet stelselarchitectuur met kernraam: 'Het architectuur-fundament opbouwen' - Metamodel van de Stelselarchitectuur creëren/vaststellen (idee gemeenschappelijke taal); - Opzetten van de centrale stelselrepository (idee centraal toegankelijke database); - Opzetten van de stelselcatalogus (i.d.g. gegevens van Ketenlandschap en stelselcomponenten op aantrekkelijke wijze inzichtelijk); - Creëren van de beheerprocessen (Prioritering, bijwerken van repository en bijwerken stelselcatalogus). - Opzet globaal ketenlandschap: 'Overnemen met behulp van de kernraam' - Waardeketens en transacties in kaart brengen met een breed netwerk, waarmee inhoud snel verzameld wordt. - Bestaande oplossingen in kaart brengen en longlist van generieke stelselcomponenten ophalen; - Met het netwerk, i.d.v. programma doelstellingen keuze maken voor het uitdiepen van twee waardeketens. Uitdiepen vier waardeketens: 'Convergeren met focus team' - Vier waardeketens uitdiepen, vaststellen transactie-voorwaarden m.b.t. datadelen of toegankelijkheid (pijlpunten); - Specifieke en generieke stelselcomponenten ophalen en definitief vaststellen; - Brengen prioritering en scope van stelselcomponenten Hoofdpunten businesscase: Kwalitatief: Efficiëntie, samenhang en impact - Creëte van een gemeenschappelijk vertrekpunt van DSGO-projecten - Borging van samenhang (scope en raakvlakken) tussen DSGO-projecten - Aantoonbaar maken van de stikstof programmabaten door directe link met repository	Milestones: Plateau 1 t/m maart '22: - Opstellen Metamodel - Opzetten centrale repository - Proces prio+scope stelselcomponenten - Globale waardeketens-landkaart - Longlist generieke stelselcomponenten Plateau 1 t/m juni '22: - Uitdiepen waardeketen #1 in kaart brengen transacties - Uitdiepen waardeketen #2 in kaart brengen transacties - Definitieve lijst met generieke stelselcomponenten - Definitieve lijst met specifieke stelselcomponenten Plateau 2 t/m sep '22: - Uitdiepen waardeketen #3 in kaart brengen transacties - MVP stelselcatalogus Plateau 2 t/m dec '22: - Uitdiepen waardeketen #4 in kaart brengen transacties - Stelselcatalogus online - Overdracht naar PMO
Verwachte resultaten: - Opstellen van ketenlandschap en uitdieping 4 ketens, met transactiemomenten; - Het inzichtelijk maken van bestaande oplossingen (platformen, standaarden, initiatieven); - Inzichtelijk maken op welke transactiemomenten ondersteuning ontbreekt en hierop use cases formuleren; - Vastleggen van specifieke en generieke behoeften en vertalen naar benodigde stelselcomponenten; - Het inzichtelijk maken van bestaande juridische kaders en verkennen van gewenste juridische kaders; - Opzetten van een centrale repository waarin bovenstaande punten onder architectuur wordt beschreven, en een duidelijke visualisering hiervan bijv. in de vorm van een metrikaart/landkaart; - Opzetten van een stelselcatalogus, waarin de centrale repository gepubliceerd wordt; - Opstellen proces voor prioriteitstelling stelselcomponenten en scopeafbakening; - Opstellen proces voor onderhoud en bijwerken van nieuwe inzichten in de repository en stelselcatalogus.	Budget: - Plateau 1: €900.000 en €150.000 in-kind - Plateau 2: €550.000 en €400.000 in-kind Teamsamenstelling: - Projectleider - Stuurgroep/Klankbordgroep - PMO (Projectbeheersing + Meetings) - Communicatieadviseur/Grafisch vormgever - Ketenlandschaparchitect - Digitaal stelsel architect (zit in PMO) - Afsprakenstelsel architect (Scoping + prio componenten) - Business analyst (Netwerk+Branche kennis) - DSGO Expert (modellers) (2 vaste krachten) - Standaardspecialist (jurist, regelgeving)	

Programmaplan DSGO

41

Aanleiding: inzicht in de waardeketens

Programmaplan DSGO

- In de sector zijn **veel standaarden, platformen en initiatieven** die eenvoudiger datadelen nastreven.
- Er is **onvoldoende samenhang en overzicht** tussen deze zaken waardoor het voor organisaties onduidelijk is welke oplossing welk probleem oplost.
- Het is noodzakelijk om **integraal overzicht** te krijgen in de **overdrachtsmomenten van data** in het ketenlandschap. Hierdoor ontstaat inzicht in de kansen voor **federatief data delen**. Daarnaast is dit overzicht noodzakelijk om te ontdekken waar DSGO de **samenwerking** kan bevorderen en **versnellen**.
- Naast overzicht is er binnen DSGO behoefte aan doorlopende **prioriteitstelling**, welke **logische verband** legt tussen de **sectorproblematiek** en de prioritering van de **DSGO activiteiten**.

Disclaimer: Visualisatie van waardeketens zijn indicatieve voorbeelden ter onderbouwing van de nut en noodzaak van het project. De waardeketen(s) zullen tijdens het project opgesteld en gevalideerd worden met belanghebbende. Ketens conform NEN2574 en 55000.

42

7.3. Project Ketenlandschap

Het ketenlandschap bestaat uit verschillende relevante waardeketens binnen de ontwerp-, bouw- en technieksector. Een waardeketen is een bedrijfskundig concept, dat de strategisch relevante bezigheden voor een klant van de organisaties binnen een sector met elkaar in verband brengt. Dit concept is bruikbaar voor het systematisch onderzoeken van activiteiten en interacties tussen en binnen bedrijven. Ieder onderdeel van een waardeketen begint en eindigt met een digitale transactie waarin data idealiter opgehaald, gecreëerd en doorgegeven wordt naar een volgende stap in de keten.

Het is noodzakelijk om integraal overzicht te krijgen in de overdrachtsmomenten van data in het ketenlandschap. Hierdoor ontstaat inzicht in de kansen voor federatief data delen. Daarnaast is dit overzicht noodzakelijk om te ontdekken waar DSGO de samenwerking kan bevorderen en versnellen. Naast overzicht is er binnen DSGO behoefte aan doorlopende prioriteitstelling, welke logische verband legt tussen de sectorproblematiek en de prioritering van de DSGO activiteiten.

Momenteel zijn er in de sector veel standaarden, platformen en initiatieven die eenvoudiger datadelen nastreven. Voor veel bedrijven ontbreekt logische samenhang en is vaak onduidelijk welke oplossing welk probleem oplost. Om vanuit DSGO federatief datadelen aan te jagen is het noodzakelijk om integraal overzicht te hebben.

Het project ketenlandschap heeft de ambitie om de waardeketens van de ontwerp-, bouw- en technieksector in kaart te brengen en deze structureel te borgen in integrale en beheersbare landschapsoverzichten. De vastlegging van het ketenlandschap moet van dermate kwaliteit zijn dat het bijhouden eenvoudig is en de volgende zaken borgt:

- DSGO activiteiten worden integraal aangepakt en ontwikkeld, m.a.w. geen puntoplossingen;
- Bestaande sectorinitiatieven worden verbonden in het landschap, m.a.w. geen losse eilanden;
- Voorkomen dat inefficiëntie ontstaat door ontplooiing van DSGO-initiatieven die reeds plaatvinden, m.a.w. geen nieuwe wielen;

Aanpak

digiGO

samen slimmer sneller

DS
GO Afspraken
over toegang
tot data

Opzet stelselarchitectuur met kernteam:

'Het architectuur-fundament opbouwen'

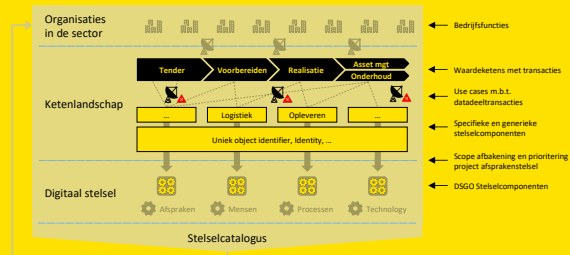
- Metamodel van de Stelselarchitectuur creëren/vaststellen (=de gemeenschappelijke taal);
- Opzetten van de centrale stelselrepository (=de centraal toegankelijke database);
- Opzetten van de stelselcatalogus (=Gegevens van Ketenlandschap en stelselcomponenten op aantrekkelijke wijze inzichtelijk);
- Creëren van de beheersprocessen (=Prioritering, bijwerken van repository en bijwerken stelselcatalogus).

Opzet globaal ketenlandschap:

'Divergeren met helicopterteam'

- Waardeketens en transacties in kaart brengen met een breed netwerk, waardoor inhoud snel verzameld wordt en gedragen is;
- Bestaande oplossingen in kaart brengen en longlist van generieke stelselcomponenten ophalen;
- Met het netwerk, (a.d.h.v. programmadoelstellingen) keuze maken voor het uitdiepen van twee waardeketens.

Uitdiepen vier waardeketens:

'Convergeren met focusteam'

- Twee waardeketens uitdiepen in P1 en twee waardeketens in P2, vaststellen transactie-usecases m.b.t. datadelen of toegankelijkheid (=pijnpunten);
- Specifieke en generieke stelselcomponenten ophalen en definitief vaststellen;
- Bepalen prioritering en scope van stelselcomponenten.

Disclaimer: Visualisatie van waardeketens is een indicatief voorbeeld ter onderbouwing van de aanpak van het project. De waardeketens zullen tijdens het project opgesteld en gevalideerd worden met belanghebbende.

Programmaplan DSGO

43

Doelen

digiGO

samen slimmer sneller

DS
GO Afspraken
over toegang
tot data

Doelen:

1. Het creëren van een landschap van waardeketens (samenwerking) van de ontwerp-, bouw- en installatieketen.
2. Het inzichtelijk maken welke digitale transacties binnen en tussen de waardeketens bestaan of idealiter moeten bestaan.
3. Het inzichtelijk maken hoe en of waardeketens ondersteund worden met bestaande oplossingen (platformen, standaarden, *initiatieven) en vaststellen waar ondersteuning ontbreekt (=pijnpunten m.b.t. data uitwisseling en toegankelijkheid).
4. De verkenning van juridische relaties, kaders en randvoorwaarden voor federatief datadelen binnen de waardeketens i.r.t. wetgeving, bijvoorbeeld Wkb en dossier bevoegd gezag;
5. Prioriteitstelling en afbakenen van scope van ontbrekende ondersteuning waarmee een backlog van benodigde stelselcomponenten gecreëerd wordt voor het project *afsprakenstelsel datadelen*.
6. Creëren van een Stelselcatalogus welke op een aantrekkelijke wijze inzicht geeft in alle gegevens die het DSGO bevat (=Ketenlandschap + stelselcomponenten), wat ze betekenen en hoe ze met elkaar verbonden zijn.
7. Wijze van vastlegging en kennisopbouw moet geschikt zijn voor structureel continueren van werkwijze in PMO (en later beheerorganisatie)

**Er zijn al verschillende initiatieven geïdentificeerd die een actieve bijdrage kunnen leveren waaronder het project Roadmap Standaarden van het BIM Loket. Er zal een nauwe samenwerking met dit en andere soortgelijke projecten ingericht worden.*

Programmaplan DSGO

44

Het project kent de volgende projectdoelen:

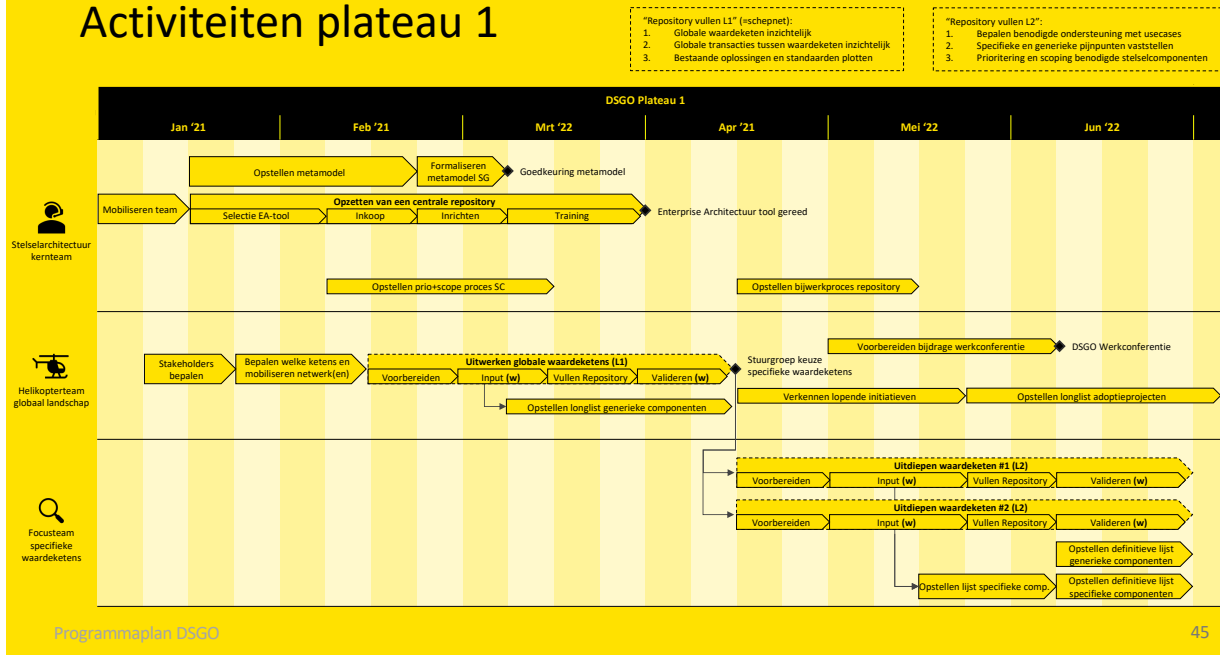
1. Het creëren van een landschap van waardeketens van de ontwerp-, bouw- en installatieketen.
2. Het inzichtelijk maken welke digitale transacties binnen en tussen de waardeketens bestaan of idealiter moeten bestaan.
3. Het inzichtelijk maken hoe en of waardeketens ondersteund worden met bestaande oplossingen (platformen, standaarden, *initiatieven) en vaststellen waar ondersteuning ontbreekt (=pijnpunten m.b.t. datauitwisseling en toegankelijkheid).
4. De verkenning van juridische relaties, kaders en randvoorwaarden voor federatief datadelen binnen de waardeketens i.r.t. wetgeving, bijvoorbeeld Wkb en dossier bevoegd gezag;
5. Prioriteitstelling en afbakenen van scope van ontbrekende ondersteuning waarmee een backlog van stelselcomponenten gecreëerd wordt voor het project afsprakenstelsel datadelen.
6. Creëren van een Stelselcatalogus welke op een aantrekkelijke wijze inzicht geeft in alle gegevens die het DSGO bevat (=Ketenlandschap + stelselcomponenten), wat ze betekenen en hoe ze met elkaar verbonden zijn.
7. Wijze van vastlegging en kennisopbouw moet geschikt zijn voor structureel continueren van werkwijze in PMO (en later beheerorganisatie).

Er zijn al verschillende initiatieven geïdentificeerd die een actieve bijdrage kunnen leveren waaronder het project Roadmap Standaarden van het BIM Lokaal. Er zal een nauwe samenwerking met dit en andere soortgelijke projecten ingericht worden.

De waardeketen zullen opgebouwd worden op basis van de typische bedrijfsfuncties die aanwezig zijn binnen bedrijven in de ontwerp-, bouw- en technieksector. Bij iedere waardeketen zullen de digitale transactiepunten inzichtelijk gemaakt worden. Hierbij wordt zowel gekeken naar de reeds aanwezige transacties, alsmede de ontbrekende of niet goed functionerende transacties. Deze laatste zullen omschreven worden in de vorm van een *use case*. Na het opbouwen van een overkoepelend sector overzicht zullen de specifieke en generieke stelselcomponenten beschreven worden. Een stelselcomponent kan generiek (van toepassing op meerdere waardeketens) of specifiek (uniek en komt maar één keer voor in een waardeketen) zijn. Aan de hand van de stelselcomponenten wordt de prioritering en scope bepaald voor de stelselcomponenten die ontwikkeld moeten worden binnen het project afsprakenstelsel datadelen. Alle informatie over bedrijfsfuncties, waardeketens, transacties, en stelselcomponenten worden beschreven middels een architectuurframework. Het project zal dit framework ontwikkelen en alle reeds genoemde informatie vastleggen in deze stelselarchitectuur-repository. Om ervoor te zorgen dat alle informatie ook aantrekkelijk beschikbaar gesteld wordt aan de sector zal een online stelselcatalogus ontwikkeld worden. De stelselcatalogus bevat de complete set van stelselcomponenten, het verschillende landschap-platen met transacties, de gelinkte *use cases*, de gelinkte behoeften en de gelinkte bestaande platformen, standaarden en initiatieven.

Verschiedende resultaten zullen in nauwe samenwerking met Actielijn stakeholdermanagement en communicatie gerealiseerd worden. We voorzien dat stakeholdermanagement op programma niveau nauw betrokken moet zijn bij het inzichtelijk maken van bestaande oplossingen, het inzichtelijk maken van problematische transactiemomenten en het komen tot een gedragen proces voor prioriteitsstelling van stelselcomponenten en scope. De complexiteit hiervan vereist gebruik van een CRM waarin voor iedereen inzichtelijk is wie in de sector welke rollen allemaal vervuld en met welk mandaat werkt. Communicatie op programma niveau zal ondersteuning moeten bieden bij het opzetten van een stelselcatalogus en bij het invullen van de werkconferentie waar behaalde resultaten aan de sector terug gepresenteerd en besproken worden.

Activiteiten plateau 1

Het project kent de volgende verwachte resultaten:

1. Opstellen van het ketenlandschap en uitdieping van vier ketens, waarbij transactiemomenten inzichtelijk gemaakt worden;
2. Het inzichtelijk maken van bestaande oplossingen (platformen, standaarden, initiatieven) in 'kaart' vorm;
3. Inzichtelijk maken op welke transactiemomenten ondersteuning ontbreekt a.d.h.v. *use cases*;
4. Vastleggen van specifieke en generieke behoeften en vertalen naar stelselcomponenten;
5. Het inzichtelijk maken van bestaande juridische kaders en bepalen gewenste juridische kaders;
6. Opzetten van een centrale repository waarin bovenstaande punten onder architectuur wordt beschreven, en een duidelijke visualisering hiervan bijv. in de vorm van een metrokaart/landkaart;
7. Opzetten van een stelselcatalogus, waarin de centrale repository gepubliceerd kunnen worden;
8. Opstellen van een proces voor prioriteitstelling stelselcomponenten en scopeafbakening;
9. Opstellen van proces voor onderhouden van nieuwe inzichten in de repository en stelselcatalogus.

Om de doelen en resultaten van het project te halen is gekozen om gedurende de looptijd van twee plateau's het project op te delen in drie teams:

- **Kernteam:** verantwoordelijk voor sturing project, managen relevante stakeholders, creëren van structuur en aanjagen behalen resultaten.
- **Helikopterteam:** verantwoordelijk voor verzamelen wat er globaal bekend is in de sector door vanuit deelgebieden experts aan te haken die uit hun eigen netwerk informatie verzamelen over hun waardeketens. Daarnaast in de lead om hun focusteam te formeren. Dit team wordt waar mogelijk aangevuld met (in-kind) sector expertise.
- **Focusteam:** verantwoordelijk voor uitdetailleren van vier gekozen waardeketens. Vanuit deze teams worden waardeketens uitgedetailleerd. Deze teams worden zoveel als mogelijk aangevuld met (in-kind) sector expertise.

Voor het project Ketenlandschap is expertise over bestaande software(ontwikkeling) en standaarden van belang. Hiervoor wordt in het project Ketenlandschap expertise verzameld.

Team	Beschrijving activiteiten
Opzet van stelselarchitectuur met kernteam	• Projectinrichting en mobilisatie netwerk; • Metamodel van de Stelselarchitectuur creëren (=gemeenschappelijke taal); • Opzetten van de centrale stelselrepository (=centrale database); • Opzetten van de stelselcatalogus (=Gegevens van Ketenlandschap en stelselcomponenten op aantrekkelijke wijze inzichtelijk); • Creëren van de beheersprocessen (=Prioritering, bijwerken van repository en bijwerken stelselcatalogus).
Opzet van globaal ketenlandschap met helikopterteam	• Waardeketens en transacties globaal in kaart brengen met een breed netwerk, zodat inhoud snel verzameld wordt en gedragen is; • Bestaande oplossingen in kaart brengen en longlist van generieke stelselcomponenten ophalen; • Met het netwerk, (a.d.h.v programmadoelstellingen) keuze maken voor het uitdiepen van twee waardeketens.
Uitdiepen van vier waardeketens met focusteam	• Vier waardeketens uitdiepen, vaststellen transactie-<i>use cases</i> m.b.t. datadelen of toegankelijkheid (=pijnpunten); • Specifieke en generieke stelselcomponenten ophalen en definitief vaststellen; • Bepalen prioritering en scoping van stelselcomponenten.

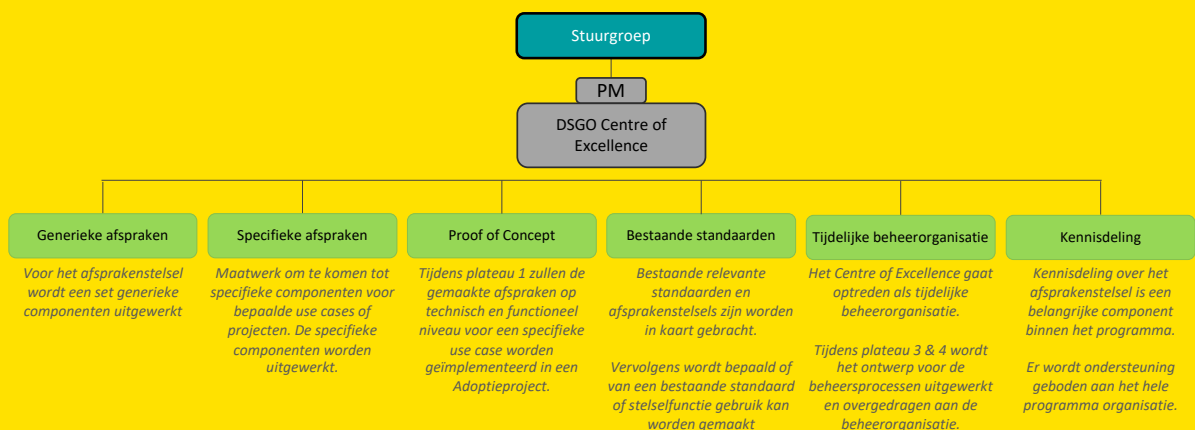
Charter: Ontwerp & realisatie afsprakenstelsel datadelen

Achtergrond: - Om de programmabaten op het gebied van stikstofreductie, digitalisatie en innovatie te behalen is het belangrijk dat partijen in de keten beter in staat zijn om digitaal data met elkaar te delen. - Een afsprakenstelsel brengt het fundament zodat tussen ketenpartijen makkelijker en sneller voldoende vertrouwen ontstaat om digitaal data te gaan delen. Het project Ontwerp & realisatie afsprakenstelsel richt zich op deze ambitie	Aanpak: - Binnen het project wordt gewerkt met een co-creatieaanpak waarbij in zakelijke, technische en juridische werkgroepen met experts uit de sector inhoudelijke discussies worden gevoerd en afspraken worden gemaakt (vanaf plateau 2) - Voor de afspraken over generieke componenten wordt gewerkt met een geprioriteerde lijst van onderwerpen die in de werkgroepen worden besproken - Voor de afspraken over specifieke componenten kunnen ad-hoc onderwerpen bij het project worden ingediend. Per component zal worden bepaald wat voor proces het meest geschikt is om tot besluitvorming te komen (maatwerk)	Milestones: Plateau 1: - Reference Trust Framework gereed - PoC voor specifieke use case gereed - Projectplan voor plateau 2 gereed Plateau 2: - Eerste versie afsprakenstelsel gereed Plateau 3: - Doorontwikkeling Afsprakenstelsel - Uitgewerkte Proofs of Concept Plateau 4: - Beheerorganisatie ingericht - Overdracht vanuit programma gereed
Doelstelling(en): Om de doelstellingen van DSGO te realiseren en dus data delen op schaal te realiseren, is het essentieel om twee verschillende types afspraken te maken: - Generieke afspraken die zorgen voor voldoende vertrouwen tussen ketenpartijen en voor standaardisatie van generieke componenten die benodigd zijn voor datadelen - Domein of use-case specifieke afspraken die nodig zijn om de waarde van data delen in een specifieke context te realiseren.	Hoofdpunten businesscase: - Door samen met de sector generieke afspraken te maken, wordt gezorgd voor draagvlak en eigenaarschap voor het stelsel in de sector, wat de acceptatie en toepassing in de praktijk zal versnellen - Ondersteuning van bepaalde use-cases/projecten op specifieke componenten kan voor veel versnelling van het project of use case zorgen	
Verwachte resultaten: Plateau 1: - Reference Trust Framework (specifieke use case) incl. scope generieke afspraken - PoC voor specifieke use case (papieren uitwerking, proefopstelling of test in deel ecosysteem) Plateau 2-4: - Afsprakenstelseldocument met daarin generieke en specifieke afspraken - Uitgewerkte Proofs of Concept - Opzetten tijdelijke beheerorganisatie - Overdracht naar permanente beheerorganisatie	Budget: (Out of pocket / in-kind) - Plateau 1: €700.000 en €100.000 in-kind - Plateau 2: €700.000 en €350.000 in-kind - Plateau 3: €700.000 en €350.000 in-kind - Plateau 4: €500.000 en €200.000 in-kind	
Scope & afbakening: het project richt zich op de volgende zes hoofdactiviteiten: - Generieke afspraken: afspraken over generieke componenten die voor veel projecten relevant en toepasbaar zijn - Specifieke afspraken: afspraken over specifieke componenten van use-case / project - Bestaande standaarden en afsprakenstelsels: assessment en benutting van bestaande internationale & nationale standaarden, ontwikkelingen in de sector en componenten uit bestaande stelsels (bv ISO19650, IFC, DICO, BIM Basis ILS, ISHARE) - Proof of concept: ondersteuning besluitvorming werkgroepen & showcasing van de werking van generieke afspraken - Kennisdeling: delen van relevante DSGO kennis binnen het programma - Tijdelijke beheerorganisatie	Teamsamenstelling: - Projectmanager - Afsprakenstelsel-architect - PMO - Content owner /Penvoerder - Werkgroepvoorzitter (vanaf plateau 2) - Stakeholdermanager (vanaf plateau 2) - Stuurgroepleden - Werkgroepleden (vanaf plateau 2)	

Programmaplan DSGO

46

Projectorganisatie Ontwerp & realisatie afsprakenstelsel

Programmaplan DSGO

47

7.4. Project Afsprakenstelsel datadelen

Centraal onderdeel van het programma DSGO is de ontwikkeling van het afsprakenstelsel datadelen. Binnen het programma is daarom een project opgezet dat moet zorgen voor het ontwerp en de realisatie van het afsprakenstelsel. Om de doelstellingen van DSGO te realiseren en dus datadelen op schaal mogelijk te maken, zijn er twee verschillende typen afspraken nodig:

1. Generieke afspraken die in het algemeen zorgen voor voldoende vertrouwen tussen ketenpartijen en voor de standaardisatie van generieke componenten die benodigd zijn voor datadelen
2. Domein of *use case* specifieke afspraken die, aanvullend op de generieke afspraken, nodig zijn om de waarde van datadelen in een specifieke context te realiseren.

Het DSGO-afsprakenstelsel wordt gevormd door de verzameling van deze twee typen afspraken. Het project richt zich op twee hoofdactiviteiten en vier ondersteunende activiteiten: 1) Generieke afspraken; 2) Specifieke afspraken; 3) Proofs of Concept; 4) Bestaande standaarden 5) Tijdelijke beheerorganisatie en 6) Kennisdeling.

Om deze activiteiten op een goede manier uit te voeren, wordt in het project gewerkt vanuit een centraal team met de naam DSGO Centre of Excellence. Dit team fungeert als het kernteam waarbinnen de DSGO-kennis op het gebied van afspraken over datadelen wordt bewaakt en ontwikkeld en van waaruit de kennis wordt verspreid naar de andere projecten binnen het programma en de sector. Voor gerichte kennisdeling is het Centre of Excellence inzetbaar op verschillende plekken binnen het programma. Het CoE kan worden gezien als de tweedelijns support voor inhoudelijke vragen, en de Verbinders van de actielijn Adoptie als eerstelijns support.

Generieke & specifieke afspraken en Proof of Concept.

Tijdens plateau 1 zal voor een specifieke *use case*, nader te bepalen door het project Ketenlandschap, afspraken worden gemaakt die dienen als een 'Reference Trust Framework' voor DSGO. Hierin worden afspraken over deze *use case* op technisch en functioneel niveau opgesteld en op niveau van specificaties beschreven. Daarbij worden ook de generieke eisen aan een beheerorganisatie voor een afsprakenstelsel opgesteld. Dit 'Reference Trust Framework' is een referentie afsprakenstelsel voor een specifieke *use case* in de sector. Het Reference Trust Framework wordt gedurende plateau 1 in een aantal versies ontwikkeld. Deze versies kunnen binnen het programma worden gedeeld om kennisdeling te bevorderen. Gedurende plateau 1 kan ook worden bepaald hoe wordt omgegaan met formele publicatie(s) van het Reference Trust Framework.

Tijdens plateau 1 worden de gemaakte afspraken (specificaties) op technisch en functioneel niveau voor een specifieke *use case* ook geïmplementeerd in een Proof of Concept. Deze PoC kan in de vorm van een papieren uitwerking, een proefopstelling/experience lab of kleinschalig testen in een deel van het ecosysteem. Afhankelijk van de vorm van de PoC kan deze volledig binnen het voorziene budget worden gerealiseerd of is aanvullend budget nodig voor de realisatie (in geval van proefopstelling of kleinschalig testen).

Tijdens plateau 2 wordt, op basis van het Reference Trust Framework, aan de slag gegaan met werkgroepen om discussies te voeren en besluiten over de onderwerpen te kunnen nemen. De vastgestelde generieke componenten worden in geprioriteerde volgorde behandeld tijdens de werkgroepen. Voor elk onderwerp wordt nagegaan of er afspraken over moeten worden gemaakt, en of er bestaande standaarden zijn of bestaande services van afsprakenstelsels waar gebruik van

Functionele roadmap bouwstenen voor afsprakenstelsel

Legenda:
X = Wordt behandeld in plateau
? = nog niet bekend, wordt later bepaald

Deliverable	Onderwerpen	Plateau 1 Reference Trust Framework & PoC	Plateau 2 Ontwikkeling	Plateau 3 & 4 Uitrol & Doorontwikkeling
		Reference Trust Framework	Afsprakenstelsel versie X	Afsprakenstelsel versie Y
Algemeen	Onderwerpen afsprakenstelsel	X		
	Beste practices per onderwerp	X		
Functioneel	Functionele scope	X	X	
	Rollen & verantwoordelijkheden	X	X	
	Interactiemodel	X	X	
	User experience	X	X	
	Overwegingen voor schaalbaarheid		X	
Technisch	Technische specificaties	X	X	
	Communicatieprotocol	X	X	
	Identificatie, authenticatie & autorisatie mechanismes	X	X	
	Security		X	
	Proxy set-up		X	
	Levels of assurance en datakwaliteit		X	
	Informatiemanagement		X	
	Audit		X	
Business	Guiding principles		X	
	Kostenmodel		X	
	Branding		X	
Operationeel	Change management		X	
	Service Level Agreements		X	
	Risico & incident management		X	
	Beheer		X	
	Tooling		X	
Juridisch	Beleid & wetgeving		X	
	Contracten		X	
	Data service voorwaarden		X	
	Governance	X	X	

Programmaplan DSGO

48

kan worden gemaakt. Tijdens plateau 2 kan naar behoefte een Proof of Concept voor bepaalde generieke componenten worden uitgevoerd.

Voor de specifieke componenten worden in plateau 2 ad-hoc workshops georganiseerd. De juiste aanpak hiervoor wordt steeds per onderwerp bepaald. De specifieke afspraken worden als appendix/separaat hoofdstuk aan het DSGO afsprakendocument toegevoegd.

Tijdelijke beheerorganisatie

Vanaf de start van het Programma fungeert het Centre of Excellence als tijdelijke beheerorganisatie. Er wordt voor gezorgd dat de kennis goed wordt gedocumenteerd en over de gehele looptijd van het programma beschikbaar blijft. In plateau 3 en 4 ligt de nadruk op het toegankelijk en begrijpelijk maken van het DSGO voor (nieuwe) deelnemers die het willen gaan implementeren en het verder aanjagen van de adoptie. Daarnaast zal het DSGO verder worden doorontwikkeld, bijvoorbeeld door uitbreiding van scope of aanpassing/herziening van bestaande content naar aanleiding van terugkoppeling van implementerende deelnemers. Tijdens plateau 3 & 4 zal ook het ontwerp voor de beheerprocessen worden uitgevoerd en kan worden gestart met de overdracht naar de permanente beheerorganisatie.

Charter: Actielijn Regie op Adoptie projecten

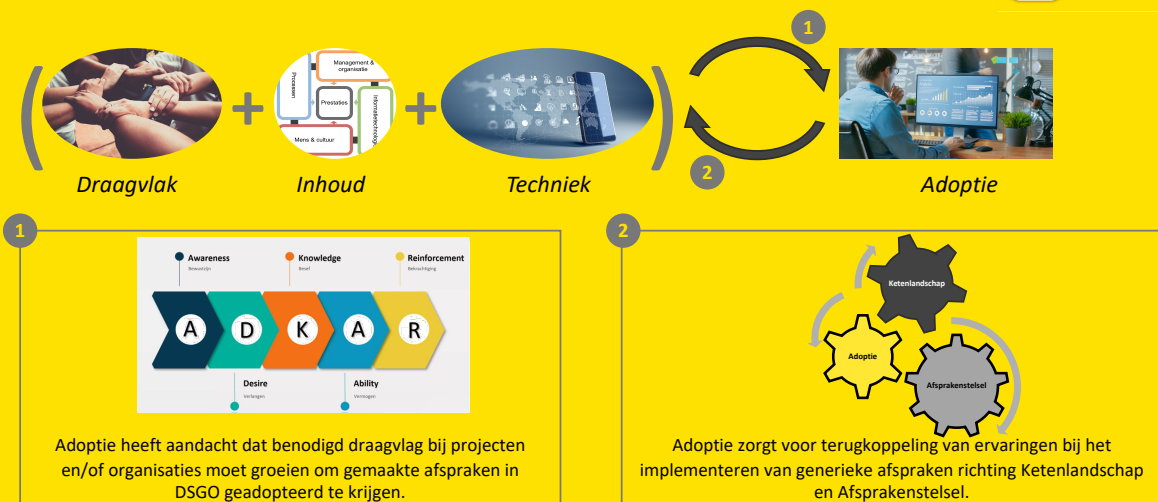
Achtergrond: Het DSGO programma gaat komende jaren een veelvoud van afspraken maken over informatie uitwisseling en toegankelijkheid. Naast het maken van inhoudelijke afspraken is het belangrijk om de afspraken te implementeren in de dagelijkse praktijk van de sector. Dit is een forse opgave die impact heeft op de cultuur van de sector. Er is behoefte om vanuit het DSGO programma de verandering in gang te zetten.	Aanpak Plateau 1: • Samenwerkingsmodel uitwerken hoe verbinders met adoptieprojecten samenwerken • Samenwerkingsvorm uitwerken voor de feedback loop om ervaringen terug te voeren naar project afsprakenstelsel; • Verbinders selecteren en op snelheid brengen om de samenwerking te realiseren; • Toetsingskader opstellen voor adoptieprojecten op basis van de input uit Ketenlandschap; • De longlist adoptieprojecten vanuit Ketenlandschap toetsen om tot selectie te komen.	Milestones: Plateau 1: • Samenwerkingsmodel verbinders • Samenwerkingsvorm uitwerken voor de feedback loop om ervaringen terug te voeren naar project afsprakenstelsel; • Selectie van Verbinders • Toetsingskader voor adoptieprojecten • Getoetste longlist adoptieprojecten Plateau 2-4: • Nader te bepalen einde plateau 1
Doelstelling(en) actielijn: • Aanjagen van bewustwording en adoptie van gemaakte stelselafspraken binnen zowel de sector als interne DSGO projecten; • Regievoering op bestaande en toekomstige adoptieprojecten en borgen dat deze bijdragen aan ontwikkeling en implementatie van het afsprakenstelsel; • Initiëren en selecteren van externe en interne DSGO adoptieprojecten op basis van heldere kaders, in nauwe samenwerking met stakeholders in de sector;	Hoofdpunten businesscase: • Creëren naamsbekendheid DSGO; • Creëren Buy-in: het gedragen krijgen van het Afsprakenstelsel en draagvlak creëren voor implementatie / gebruik; • Borgen dat creatie Afsprakenstelsel gebeurt in nauwe afstemming met eisen en wensen vanuit de sector; • Borgen dat Afsprakenstelsel daadwerkelijk geïmplementeerd wordt (=adoptie).	
Verwachte resultaten actielijn: • Samenwerkingsmodel dat beschrijft hoe verbinders met adoptieprojecten samenwerken met een feedback loop om ervaringen terug te voeren naar project afsprakenstelsel; • Het adoptieprojecten portfolio in kaart, geplot op de repository van Ketenlandschap; • Stakeholderslandschap m.b.t adoptieprojecten in kaart gebracht, gestructureerd in CRM; • Blauwdruk project portfolio management - Proces voor evaluatie, prioritering en categorisering van adoptieprojecten; • Communicatie content dat breed inzetbaar is bij meerdere doelgroepen; • Geïmplementeerde afspraken bij organisaties in de sector;	Budget: (Out of pocket / in-kind) • Plateau 1: €130.000 en €30.000 in-kind • Plateau 2: €435.000 en €310.000 in-kind • Plateau 3: €560.000 en €500.000 in-kind • Plateau 4: €560.000 en €900.000 in-kind Budget Plateau 1: • Portfolio Management: 380 uur • DSGO verbinder: 420 uur • Business change managers: in-kind vanuit de sector	
Scope & afbakening actielijn: • De scope en afbakening wordt als input geleverd door project Ketenlandschap. • Het adoptieportfolio moet bestaan uit een gelijkmatige verdeling van projecten over de rollen in de geselecteerde ketens	Teamsamenstelling: • Project portfolio managers: TBD • Senior Verbinder: TBD • Business change managers: TBD	

Programmaplan DSGO

49

Actielijn Regie op Adoptie projecten

Gezamenlijk experimenteren en resultaten boeken

Programmaplan DSGO

50

7.5. Actielijn Regie op Adoptieprojecten

Draagvlak, Inhoud en Techniek organiseren samen met de sector, om DSGO geadopteerd te krijgen. Binnen het programma is dit project opgezet dat zorgt voor afstemming, testen en implementatie van het afsprakenstelsel met betrokkenen.

Draagvlak. Dat marktpartijen daadwerkelijk achter de ontwikkeling staan is essentieel. Het is een gezonde menselijke reactie om dingen die ‘van buiten’ komen (of nieuw zijn) te verwerpen. Om dit te doorbreken is het van belang om iedereen te betrekken en mee te krijgen in de ontwikkeling. Stakeholders en wat er speelt zullen middels verbinder(s), betrokkenen versnellingsprojecten en in nauwe samenwerking met het programma “Leren en Veranderen” in kaart worden gebracht.

Inhoud. De behoefte bij stakeholders zullen we inventariseren. Niet alleen de koplopers, maar ook het peloton en achterblijvers. Deze behoefte zal als input worden ingebracht bij het project Ketenlandschap en er zal een wisselwerking zijn met het project Bouw- & Installatielogistiek. Het scherp kiezen van eerste generieke en specifieke stelselfuncties moet eraan bij dragen dat deze inhoud aansluit.

Techniek. Implementatie DSGO gaat pas slagen als betrokken het gaan toepassen in dagelijkse werkzaamheden. Daarom is het essentieel dat de techniek aansluit bij huidige (software) applicaties. We zullen de markt analyseren en softwareleveranciers betrekken. “Niet het wiel uitvinden” maar aansluiten op normen, werkmethodeken en standaarden die al in de markt, nationaal en internationaal, worden gebruikt. Zoals o.a. de opkomst van CDE-platformen (Common Data Environment), waar veel partijen in de sector momenteel onderling data delen.

Aandacht voor mate volwassenheid en transitie in organisaties

Uit ervaring ([zie BIM transitie in organisatie – kenniskaart 5](#)) blijkt dat de invoering van dergelijke veranderingen veel impact heeft op organisaties. Sommige marktpartijen delen nu nog 2D CAD-tekeningen uit, anderen delen al bestanden 3D, of BIM-modellen, of zijn al richting object georiënteerd aan het uitwisselen. We zullen dus verschillende mate van volwassenheid tegenkomen. Nauwe afstemming van eisen en wensen om bedrijven te helpen bij de digitalisering transitie is onderdeel van dit project. Tijdens plateau 1 wordt het projectportfolio in kaart gebracht.

Resultaten uit dit project

Input in de vorm van portfolio versnellingsprojecten, eisen en wensen, werkmethodeken die momenteel worden gebruikt in de markt, wordt vastgelegd en aangeleverd aan project ketenlandschap. In plateau 1 werken we het samenwerkingsmodel uit, hoe de verbinder(s) samenwerken. Belangrijk onderdeel daarin is de samenwerking met het digiGO programma “Leren en Veranderen”. Om de veranderingen structureel en blijvend in organisaties te implementeren is het essentieel om aandacht te besteden aan verschillende aspecten zoals; Mens & cultuur, Processen, Management & Organisatie, Informatietechnologie. Duidelijke afbakening tussen programma Leren en Veranderen, en wat wordt opgepakt binnen dit DSGO-adoptie project wordt helder tijdens plateau 1.

Aanpak in hoofdlijnen

Middels enkele (marktexpert) verbinder(s), die ondersteund worden met project portfolio manager en business change manager zal in plateau 1 een samenwerkingsmodel worden opgezet. Implementatie aanjagen door betrokkenheid van marktpartijen, en in samenwerking met programma Leren en veranderen, project Ketenlandschap en project Bouw- & Installatielogistiek als team.

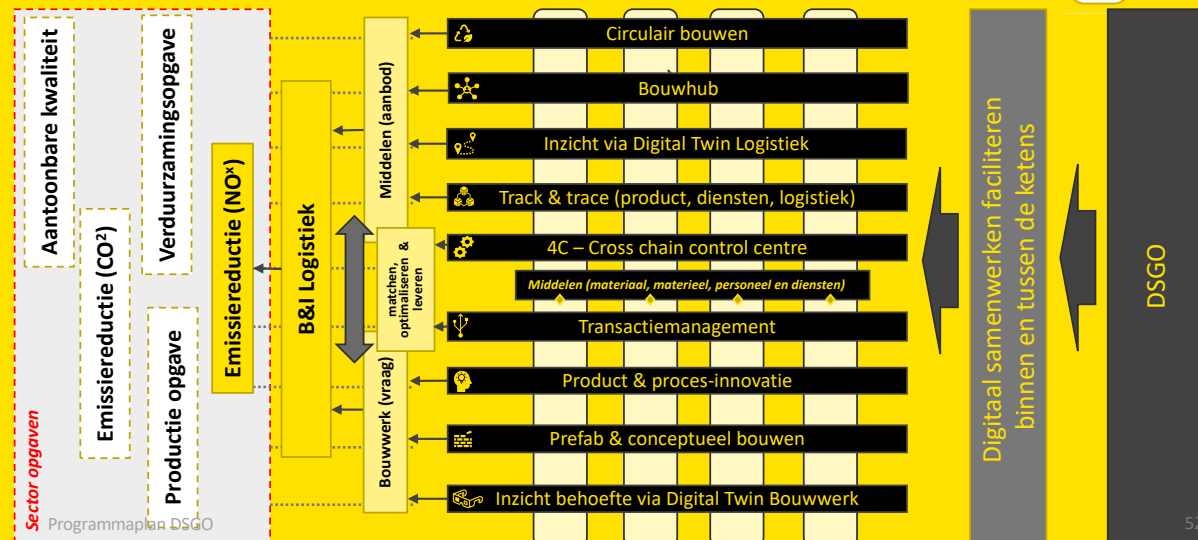
Charter: Bouw & Installatie Logistiek

Achtergrond: Nederland heeft te maken met een serieus stikstof-probleem wat ook haar effecten heeft op de bouwrijpheid. De bouwrijpheid levert een stikstofemissie door transport van mens en materiaal/materiaal, de inzet van materieel in het bouwproces en als gevolg van het verwerken van bouwproducten. Het doel van het project Bouw en installatie logistiek is om juist die stelselfuncties t.b.v. de realisatie van innovatieve software oplossingen en slimme werkmethoden mogelijk te maken, waarmee men invulling kan geven aan een nieuwe manier van (samen)werken waarmee o.a. de stikstofemissie substantieel wordt verkleind. Deze stelselfuncties dragen bij om de sector, als geheel, meer wendbaar te maken, waarmee ze zich tegelijkertijd ook wapent in relatie tot de andere uitdagingen die de ontwerp-, bouw- en technieksector treffen.	Aanpak: - Opstellen Doel-Inspanningen-Netwerk (DIN) aangeduid waaruit de samenhang tussen verschillende inspanningen en hun onderlinge positieve bijdrage aan de doelen binnen het DSGO-programma en die van stikstofreductie in het bijzonder, expliciet worden gemaakt. - Plot van deze inspanningen binnen het DSGO-raamwerk waaruit blijkt welke stelselfuncties uit het DSGO-raamwerk een substantiële bijdrage leveren (respectievelijk voorwaardelijk zijn) aan het doen implementeren van de nieuwe manieren van bouw en installatie logistiek, maar ook aan andere gerelateerde voordelen bijdraagt. - De aanpak is gebaseerd op het gefaseerd iteratief (van grof naar fijn) specificeren van de eisen aan het DSGO-raamwerk (ketenlandchap) en Afsprakenstelsel alsmede het borgen van gebruik van kennis uit andere innovatieprogramma's die zich specifiek richten op bouw & installatielogistiek en emissiereductie. Na deze stap van inventariseren en specificeren volgt het beproeven en aanjagen van beschikbaarheid en implementatie.	Milestones: Plateau 1a "Aan de riemen" - Plan formaliseren - Ophalen uit versnellingsprojecten & sectoren - Startdocument Eisen & Wensen Plateau 1b "Proefdraaien en droogzwemmen" - Inventarisatie -> Eisen & Wensen (PvE) - Afspraken & ketenlandchap - Uitwerken & plotten use cases B&I Logistiek - Afstemmen en finetuning met BTIC en topsector logistiek en SEB - Scope definitie / definitie backlog Plateau 2a "Eerste duik" - Realisatie eerste stelselfuncties (via andere trajecten) - Inrichting fieldlab (praktijkproeven) - Instrumenteren, managementmethoden Plateau 2b "Op de testbank" - Eerste resultaten beproeven in fieldlab. - Programmaplan Aanjagen implementatie, applicaties en dienstverlening Uitgangspunten / randvoorwaarden: "We leveren de sector bouwstenen waarmee ze in staat zijn visgereedschap (hengel / visnet e.o.) te laten ontwikkelen om daarmee meer vis te kunnen vangen!" Dit project maakt op basis van een actueel thema (stikstof emissie reductie) de verbinding tussen de Bouw en installatie sector en de stelselbouwers.
Doelstelling(en): Identificeren van benodigde generieke stelselfuncties (afspraken, techniek en organisatie), waarmee de ontwerp-, bouw- & technieksector m.b.v. datadelen het aantal logistieke bewegingen kan terugdringen. Realisatie van fieldlabs Bouw en Installatie Logistiek waarin de toepasbaarheid van de gerealiseerde stelselfuncties wordt getoetst. Het vormen van slimme combinaties van ketenpartners om te werken aan nieuwe toepassingen.	Hoofdpunten businesscase: - Slimmere (samenwerk)processen ondersteund door IT producten (BIM/ digital twin en transactie systemen) daardoor - meer meetbaar, - beter planbaar, - beter toetsbaar en - meer simuleerbaar, optimaliseerbaar en voorspelbaar	
Verwachte resultaten/ deliverables: - Inventariseren van logistieke concepten, recepten en standaarden - Specificaties van generieke stelselfuncties (afspraken, techniek en organisatie), door "Ontwerp & realisatie afsprakenstelsel datadelen" te realiseren, in de specifieke context van de use-cases vanuit Bouw & Installatie logistiek, m.b.t. - Identificatie - Classificatie - Trace-ability - Autorisatie - Bouwonologie incl.XIX-momenten - Transacties - Concepten (incl. modellen)	Budget: - Plateau 1: €275.000 en €125.000 in-kind - Plateau 2: €380.000 en €125.000 in-kind - Plateau 3: €350.000 en €250.000 in-kind - Plateau 4: €350.000 en €250.000 in-kind	
Scope & afbakening project B&I-Logistiek - Focust zich primair op Stikstof reductie door (digitale) innovatie van de logistiek bij bouwen & installeren. - Bepakt zich tot digi-voorzieningen & standaarden op keten- & stelselniveau - Draagt (digi-gedreven) innovatieconcepten aan waarmee in bouwproces & bouwproduct tevens stikstofreductie gerealiseerd kan worden, omvat praktijktoets (fieldlab) maar niet de toepassing/ sector implementatie daarvan.	Teamsamenstelling: - Nader te bepalen, afhankelijk van invulling project (productowner / business architect / liaison) - Kenniswerker uit de Topsector Logistiek - Kenniswerker uit CB23 - Kenniswerker uit BTIC - Kenniswerker uit SEB?	

Programmaplan DSGO

51

Samenhang doelen en logistieke componenten

7.6. Project bouw- & installatielogistiek

Nederland heeft te maken met een serieus stikstof-probleem wat ook haar effecten heeft op de bouwnijverheid. De bouwnijverheid levert een stikstofemissie door transport van mens en materieel/materiaal, de inzet van materieel in het bouwproces en als gevolg van het verwerken van bouwproducten. Keuzes in de bouwwijze van het bouwwerk beïnvloeden de omvang van de emissie. Het doel van het project bouw- & installatielogistiek is om juist die stelselfuncties mogelijk te maken, waarmee men invulling kan geven aan een nieuwe manier van (samen)werken waarmee o.a. de stikstofemissie substantieel wordt verkleind. Deze stelselfuncties maken de realisatie van innovatieve software-oplossingen en slimme werkmethodeken mogelijk. Deze stelselfuncties dragen bij om de ontwerp-, bouw- & technieksector, als geheel, meer wendbaar te maken, waarmee ze zich tegelijkertijd ook wapent in relatie tot de andere uitdagingen die de sector treffen.

Doelstelling(en)

- Identificeren van benodigde generieke stelselfuncties waarmee de ontwerp-, bouw- & technieksector m.b.v. datadelen het aantal logistieke bewegingen kan terugdringen.
- Realisatie van fieldlabs bouw & installatielogistiek waarin de toepasbaarheid van de gerealiseerde stelselfuncties wordt getoetst.
- Het vormen van slimme combinaties van ketenpartners om te werken aan nieuwe toepassingen.

Verwachte resultaten

Inventarisaties van logistieke concepten, recepten en standaarden

Specificaties (Programma van Eisen) voor Generieke stelselfuncties (afspraken, voorzieningen (techniek) en organisatie (stelsel-eisen)), door "Ontwerp & realisatie afsprakenstelsel datadelen" te realiseren, in de specifieke context van de *use cases* vanuit Bouw- & Installatielogistiek, m.b.t. Identificatie, Classificatie, Traceability, Autorisatie, Bouwontologie incl. informatie koppelingen, Transacties, Concepten & Recepten.

Praktijkproeven, instrumenten en managementmethoden

Aanjaagprogramma voor dienstverlening, implementatie en applicaties

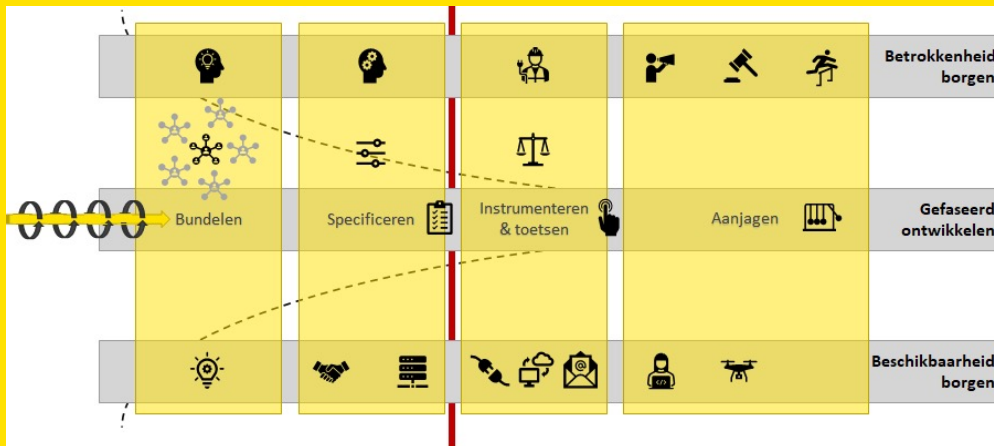
Scope & afbakening:

- Focust zich primair op stikstofreductie door (digitale) innovatie van de logistiek bij bouwen & installeren.
- Beperkt zich tot digi-voorzieningen & standaarden op keten- & stelselniveau
- Draagt (digi-gedreven) innovatieconcepten aan waarmee in bouwproces & bouwproduct via innovatieve logistiek stikstofreductie gerealiseerd kan worden, omvat een praktijktoets (fieldlab) en een aanjaagproces voor implementatie maar niet de toepassing/ sector implementatie daarvan.

Aanpak:

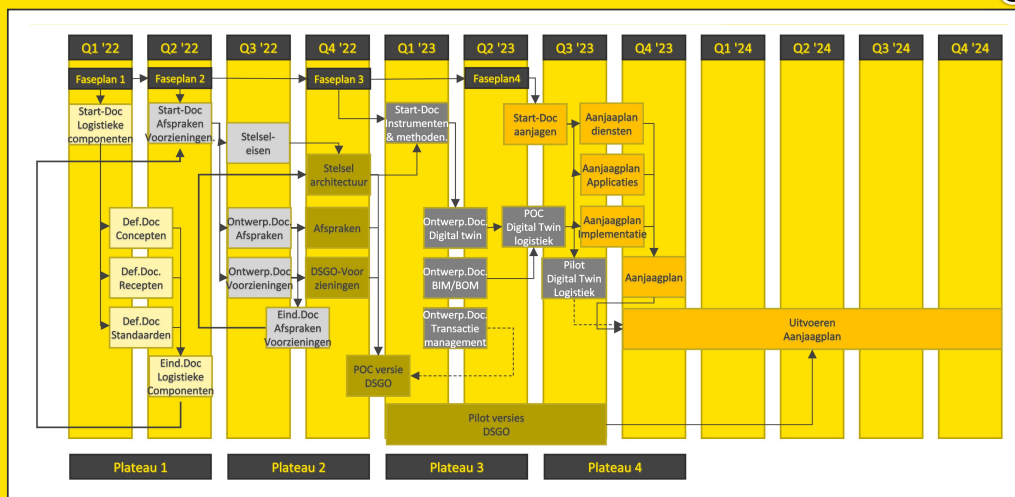
- **Opstellen Doel-Inspanningen-Netwerk (DIN)** aangeduid waaruit de samenhang tussen verschillende inspanningen en hun onderlinge positieve bijdrage aan de doelen binnen het DSGO-programma en die van stikstofreductie in het bijzonder, expliciet worden gemaakt.

Aanpak / Fasering in plateaus B&I-Logistiek

53

GANTT schema – Planning B&I-Logistiek

54

- **Plot van deze inspanningen binnen het DSGO-raamwerk** waaruit blijkt welke stelselfuncties uit het DSGO-raamwerk een substantiële bijdrage leveren (respectievelijk voorwaardelijk zijn) aan het doen implementeren van de nieuwe manieren van bouw en installatie logistiek, maar ook aan andere gerelateerde voordelen bijdraagt.
- Daarbij dient de verbinding gelegd te worden vanuit het DSGO-raamwerk met de invalshoeken, bouwobject, proces & transactie en inzet van middelen, waarbij we ook een basis leggen voor de wijze van duiden en richting de sector dezelfde taal spreken.
- De aanpak is gebaseerd op het **gefaseerd iteratief (van grof naar fijn) specificeren** van de eisen aan het DSGO-raamwerk (ketenlandschap) en Afsprakenstelsel alsmede het borgen van gebruik van kennis uit andere innovatieprogramma's die zich specifiek richten op bouw- & installatielogistiek en emissiereductie. na deze stap van inventariseren en specificeren volgt het beproeven en aanjagen van beschikbaarheid en implementatie.
- De aanpak kiest bewust voor het **verbinden van belanghebbenden rondom bouw- & installatielogistiek én emissiereductie** via de inzet van verbinders en Business Change Managers op het niveau van ambassadeurs, businessvertalers, kenniswerkers en praktijktoetsers.

Mijlpalen: gesplitst in 2 plateaus elk gesplitst in perioden van 3 maanden

- **Plateau 1a: 1 dec 2021 – 28 feb 2022,**
 - o Projectplan formaliseren
 - o Projectstructuur en samenwerking optuigen
 - o Informatie en eisen ophalen uit versnellingsprojecten en sectoren
 - o Inventarisatie van behoeften in de markt en beschikbare kennis, standaarden, 'logistieke' concepten
 - o Opstellen startdocument Programma van Eisen (backlog)
 - o Faseplan plateau 1b
- **Plateau 1b: 1 mrt 2022 – 31 mei 2022,**
 - o Programma van Eisen (in termen van voorzieningen, afspraken en stelsel-eisen)
 - o Uitwerken plot *use cases* (i.r.t. DSGO-raamwerk)
 - o Afstemmen en finetuning met o.a. BTIC, SEB en topsector logistiek (TSL)
 - o Inrichting/ voorbereiden fieldlab (praktijktoets)
 - o Faseplan plateau 2a
- **Plateau 2a: 1 jun 2022 – 31 aug 2022,**
 - o Realisatie eerste stelselfuncties (via andere trajecten)
 - o Eerste resultaten beproeven in fieldlab (praktijktoets)
 - o Definitie van bijbehorende managementmethoden, instrumenten
 - o Faseplan plateau 2b
- **Plateau 2b: 1 sep 2022 – 30 nov 2022,**
 - o Evaluatie praktijkproeven
 - o Plan voor aanjagen dienstverlening, applicaties en implementaties
- **Plateau 3 en 4: 1 dec 2022 – 30 nov 2023,**
 - o Aanjagen ontstaan dienstverlening, applicaties en implementaties

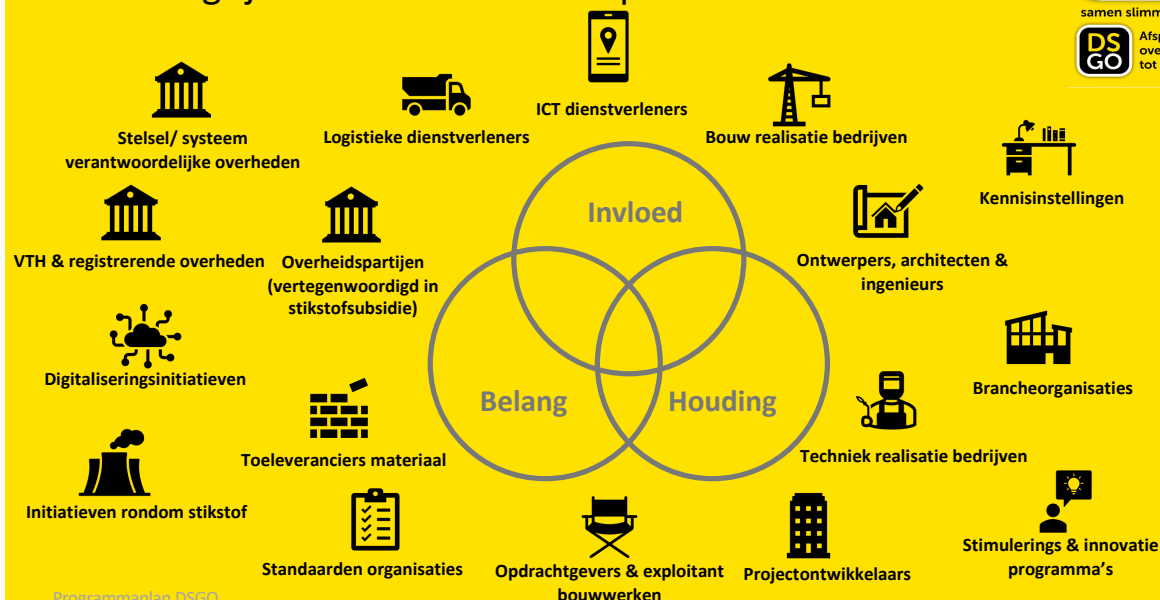
Charter: Stakeholdermanagement

Achtergrond: Het succes van het DSGO hangt af van adoptie en implementatie, en daarmee van de actieve betrokkenheid van de doelgroep. Effectieve stakeholderinteractie behoudt en vergroot betrokkenheid van de sector. Hoe werken we stap voor stap aan begrip van, draagvlak voor en samenwerkingsbereidheid aan het te ontwikkelen stelsel? En uiteraard: hoe zorgen we ervoor dat het stelsel niet alleen wordt ontwikkeld maar –vooral ook– wordt gebruikt?	Aanpak: - Identificeren stakeholders inclusief invloed en interesse - Stakeholderstrategie - Stakeholderengagement en monitoring - Beantwoorden vragen uit de markt over het programma (anders dan inhoud)	Milestones: Plateau 1: - Netwerkstrategie (uitgangspunten stakeholdermanagement) - Longlist van stakeholders - Stakeholderanalyse inclusief invloed en interesse - Stakeholderstrategie per (type) stakeholder - Organisatie en begeleiding gesprekken met stakeholders over DSGO Plateau 2 t/m 4: - Uitvoeren stakeholderengagement - Monitoring stakeholders - Gesprekken met (nieuwe) stakeholders over DSGO - Bijhouden stakeholderanalyse & -strategie
Doelstelling(en): - Verbeteren samenwerking en commitment - Voorzien in uitgangspunt voor communicatie - Managen van verwachtingen - Inschatten van cultuur, organisatie en omgevingsveranderingen - Bijdrage leveren aan het maximaliseren van benefits	Hoofdpunten businesscase: - Stakeholdermanagement behoudt en vergroot betrokkenheid van de stakeholders, ondersteunt het onderhoud van relaties, helpt bij het verspreiden van kennis en is een goede weg voor het vieren van successen voortkomend uit het programma DSGO - Bewaking consistentie in informatievoorziening richting stakeholders	
Verwachte resultaten: Gedragen betrokkenheid vanuit de ontwerp-, bouw- en technieksector vanuit zowel de opdrachtgevers als opdrachtnemers. Dit uit zich in: - Begrip van nut en noodzaak van DSGO - Draagvlak voor DSGO - Samenwerkingsbereidheid om het DSGO mee te ontwikkelen - Uiteindelijk gebruik van het DSGO	Budget (samen met communicatie): (Out of pocket / in-kind) - Plateau 1: €150.000 en €200.000 in-kind - Plateau 2: €200.000 en €200.000 in-kind - Plateau 3: €200.000 en €200.000 in-kind - Plateau 4: €200.000 en €200.000 in-kind	
Scope & afbakening: Niet alle stakeholders in de ontwerp-, bouw- en technieksector kunnen worden betrokken bij de ontwikkeling van DSGO. Voor het succes van DSGO, zoals de realisatie van maximaal draagvlak en momentum, is van belang dat de meest relevante stakeholders betrokken zijn. Daarom worden binnen deze activiteit de belangrijkste stakeholders geïdentificeerd, inclusief hun invloed en interesse m.b.t. DSGO.	Teamsamenstelling: - Programma manager; Dennis Mollet - Programma ondersteuning: nog geen persoon in beeld - Nadrukkelijke samenwerking communicatie	

Programmaplan DSGO

55

Omvangrijk veld stakeholders: op maat communiceren !

Programmaplan DSGO

56

7.7. Actielijn Stakeholdermanagement en Communicatie

A. Stakeholdermanagement

Het succes van het DSGO hangt af van adoptie en implementatie, en daarmee van de actieve betrokkenheid van de doelgroep. Daarom is stakeholderinteractie en stakeholdermanagement een integraal deel van het project Stakeholdermanagement & Communicatie. Effectief stakeholdermanagement behoudt en vergroot betrokkenheid van de stakeholders, ondersteunt het onderhoud van relaties en helpt bij het verspreiden van kennis. Door stakeholdermanagement en communicatie als actielijn separaat te organiseren, wordt de consistentie in informatievoorziening richting stakeholders bewaakt. Stakeholdermanagement bestaat uit vier activiteiten.

1. Netwerkstrategie stakeholders

In de eerste fase van het programma is het van belang om het beleid aangaande verschillende stakeholders in het programma te bepalen. Dit betreft de zogenoemde 'netwerkstrategie'. Deze strategie beschrijft de uitgangspunten voor de stakeholderstrategie en zal in samenwerking met de projecten, naar aanleiding van de behoefte per project, worden opgesteld. De netwerkstrategie wordt in samenwerking met HR opgesteld en dient als input voor werving & selectie.

2. Identificeren stakeholders inclusief invloed, belang en houding t.o.v. DSGO

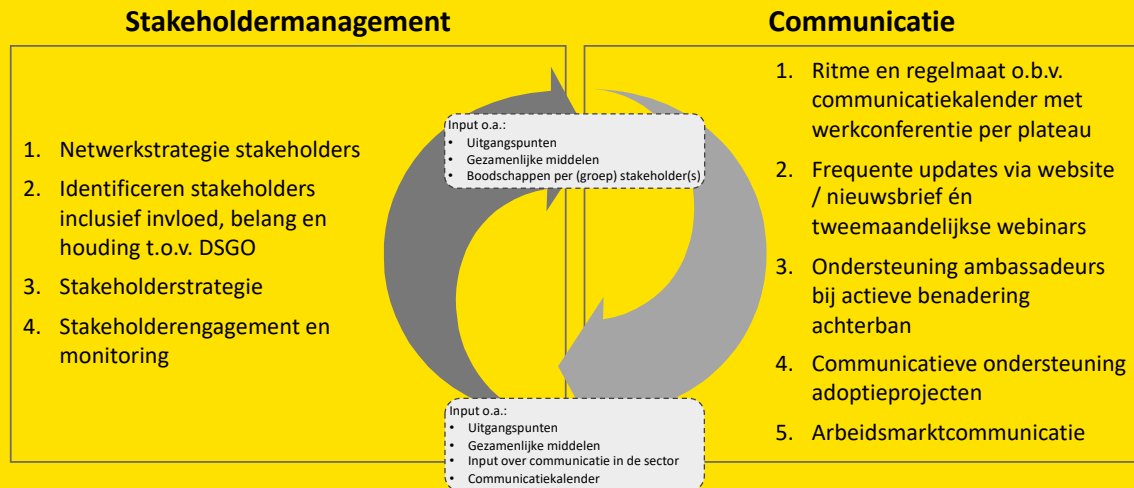
Niet alle stakeholders in de ontwerp-, bouw- en technieksector kunnen en hoeven te worden betrokken bij de ontwikkeling van DSGO. Voor het succes van DSGO, zoals de realisatie van maximaal draagvlak en momentum, is van belang dat de meest relevante stakeholders, waaronder de digiGO ambassadeurs en partijen die de loi hebben getekend, betrokken zijn. Daarom worden binnen deze activiteit de belangrijkste stakeholders geïdentificeerd, inclusief hun invloed en interesse m.b.t. DSGO. Naast stakeholders in de ontwerp-, bouw- en technieksector worden ook aanpalende initiatieven en bestaande oplossingen meegenomen in de analyse. Hierin worden de stakeholders gekoppeld aan inhoudelijke thema's die voor deze stakeholders relevant zijn, zoals stikstofreductie, circulariteit, voorspelbaar onderhoud, inzicht in kwaliteit van vakmanschap.

3. Stakeholderstrategie

Na de identificatie van de belangrijkste stakeholders wordt een strategie per stakeholder bepaald. Voor deze strategie zijn er verschillende mogelijkheden binnen het programma, waaronder de deelname in projecten, communicatie en aparte overleggen.

- Vragen uit de sector over het programma die niet direct de inhoud raken, zoals 'waar kunnen wij aansluiten', zullen in eerste instantie bij Stakeholdermanagement terecht komen en door stakeholdermanagement worden afgehandeld.
- In alle projecten worden overleggen, zoals stuurgroepen, georganiseerd met de sector, om te zorgen voor een goede verbinding tussen sector en het DSGO. Dit om de impact van stakeholders op de resultaten van DSGO te maximaliseren. Daarmee vindt een belangrijk deel van het stakeholdermanagement plaats binnen de projecten. Ook worden uitgangspunten/mogelijkheden voor deelname in het programma en de projecten bepaald per stakeholder, zodat HR deze partijen hiervoor kan benaderen.
- Er vindt communicatie plaats naar de sector over de ontwikkeling van DSGO. Communicatie kan aangepast worden naar (type) stakeholders. Hierin kunnen uitgangspunten voor communicatie naar stakeholders worden geïdentificeerd.
- Met belangrijke stakeholders kunnen ook aparte overleggen worden gepland om betrokkenheid bij DSGO te blijven houden.

Actielijn Stakeholdermanagement & Communicatie wordt uitgevoerd door multidisciplinair team

Programmaplan DSGO

57

Charter: communicatie

Achtergrond: Al lange tijd werkt de ontwerp-, bouw- en technieksector aan digitalisering en is er de wens om dat sectorbreed te versnellen. Er was niet eerder zo'n expliciet vastgestelde ambitie en breed draagvlak om een impuls te geven aan sectorbrede digitalisering. Tegen deze achtergrond gaan we aan de slag met de realisatie van het DSGO. DSGO is de randvoorwaardelijke enabler van de digitale ambities. Het is zaak om het draagvlak voor en het begrip en adoptie van het stelsel te versterken en te verbreden. Daar speelt communicatie een cruciale rol in.	Aanpak: generiek én specifiek • Heldere duiding van nut, noodzaak, meerwaarde DSGO (generiek) met name door gebruik praktijkvoorbeelden (perspectief gebruiker: gemak, genot, gewin) • Specifieke communicatie rond use cases voor specifieke toepassing voor specifieke doelgroepen • De groep betrokkenen inzetten als ambassadeur (train-de-trainer) • Olievlék: BDR, ambassadeurs, clusters, sector (inzet van sleutelfiguren uit peergroep)	Milestones: Q3 2021 • Nieuwsbrief 'inner circle' met verwijzing naar DSGO op D-Day • Communicatieorganisatie compleet • Bijeenkomst communicatienetwerk digiGO Q4 2021 • DSGO op D-Day 1 oktober (compilatie maken van bijdragen) • digiGO update webinar (met beelden van D-Day) • Sessie achterban NVTB • digiGO op dag KA 1 november • Mediaberichtgeving (Cobouw) • Uitwerken boodschappen • Startconferentie DSGO • Communicatieprogrammering 2022 • Nieuwsbrief, socials Q1 2022 • Nieuwsbrief, socials, webinar • Informeren BDR en BouwBeraad Q2 2022 • Nieuwsbrief en socials • Werkconferentie april 2022
Doelstelling(en): • DSGO bekend en gewild maken • Eenduidige manier waarop we communiceren over DSGO (basisverhaal, toepassingen) • De groep van 37 ambassadeurs activeren om zich expliciet voor realisatie DSGO uit te spreken en in te zetten (generiek) • Een groep direct betrokkenen opleiden tot communicatie-ambassadeur voor DSGO	Hoofdpunten businesscase: • Endorsement aanpak: gebruikmaken van de communicatiekanalen van partijen in de sector zelf • De website digiGO is de bron voor alle documentatie over DSGO (vooralsnog is het voorstel geen aparte DSGO website te ontwikkelen) • Investeren in een reeks goede aantrekkelijke middelen waar partijen in de sector graag gebruik van maken • Benutten bestaande podia en momenten (voorbeeld Dag van KA op 1/11)	
Verwachte resultaten: • Heldere uitgangspunten voor communicatie-inzet, onder andere een projectstijl (positionering, ook in verhouding tot digiGO) • Heldere communicatie-infrastructuur (website, nieuwsbrief, webinar, social kanaal) • Een basis toolkit met daarin kernverhaal en -boodschappen en praktische middelen (animatie, voorbeelden, testimonials) • Professionele communicatieorganisatie (dagelijks team en netwerk sector) • Een toenemend bestand contactgegevens van betrokken partijen	Budget (samen met stakeholdermngmt.): (Out of pocket / in-kind) • Plateau 1: €150.000 en €200.000 in-kind • Plateau 2: €200.000 en €200.000 in-kind • Plateau 3: €200.000 en €200.000 in-kind • Plateau 4: €200.000 en €200.000 in-kind	
Scope & afbakening: • De communicatie-inzet richt zich primair op specifieke doelgroepen: die partijen die per fase nodig zijn voor realisatie DSGO (zoals aangegeven in de stakeholderstrategie). Dus geen 'schieten met hagel' massacommunicatie • Het breder informeren van de sector loopt via de lijn BDR, ambassadeurs, clusters. De inzet is gericht op het faciliteren en stimuleren van deze groepen • DSGO is een project onder de vlag van digiGO. De communicatie over DSGO vindt plaats vanuit het communicatieteam digiGO	Teamsamenstelling: Kernteam: • communicatieregisseur : Harry Louwenaar • Contentmanager/rechterhand: gesprekken lopen • redactie social media / website: Foka Kempenaar en tweede ZZP	

Programmaplan DSGO

58

4. Stakeholderengagement en monitoring

Wanneer de stakeholderstrategie is bepaald, kan deze worden uitgevoerd. Naast acties die worden uitgevoerd voor specifieke stakeholders, vinden generieke activiteiten plaats. Denk aan de halfjaarlijkse werkconferenties, webinars en andere communicatie-uitingen. Voor deze activiteiten is het belangrijk om de effectiviteit hiervan te monitoren. Hiervoor wordt een CRM systeem ingericht die ook ter ondersteuning van de projecten kan worden gebruikt.

B. Communicatie

De communicatie-inzet binnen het programma richt zich primair op specifieke doelgroepen: die partijen die per fase nodig zijn voor realisatie DSGO (zoals aangegeven in de stakeholderstrategie). Dus geen 'schieten met hagel' massacommunicatie. Het breder informeren van de sector loopt via de lijn BDR, ambassadeurs en clusters. De inzet is gericht op het faciliteren en stimuleren van deze groepen. DSGO is een programma onder de vlag van digiGO. De communicatie over DSGO vindt plaats vanuit het communicatieteam digiGO.

De communicatie doelstelling(en) zijn:

- DSGO bekend en gewild maken
- Eenduidige manier waarop we communiceren over DSGO (basisverhaal, toepassingen)
- De groep van 37 ambassadeurs activeren om zich expliciet voor realisatie DSGO uit te spreken en in te zetten (generiek)
- Een groep direct betrokkenen opleiden tot communicatie-ambassadeur voor DSGO

Verwachte resultaten:

- Heldere uitgangspunten voor communicatie-inzet, onder andere een projectstijl (positionering, ook in verhouding tot digiGO)
- Heldere communicatie-infrastructuur (website, nieuwsbrief, webinar, social kanaal)
- Een basis toolkit met daarin kernverhaal en -boodschappen en praktische middelen (animatie, voorbeelden, testimonials)
- Professionele communicatieorganisatie (dagelijks team en netwerk sector)
- Een toenemend bestand contactgegevens van betrokken partijen

Aanpak: generiek én specifiek

- Heldere duiding van nut, noodzaak, meerwaarde DSGO (generiek) met name door gebruik praktijkvoorbeelden (perspectief gebruiker: gemak, genot, gewin)
- Specifieke communicatie rond *use cases* voor specifieke toepassing voor specifieke doelgroepen
- De groep betrokkenen inzetten als ambassadeur (train-de-trainer)
- Olievlek: BDR, ambassadeurs, clusters, sector (inzet van sleutelfiguren uit peergroup)

Door te werken met een heartbeat in de DSGO communicatie, ontstaat de mogelijkheid voor stakeholders om in te spelen op de publicaties over DSGO. Gelijktijdige of snel opvolgende communicatie uitingen en de doorvertaling naar de betekenis van DSGO ontwikkelingen naar de specifieke doelgroepen zal bijdragen aan het belang van en begrip over de Stelsel ontwikkelingen.

Verder is het belangrijk om ook kennis te nemen van uitingen over digitalisering in de resp. stakeholder communicatiekanalen. Door deze te verzamelen ontstaat enig overzicht over de verschillende initiatieven en kan een relevante samenvatting opgenomen worden in de communicatie over DSGO.

Doelstelling project Blueprint beheerorganisatie

Aanleiding project

- ❑ Na afloop van het programma (december 2023) is het DSGO in beheer genomen en kan doorontwikkeling worden gegarandeerd
- ❑ Hiervoor moet worden georganiseerd:
 - Selectiecriteria beheerorganisatie
 - Beheerovereenkomst en beheerarrangement
 - Beheerprocessen
 - Initiële begroting en financieringsakkoord
 - Transitieproces
 - Afspraken over beheer en doorontwikkeling van afspraken, standaarden en voorziening (zie project Afsprakenstelsel Datadelen)

Doelstellingen project

- ❑ Organiseren en begeleiden proces voor selectie toekomstige leverancier/beheerorganisatie
- ❑ Het ontwerpen en presenteren van de gewenste beheerprocessen op strategisch, tactisch en operationeel niveau, zodat gegevensuitwisseling binnen het DSGO en aangesloten gebruikers wordt bewerkstelligd
- ❑ Het ontwerpen van de toekomstige beheerorganisatie incl. governance, waarin het beheer van afspraken, standaarden en voorzieningen wordt geregeld op strategisch, tactisch en operationeel niveau
- ❑ Het opstellen van een beheerarrangement, waarin voornoemde wordt vastgelegd
- ❑ Het presenteren van een initiële begroting voor het beheer en eventuele doorontwikkeling van DSGO voor de eerste vijf jaar
- ❑ Selecteren van een beheerorganisatie
- ❑ Opstellen en sluiten van een beheerovereenkomst
- ❑ Het uitvoeren van een verkenning binnen de overheid en sector voor het verkrijgen van een financieringsakkoord voor de eerste vijf jaar
- ❑ Het organiseren van het transitieproces van programma naar beheerorganisatie

Programmaplan DSGO

59

Leidende principes project Blueprint beheerorganisatie

1 End-to-end benadering

De beheerorganisatie, inclusief derden, ziet het als hun missie om het DSGO 'end-to-end' goed te laten functioneren en door te ontwikkelen

2 Competentie borging

De transitie naar de beheerorganisatie wordt zo georganiseerd dat in 2023 personeel (met kennis) beschikbaar is voor het opzetten van de benodigde regieprocessen voor beheer en doorontwikkeling van DSGO

3 Continuïteit

Het programma zorgt voor een open aanpak in de overdracht naar de beheerfase en continuïteit in overgang van ontwikkeling naar beheer en doorontwikkeling. Medewerkers van de toekomstige beheerorganisatie kunnen een rol krijgen in de ontwikkelprojecten waarmee continuïteit op operationeel en tactisch niveau wordt gegarandeerd. Op strategisch niveau zal deelname in de Programma Board aan de orde zijn, mede in het kader van acceptatie van oplevering.

4 Overdracht verantwoordelijkheid

Per eind 2023 zal het beheer van het DSGO in handen zijn van de beheerorganisatie. De BDR als opdrachtgever voor DSGO zal een jaar na overdracht aan de beheerorganisatie beschikbaar zijn voor belangenbehartiging indien gewenst door de beheerorganisatie. Dit kan worden vastgelegd in de beheerovereenkomst.

Programmaplan DSGO

60

7.8. Project Blueprint Beheerorganisatie

Het is zaak om tijdens de looptijd van het programma DSGO te werken aan een structuur van de toekomstige beheerorganisatie voor het DSGO, de zogenoemde Blueprint toekomstige organisatie. Binnen de programma context neemt het project 'afsprakenstelsel' het tijdelijk beheer van de afspraken en voorzieningen op zich.

Beheerorganisatie DSGO projectmatig aangepakt

Omdat nog geen zicht is op hetgeen aan producten en voorzieningen door het programma wordt opgeleverd, is ervoor gekozen om de inrichting van de toekomstige beheerorganisatie projectmatig aan te pakken. Het voornemen is om in Q2 2022 een project te starten dat ervoor gaat zorgen dat het stelsel in beheer kan worden genomen om daarmee ook de doorontwikkeling te garanderen. Dit kan onder andere gerealiseerd worden door afspraken te maken over het beheer van afspraken, standaarden en voorzieningen. Dit wordt initieel gedaan binnen het project afsprakenstelsel. Het daadwerkelijk realiseren van de afspraken, adopteren van standaarden en ontwikkelen of aansluiten op bestaande voorzieningen gebeurt in het project Afsprakenstelsel binnen het programma. Het project Ontwikkeling Beheerorganisatie kent daardoor een grote afhankelijkheid met dit project.

Aanpak en planning

In de loop van 2022 start het project Blueprint organisatie DSGO. Hiervoor wordt een projectmanager aangesteld. De uitvoering van het project volgt hetzelfde proces als de overige projecten en actielijnen binnen het programma, nl. uitvoering op basis van project charter en projectvoorstel. Beiden worden voorgelegd en geaccordeerd door de Programma Board.

De verwachting is dat begin 2023 alle contouren van de toekomstige organisatie duidelijk zijn en in de loop van 2023 de transitie van het programma naar de geselecteerde leverancier kan plaatsvinden. Per eind 2023 moet dit project zijn afgerond.

Alle projecten en actielijnen binnen het programma zullen zich moeten inspannen om de documentatie en communicatie 'beheerwaardig' op te leveren, zodat de transitie naar de toekomstige beheersorganisatie op een ordelijke wijze kan verlopen. Dit geldt dus voor de functionaliteiten en tooling die de projecten ontwikkelen en inzetten.